

Rauha, joka lopettaa kaikki sodat

The Timesin ja Pioneerin uutisointi ensimmäisen maailmansodan rauhanprosessista 18.1.1919 – 28.6.1919

Jaakko Naakka
Pro gradu -tutkielma
Yleinen historia
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Huhtikuu 2021

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos/Humanistinen tiedekunta

NAAKKA, JAAKKO: Rauha, joka lopettaa kaikki sodat – The Timesin ja Pioneerin uutisointi ensimmäisen maailmansodan rauhanprosessista 18.1.1919-28.6.1919

Tutkielma, 93 s., 2 liites.

Yleinen historia

Huhtikuu 2021

Tämä Pro gradu -tutkielma käsittelee The Timesin ja Pioneerin uutisointia ensimmäisen maailmansodan päättäneestä rauhanprosessista tammikuusta 1919 kesäkuuhun 1919. Osana tätä rauhanprosessia työ tarkastelee Pariisin rauhankonferenssia sekä Saksan, Venäjän ja bolševismien vaikutusta lehtien uutisointiin rauhanprosessista. Tutkimuksessa vertailen lehtien uutisointia toisiinsa ja tutkimuskirjallisuuteen sekä tarkastelen niiden uutislinjojen kehitystä rauhanprosessin edessä keväällä ja pyrin löytämään linjoihin vaikuttavia taustatekijöitä. Alkuperäislähteinä käytän The Timesin ja Pioneerin digitoituja verkkoarkistoja.

The Times kannatti koko rauhanprosessin ajan Saksan rankaisemista, ankaraa rauhaa ja bolševismien leviämisen estämistä. The Timesin ajama ankara rauha vastasi rauhankonferenssin työn tuloksia, vaikka kevään aikana se joutuikin puolustuskanalalle Britannian pääministerin Lloyd Georgen yrittäessä lieventää rauhannehtoja. Pioneer sen sijaan oli koko kevään ajan sovittelevan rauhan takana ja kritisoi rauhankonferenssia lupausten pettämisestä, koska konferenssi ajoi ankaria rauhannehtoja. Vaikka ankara rauha solmittiin, niin lehden linja sai loppu keväänä jonkin verran tukea myös virallisilta tahoilta Lloyd Georgen ja brittidelegaation havahtuessa rauhannehtojen ankaruuteen.

Molempien lehtien uutislinjat säilyivät koko kevään aikana samana, eivätkä ne sortuneet sokeasti tukemaan tai kritisoimaan rauhanprosessia. The Times pyrki koko prosessin ajan kannattamaan ankaraa rauhaa kritisoimalla tarvittaessa päättäjiä, jotka epäroivät sen järkevyyttä. Pioneer taas kritisoi rauhanprosessia johdonmukaisesti Yhdysvaltojen presidentti Wilsonin periaatteiden pohjalta.

Asiasanat: Yleinen historia, historia, pro gradu -tutkielmat, Iso-Britannia, Ensimmäinen maailmansota, sanomalehdet, Pariisin rauhankonferenssi, Venäjä, bolševismi, kommunismi, Venäjän sisällissota, Saksa, Kansainliitto, Versaillesin rauhansopimus.

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
1.1. Tutkimuskysymykset, tutkimusmetodit ja alkuperäislähteet.....	3
1.2. Tutkimuskirjallisuus.....	6
1.3. Taustaa — Aselevosta kohti Pariisin konferenssia.....	9
2. Rauha, joka lopettaa kaikki sodat	15
2.1. Työ alkaa 18.1.–28.2.	16
2.2. Rauhanprosessin haasteet 1.3.–31.3.	30
2.3. Tyytymättömyys konferenssiin kasvaa 1.4.–30.4.	38
2.4. Yhteenveto.....	52
3. Rauhansopimus valmistuu	54
3.1. Saksa ja rauhanehdot 1.5.–31.5.....	55
3.2. Versaillesin rauha 1.6.–30.6.....	69
3.3. Yhteenveto.....	85
4. Lopuksi	87
Lähteet	91
Alkuperäislähteet.....	91
Tutkimuskirjallisuus	91
Liitteet	94
Liite 1. Wilsonin rauhanesityksen 14 kohtaa	94
Liite 2. Rauhanprosessia koskevat uutisartikkelit kuukausittain	95
Liite 3. Alkuperäislähteet kuukausittain	95

1. Johdanto

Thus at eleven o'clock this morning came to an end the cruellest and most terrible War that has ever scourged mankind. I hope we may say that thus, this fateful morning, came to an end all wars.

- Pääministeri David Lloyd George, parlamentin alahuoneelle pitämässään puheessaan 11. marraskuuta 1918.¹

If we aim deliberately at the impoverishment of Central Europe, vengeance, I dare predict, will not limp. Nothing can then delay for very long that final civil war between the forces of Reaction and the despairing convulsions of Revolution, before which the horrors of the late German war will fade into nothing, and which will destroy, whoever is victor, the civilisation and the progress of our generation.

- John Maynard Keynes, *The Economic Consequences of the Peace*, joulukuu 1919.²

Johdannon aloittanut lainaus on Ison-Britannian pääministeri Lloyd Georgen parlamentin alahuoneelle loppuvuonna 1918 pitämästä puheesta, joka heijasteli sodan päättymisen tuomaa helpotusta ja toivoa paremmasta tulevaisuudesta. Keynesin sitaatti puolestaan on hänen joulukuussa 1919 julkaistusta kirjastaan. Keynesin kritiikki pohjautui hänen omiin kokemuksiinsa rauhanneuvotteluista ja maalasi mustan kuvan tulevaisuudesta ja sivilisaation romahtamisesta. Keynesistä lähtien ensimmäisen maailmansodan päättäneen Versaillesin rauhansopimuksen luonne on ollut pitkään kiistelty. Siitä ovat kiistelleet aikojen saatossa niin poliitikot kuin historioitsijat, ja sen on muun muassa sanottu auttaneen Hitlerin valtaannousua ja johtaneen toisen maailmansodan syttymiseen.³

Saksan ja liittoutuneiden (eli ympärysvallat, jonka keskeisimmät valtiot rauhanneuvotteluissa olivat USA, Iso-Britannia, Ranska ja Italia) välinen aselepo solmittiin Compiègnen metsässä Pohjois-Ranskassa, ja viimein 11.11.1918 kello 11 aseet länsirintamalla hiljenivät ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Sota oli päättynyt.⁴ Aselevon allekirjoittamisesta alkoi pitkä kahdeksan kuukautta kestänyt rauhanprosessi. Alustavat neuvottelut voitokkaiden liittoutuneiden välillä alkoivat virallisesti Pariisissa 18.1.1919. Konferenssin alussa oli kuitenkin vielä epäselvää, neuvoteltaisiinko

¹ Hansard 1918, <https://hansard.parliament.uk/Commons/1918-11-11/debates/767d1ab4-9229-411b-a1cf-cdc109465a15/ArmisticeWithGermany>.

² Keynes 1919, 251.

³ Fulbrook 2014, 38; Steiner 2001, 13.

⁴ Goldstein 2002, 1.

rauhanehdoista Saksan kanssa vai ei. Alustavien neuvotteluiden pitkittyessä niistä kuitenkin tuli lopulliset, eikä Saksan kanssa neuvoteltu rauhanehdoista, koska liittoutuneet pelkäsivät Saksan käyttävän hyväkseen heidän välisiä kiistojaan. Lopulta 28.6.1919 Saksa ja liittoutuneet allekirjoittivat Versaillesin rauhansopimuksen.⁵

Neuvotteluiden ongelmana oli sovittaa yhteen sodanaikaiset salaiset sopimukset aluevaltauksista, vaatimukset Saksan rankaisemisesta ja Yhdysvaltain presidentti Woodrow Wilsonin 14 kohdan ohjelman (liite 1.) idealistiset lupaukset kansallisesta itsemääräämisoikeudesta. Tuloksena oli kompromissi, jota kritisoitiin sekä liian ankaraksi, että liian lempeäksi. Esimerkiksi liittoutuneiden ylikomentaja Ferdinand Foch kritisoi Versaillesin sopimusta liian lieväksi. Hän uskoi enteellisesti, että sopimus jäisi vain 20 vuoden pituiseksi aselevoksi. Sen sijaan muun muassa brittiekonomisti John Maynard Keynes kritisoi rauhansopimusta liian ankaraksi. Keynes oli osana brittidelegaatiota osallistunut Pariisin neuvotteluihin, mutta lopulta erosi 5. kesäkuuta vastalauseena sopimuksen ankarille ehdoille. Keynes piti sopimuksen taloudellisia seurauksia tuhoisina koko Euroopan taloudelle ja pysyväälle rauhalle. Keynesin joulukuussa 1919 julkaistu, suuren suosion saanut teos *The Economic Consequences of the Peace* kritisoi ankarasti Versaillesin sopimuksen seurauksia ja oli Steinerin mukaan keskeisessä asemassa muodostamassa mielikuvaa, että Saksaa oli kohdeltu rauhansopimuksessa väärin. Teos vaikutti osaltaan Britannian 1920-luvulla ottamaan myötämieliseen suhtautumiseen Saksaan ja myönnötyksipolitiikan omaksumiseen.⁶

Vaikka Keynesin kritiikkiin ei vastattu Pariisin konferenssissa, hänellä tuli olemaan merkittävä vaikutus toisen maailmansodan jälkeiseen kapitalistiseen talousjärjestelmään⁷. Henigin ja Steinerin mukaan Keynesin kritiikistä lähtien kaikki Versaillesin rauhansopimusta käsitellyt historiantutkimus oli sopimusta kohtaan hyvin kriittistä. Heidän mukaansa näiden varhaisten kriittisten arvioiden mukaan rauhansopimus petti Wilsonin 14 kohdan ohjelman idealistiset lupaukset ja rangaistessaan

⁵ Sharp 2018, 23-24, 28, 38-39; Steiner 2001, 16.

⁶ Prott 2014, 728, 730, 744; Steiner 2001, 13, 48; Douglas 2014, 9, 10, 15; Henig 1995, 52.

⁷ Hän oli mukana kehittämässä toisen maailmansodan jälkeistä Bretton Woods-talousjärjestelmää, joka pyrki pitämään etenkin valuutta kurssit vakaina sitomalla ne kultakantaan sidottuun Yhdysvaltain dollariin. Hän oli myös keynesiläisen taloustieteen isä, jonka keskeisiä ideoita olivat pyrkimys täystyöllisyyteen ja valtioiden rooli markkinahäiriöiden ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Kts. Steil, Benn 2013.

Saksaa sopimus kylvi toisen maailmansodan siemenet. Vasta 1950- ja 1960-luvuilla arkistojen avautumisen myötä suhtautuminen Versaillesin sopimukseen alkoi vähitellen muuttua, ja monet puolueettomat tulkinnat alkoivat pitämään sitä parhaana mahdollisena kompromissina sodanjälkeisessä poliittisessä tilanteessa.⁸

1.1. Tutkimuskysymykset, tutkimusmetodit ja alkuperäislähteet

Tutkimuksessani tulen tarkastelemaan Pariisin rauhanneuvotteluiden kommentointia Britannian lehdistössä keväällä 1919. Pyrin työssäni vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: mitä neuvotteluilta odotettiin ja mitkä asiat niissä korostuivat? Miten mielipiteet kehittyivät alkuinnostuksen jälkeen kevään kuluessa? Esiintyikö pettymystä neuvotteluihin laajalti jo neuvotteluiden aikana ja miten sitä kritisoitiin? Miten julkinen keskustelu erosi virallisista rauhantavoitteista? Erosiko oikeiston ja vasemmiston mielipiteet rauhanprosessista?

Näihin kysymyksiin haen vastausta tarkastelemalla kahta brittisanomalehteä, jotka edustavat Britannian hallituksen ja opposition linjoja. Poliittisen vastakkainasettelun lisäksi lehdet ovat myös täysin vastakkaisissa kokoluokissa, toinen on suuri valtakunnallinen lehti ja toinen pieni paikallislehti. Tämä vastakkainasettelu kattaa mielestäni poliittiset ja alueelliset erot uutisoinnissa ja auttaa muodostamaan monipuolisen kuvan rauhanprosessin narratiivista. Valitsemani sanomalehdet ovat valtakunnallinen konservatiivinen päivälehti The Times ja Etelä-Walesissa ilmestynyt sosialistinen viikkolehti Pioneer. Hallitusta myötäilevän linjansa ja vaikutusvallan takia The Times on keskeisin alkuperäislähde tutkimuksessani. Pioneer sen sijaan toimii pääosin peilinä The Timesin narratiiville kritisoimalla vallalla olevaa politiikkaa vasemmalta.

Konservatiivinen The Times oli kaikkein vaikutusvaltaisimman sanomalehti Britannian hallitsevan eliitin keskuudessa ja ulkomailla, jossa lehden linjan uskottiin myötäilevän brittihallituksen virallista kantaa. The Timesin omistaja oli ensimmäisen maailmansodan aikaan lehtiparoni lordi Northcliffe, joka Thompsonin mukaan omisti vuonna 1914 noin 40 % Britannian aamulehdistä, 45 % iltalehdistä ja 15 %

⁸ Henig 1995, 49; Steiner 2001, 13,18.

sunnuntailehdistä. Williamsin mukaan 1920-luvun alussa hän omisti veljensä lordi Rothermeren kanssa luultavasti aikansa suurimman sanomalehti-imperiumin, jonka yhteinen levikki oli noin 6 miljoonaa. Williams totesi, että Northcliffe oli hyvin vaikutusvaltainen brittilehdistön uudistaja, joka osasi omaksua ja kehittää muiden innovaatioita sekä tuoda uusia menetelmiä ja ideoita muun muassa Yhdysvalloista ja Ranskasta.⁹

Hänen suuri lehti-imperiuminsa toi hänelle vaikutusvaltaa poliittisen eliitin keskuudessa, koska hän käytti sitä tukemaan suosimiaan poliitikkoja sekä ajamaan hänen omia poliittisia näkemyksiään. Thompsonin mukaan Northcliffe oli poliittisesti lähellä konservatiiveja, mutta hän oli omaksunut myös joitain liberaalien poliittisia näkemyksiä ajaessaan omaa isänmaallispopulistista linjaansa. Sodan kuluessa Northcliffen jo merkittävä vaikutusvalta kasvoi huippuunsa, ja hän sekaantui useasti poliittiseen päätöksentekoon. Hän esimerkiksi tuki lehdistönsä avulla liberaalin Lloyd Georgen nousua Britannian pääministeriksi joulukuussa 1916.¹⁰ Thompson kuitenkin totesi, että hänen vaikutusvaltansa laski vuonna 1918, hänen ajauduttua välirikoon pääministeri Lloyd Georgen kanssa. Thompsonin mukaan Lloyd George oli 1918 arvioinut asemansa riittävän varmaksi, ettei hän enää tarvinnut Northcliffen tukea pysyäkseen vallassa ja etenkin joulukuun 1918 vaalit varmistivat Lloyd Georgen koalitiot-hallituksen valta-aseman, eikä Northcliffe saanut toivomaansa roolia Pariisin rauhanneuvotteluissa.¹¹

Pioneer oli pieni sosialistinen viikkolehti Etelä-Walesin Merthyr Tydfilin pieneessä kaivoskaupungissa. Lehti oli poliittisesti sitoutunut itsenäisen työväenpuolueen (*Independent Labour Party*, ILP) äänenkannattajaksi Merthyr Tydfilissä. ILP oli osa työväenpuoluetta (*Labour Party*), joka koostui ILP:n lisäksi erinäisten ammattiyhdistysten edustajista sekä itsenäisistä poliitikoista. Heidän mukaansa parlamenttipuolue oli koostumukseltaan kirjava, ja vaikka monet sen edustajista olivatkin sosialisteja, puolue ei ollut sitoutunut yksinomaan sosialismiin. Puoluetta kuitenkin yhdisti halu esiintyä yksinomaan työläisten puolueena parlamentissa.¹² Lehti sijoittui poliittisesti

⁹ Thompson 2006, 2–4, 10, 18; Williams 2010 125,126.

¹⁰ Thompson 2006, 2–4, 10, 18.

¹¹ Thompson 2013, 217–218, 237.

¹² Reid 1955, 115; Hannah 2018, 1, 6–7.

työväenpuolueen vasempaan laitaan, muttei kuitenkaan ollut vallankumouksellinen.¹³ Lehden perustaja Keir Hardie oli myös ILP:n perustaja, yksi työväenpuolueen perustajista sekä Merthyr Tydfilin kansanedustaja (MP). Hän oli vakaumuksellinen pasifisti ja vastusti ensimmäistä maailmansotaa sekä äänekäs suffragettien puolustaja. Hardien pasifismista huolimatta lehti ei vastustanut sotaa, vaan kuvasi sen sotana saksalaista militarismia¹⁴ vastaan. Kanta oli luultavasti muodostunut pyrkimyksenä välttää sensuuri tai isänmaallisuuden osoituksena. Lehti toimi Hardien äänitorvena äänestäjilleen ja hän kirjoitti kolumnia lehteensä kuolemaansa vuonna 1915 asti. Hardien kuoltua lehti ajautui talousvaikeuksiin, pystyi mutta lehden itsensä mukaan jatkamaan toimintaansa työosuuskuntana (*worker cooperative*).¹⁵

Analysoin tutkimuksessani tutkin näitä kahta lehteä kuuden kuukauden ajalta: Pariisin rauhankonferenssin avajaisista (18.1.1919) Versaillesin sopimuksen allekirjoittamiseen (28.6.1919). The Timesin osalta rajaan tutkimukseni koskemaan vain rauhanprosessia käsitteleviä pääkirjoituksia, koska niistä käy selkeästi ilmi lehden oma mielipide. Lehdessä julkaistut tavalliset uutisartikkelit ovat sen sijaan hyvin neutraaleja ja tutkimusmateriaalin laajentaminen moninkertaistaisi työn määrään vain vähäisen hyödyn saamiseksi. Kuusisivuisena viikkolehtenä Pioneerissa on huomattavan paljon vähemmän tutkimusmateriaalia, joten en ole rajannut sitä yhtä tiukasti kuin The Timesia. Poliittisena lehtenä Pioneeria on myös helpompi analysoida, koska lähes kaikki siinä julkaistut kansalliset ja ulkomaan uutiset heijastelivat lehden poliittista linjaa. Pioneerista rajaan ulos vain paikallisuutiset, ilmoitusluonteiset uutiset ja lukijoiden mielipidekirjoitukset, joita oli paljon. Liitteissä 2 ja 3 havainnollistan The Timesin ja Pioneerin uutisten määrää.

Lehtiä tutkiessa on hyvä pitää mielessä, että lehdistö ei edusta yleistä mielipidettä. Vaikka lehdet usein viittaavatkin kansan mielipiteeseen, niin kansa ei ole yksimielinen homogeeninen massa, vaan heterogeeninen joukko moninaisia mielipiteitä.

¹³ Hannah 2018, 17, 20, 33.

¹⁴ Militarismi tarkoittaa uskoa vahvoihin sotavoimiin, niiden käyttöön valtiollisten intressien ajamiseen ja laajentumissotiin. Se tarkoittaa myös sotavoimien ja sodan ihannointia sekä armeijan keskeistä roolia yhteiskunnassa. Puhuessaan militarismista lehdet (The Times ja Pioneer) viittasivat Saksan valtaapitävän sotilasaatelin (junkkerien) vaalimaan preussilaiseen sotilastraditioon, jota lehdet pitivät syllisenä sotaan ja Saksan sotarikoksiin. Kts. Stavrianakis 2015, 490–494.

¹⁵ A Letter from the Editor, *Pioneer*, 11.3.1916.

Lehdistö ei ole yleisen mielipiteen peili, vaan se on sen muokkaaja. Tästä syystä tarkastelen myös lehtien pyrkimyksiä muovata lukijoiden mielipiteitä ja mielikuvia kielenkäyttöä hallitsemalla ja raamittamalla uutisnarratiivia, eli mistä ne kertoivat ja minkä jättivät sanomatta. Kiinnitän erityistä huomiota lehtien suhtautumiseen Kansainliittoon, Saksaan ja bolsevismiin. Lehtien tietoisien narratiivien rakentamisen lisäksi pyrin myös selvittämään uutislähteiden vaikutusta uutisten muotoutumiseen, sillä tiedon saanti ei ollut aina helppoa ja se saattoi värittää lehtien uutisointia.

Tutkimukseni tarkastelee sanomalehtien uutisointia kuukausi kerrallaan ja seuraa sanomalehtien uutisoinnin teemojen kehittymistä ja vaihtelua rauhanprosessin eri vaiheissa. Työssäni vertailen näiden kahden lehden rauhanprosessinarratiivia ja teemoja keskenään ja tarkastelen, kuinka näiden kahden lehden linjat erosivat toisistaan ja missä ne olivat pääosin samaa mieltä. Tämän lisäksi vertaan lehtien uutisointia tutkimuskirjallisuuden kuvaukseen rauhanneuvotteluiden etenemisestä. Olen järjestänyt tutkimukseni kronologisesti eteneväksi kertomukseksi, joka on jaettu kahteen käsittelylukuun, joista ensimmäinen käsittelee rauhan muotoutumista ja toinen rauhanprosessin viimeistelyä ja allekirjoittamista. The Timesin ja Pioneerin uutisoinnin olen erotellut toisistaan käsittelylukujen sisällä.

1.2. Tutkimuskirjallisuus

Työni on osa ensimmäisen maailmansodan päättymisen historiaa. Tämä rauhanprosessi oli monimutkainen ja kosketti moninaisia erilaisia aiheita itse Pariisin rauhanneuvotteluiden lisäksi. Työssäni käsittelem lehtien esiin nostamia rauhanprosessiin liittyneitä teemoja ja tarkastelen rauhanneuvotteluiden lisäksi muun muassa Britannian ja Saksan politiikkaa sekä Venäjän sisällissotaa.

Keskeisenä rauhanneuvotteluita koskevana tutkimuskirjallisuutena käytän Alan Sharpin teosta *The Versailles Settlement: Peacemaking in Paris, 1919*¹⁶ ja Margaret MacMillannin kirjaa *Paris 1919*¹⁷. Sharpin kirja on tiivis, mutta kattavan yleisluontoinen tutkimus rauhanneuvotteluista. Teoksessaan Sharp tarkastelee kaikkia neuvotteluihin osallistuneita valtioita, nostaa esiin ratkaisemattomia poliittisia

¹⁶ Sharp 2018.

¹⁷ Macmillan 2002.

ongelmia ja haasteita. Sharp näkee rauhansopimuksen suurena kompromissina ja korostaa, ettei se voinut ollakaan muuta sodan jälkeisen herkän poliittisen tilanteen takia. Sota ei ollut ratkaissut sen sytyttäneitä jännitteitä, vaan luonut niiden lisäksi uusia. Etnisten jännitteiden rinnalle oli noussut muun muassa bolsevismin uhka sekä sotakorvauskysymys.¹⁸ MacMillanin teos on Sharpin kirjan lailla yleisteos Pariisin rauhanneuvotteluista ja käsittelee samoja rauhanneuvotteluiden keskeisiä kysymyksiä ja ongelmia. MacMillanin teos käsittelee kuitenkin Sharpin teosta tarkemmin rauhanneuvotteluita ja keskeisiä ongelmia, se myös kiinnittää enemmän huomiota rauhanneuvotteluiden keskeisten toimijoiden persooniin ja heidän välisiin suhteisiin. MacMillan oli Sharpin kanssa samoilla linjoilla Versaillesin sopimuksen luonteesta parhaana mahdollisena kompromissina, ja käytänkin hänen teostaan syventämään Sharpin tiivistä kertomusta rauhanneuvotteluista, vaikka MacMillanin painotus henkilöihin ei kuitenkaan sovellu hyvin omaan lehdistön rooliin keskittyvään tutkimukseeni.¹⁹

Yksi rauhanneuvotteluiden keskeisistä teemoista oli pyrkimys korvata vanha voimatasapainoon pohjautunut kansainvälinen järjestelmä uudella pysyvän rauhan takaavalla järjestelmällä. Tätä tarkastellessani tukeudun rauhanneuvotteluita käsittelevien yleisteosten lisäksi Woodrow Wilsonia ja Kansainliittoa käsitteleviin tutkimuksiin, kuten Thomas Knockin teokseen *To End All Wars: Woodrow Wilson and the Quest for a New World Order*²⁰, joka tarkasteli Wilsonin Kansainliiton taustoja ja inspiraatioita. Knockin lisäksi sovellan työssäni myös Ruth Henigin kirjaa *The League of Nations*²¹, joka käsittelee Kansainliiton ideologisia taustoja ja sen historiaa YK perustamiseen asti.

Britannian politiikkaa tutkiessani hyödynnän Chris Wringleyn Lloyd Georgen elämäkertaa *Lloyd George*²², joka kuvaa rauhanprosessia ja siitä aiheutuneita ulko- ja sisäpoliittisia haasteita Britannian pääministerin näkökulmasta. Tarkastelen myös

¹⁸ Henig 2005, 80 Sharp 2018.

¹⁹ MacMillan 2001.

²⁰ Knock 2019.

²¹ Henig 2010.

²² Wringley 1991.

Britannian ulkopoliitikkaa ja Kansainliiton roolia siinä tarkastelen Peter Yearwoodin *Guarantee of Peace: The League of Nations in British Policy 1914–1925*²³ pohjalta.

Rauhanneuvotteluita käsittelevien yllä mainitsemieni yleisteosten lisäksi tukeudun Saksaa käsitellessäni Mary Fulbrookin teokseen *A History of Germany, 1918–2014: The Divided Nation*.²⁴ Teos seuraa yleisellä tasolla Saksan modernia historiaa keisarikunnan romahtamisesta ja Weimarin tasavallan perustamisesta nykypäivään asti. Kirjan keskeisin teema on Saksan jakautuneisuus eri aikakausilla maaseutuun ja kaupunkeihin, maltillisiin ja radikaaleihin, itään ja länteen.

Venäjän roolia rauhanprosessissa tarkastelen rauhankonferenssia käsittelevien teosten lisäksi myös Stanley Paynen kirjan *Civil War in Europe, 1905–1949*²⁵ kautta. Paynen teos antaa yleisluontoisen kuvauksen Venäjän sisällissodan vaiheista helmikuun 1917 vallankumouksesta sisällissodan päättymiseen 1922 asti. Yleisluontoisen kuvauksen lisäksi sovellan tutkimuksessani myös Richard Ullmanin teosta *Britain and the Russian Civil War*²⁶, joka käsittelee Britannian roolia Venäjän sisällissodassa ja selventää Britannian ja Pariisin rauhankonferenssin suhdetta Venäjään.

Sanomalehtihistoria on tutkimuksessani myös keskeisessä roolissa. Sitä tarkastelen muun muassa Kevin Williamsin kirjan *Read all about it! A History of the British Newspaper*²⁷ avulla. Williamsin tutkimus on yleisteos Britannian lehdistöhistoriasta 1400-luvulta nykypäivään, jossa Williams kuvaa modernin lehdistön kehittymistä Britanniassa 1800-luvun ja 1900-luvun vaihteessa Northcliffen lehdistöimperiumin nousun kautta. Vaikka Williams keskittyikin Northcliffen rooliin lehdistön modernisoinnissa, hän tarkasteli myös Northcliffen uudistusten välittymistä koko brittilehdistöön. Tämän lisäksi Charlotte Alstonin artikkeli *British Journalism and the Campaign for Intervention in the Russian Civil War, 1918–1920*²⁸ selvitti sanomalehtien tiedon- saantia Venäjältä.

²³ Yearwood 2009.

²⁴ Fulbrook 2014.

²⁵ Payne 2011.

²⁶ Ullman 1968.

²⁷ Williams 2010.

²⁸ Alston 2007.

Suurena pitkäikäisenä valtakunnallisena lehtenä The Timesia käsittelevää tutkimuskirjallisuutta on paljon. Yleisen lehdistöhistorian lisäksi sovellan tutkimukseni etenkin J. Lee Thompsonin tutkimusta, joka käsittelee Williamsin kirjan tavoin lordi Northcliffen omistajuuden aikaan vuosiin 1908–1922. Hän on kirjoittanut useita tutkimusartikkeleita lordi Northcliffesta sekä hänen lehti-imperiumistansa. Keskeisenä teoksena sovellan Thompsonin kirjaa *Politicians, the Press and Propaganda: Lord Northcliffe and the Great War, 1914–1919*²⁹. Teoksessaan hän tarkastelee Northcliffen toimia sodanaikana ja hänen pyrkimyksiään puuttua päätöksentekoon. Kirja tarkastelee muun muassa Northcliffen ja pääministeri Lloyd Georgan välistä suhdetta ja tapoja, miten Northcliffe käytti valtaa lehtiensä välityksellä, joka auttaa kontekstualisoimaan The Timesin uutislinjaa.

Pioneeria koskevaa tutkimuskirjallisuutta ei valitettavasti ole, joka on mielestäni ymmärrettävää koska kyseessä oli pieni paikallinen poliittinen lehti. Tämän takia Pioneer on myös toissijaisen lähteen roolissa The Timesiin verrattuna. Pioneerin osalta tukeudun tarvittaessa työväenpuolueen historiaa käsitteleviin teoksiin, kuten Simon Hannahin kirjaan *A Party with Socialists in It: a History of the Labour Left*³⁰ sekä vanhempaan J. H. Reidin historiaan *Origins of the British Labour Party*³¹, joka käsittelee työväenpuolueen historiaa sen perustamisesta ensimmäisen maailmansodan päättymiseen. Lisäksi hyödynnän Jasmien Van Daelen artikkelia *Engineering Social Peace: Networks, Ideas, and the Founding of the International Labour Organization*³² valoittamaan työväenliikkeen roolia kansainvälisen työjärjestön perustamisessa Pariisin rauhanneuvotteluissa.

1.3. Taustaa — Aselevosta kohti Pariisin konferenssia

Steinerin mukaan pitkä ja verinen sota oli osoittanut vanhan kansainvälisen järjestyksen tarvitsevan uudistamista ja Pariisin rauhankonferenssista oli jo sodan aikana toivottu uudenlaista rauhanprosessia, joka korvaisi perinteisten rauhanneuvotteluiden

²⁹ Thompson 2013.

³⁰ Hannah 2018.

³¹ Reid 1955.

³² Van Daele 2005.

normit. Konferenssin toivottiin korvaavan vanha suurvaltojen liittolaisuuksiin ja voimatasapainoon perustunut maailmanjärjestys, jonka oli koettu johtaneen sotaan, uudella maailmanrauhan takaavalla kansainvälisellä järjestelmällä. Steinerin lisäksi myös MacMillan piti toivoa uudesta maailmanjärjestyksestä ja kestävästä rauhasta Yhdysvaltojen presidentti Woodrow Wilsonin tammikuussa 1918 esittämän neljäntoista kohdan ohjelman suuren suosion takana. Wilsonin kunnianhimoisen rauhanohjelman tavoite oli varmistaa tulevan rauhan pysyvyys pohjaamalla se kansalliseen itsemääräämisoikeuteen, demokratian periaatteisiin ja kansainväliseen yhteistyöjärjestykseen (Kansainliitto).³³ Wilsonin 14 kohdan ohjelma otettiin Versaillesin rauhansopimuksen pohjaksi, koska sota oli osoittanut tarpeen uudelle kansainväliselle järjestykselle ja koska Wilsonin vaikutusvalta oli huipussaan rauhanprosessin alussa. Wilsonin vaikutusvaltaa lisäsi hänen suuri henkilökohtainen suosionsa sekä Saksan pyrkimykset neuvotella vain Wilsonin kanssa aselevosta ja 14 kohdan ohjelmaan pohjautuvasta rauhasta.³⁴

Lokakuun vallankumouksessa 1917 Venäjällä valtaan nousseet bolsevikit olivat nolanneet liittoutuneet julkaisemalla tsaarin arkistoista löytyneitä liittoutuneiden salaisia sopimuksia, jotka kyseenalaistivat liittoutuneiden moraalisen ylemmyyden. Wilsonin 14 kohdan ohjelmaa ja Kansainliittoa vastauksena bolsevikkien syytöksiin ja ne osoittivat Yhdysvaltojen sitoumuksen avoimeen diplomatiaan. Kansainliiton rooli oli erityisen korostunut, koska se oli yksi muutamista Wilsonin ohjelman tavoitteista, joita bolsevikit eivät itse ajaneet. Wilsonin esitys ei kuitenkaan ollut ainutlaatuinen ja hän jätti sen miltei julkaisematta tarpeettomana, koska Iso-Britannian pääministeri Lloyd George oli vain muutamaa päivää aiemmin esitellyt hyvin samankaltaisen rauhanohjelman, jonka pyrkimyksenä oli myös vastata bolsevikkien haasteeseen ja rauhoitella vuoden 1917 ja 1918 alun teollisuuden lakkoaaltoa, joka taantuikin maaliskuussa Saksan 1918 kevään suurhyökkäyksen myötä.³⁵

Marraskuussa 1918 Britannian sisäpoliittinen tilanne oli haastava; teollisuudessa levisi lakkoaalto, Irlannissa kyti kapina ja äärioikeiston nousu uhkasi hallituksen

³³ Sharp 2018 14; Steiner 2001 14–15; MacMillan 2001, 84-87.

³⁴ Prott 2014, 728; Steiner 2001, 14-15; Sharp 2018 12-13.

³⁵ Sharp 2018, 46; Wringley 1992, 91-92.

kannatusta. Työväenpuolue oli ollut sota-ajan hallituksissa toukokuusta 1915 lähtien, mutta lokakuun vallankumous ja Britannian interventio Venäjälle olivat kasvattaneet työväenpuolueen ja työläisten tyytymättömyyttä hallitusyhteistyöhön. Tyytymättömyys ilmeni lakkoaltona, joka sodan kolmen viimeisen kuukauden aikana levisi Britannian teollisuudessa. Lakkoalto ei kuitenkaan ollut ensimmäinen, vaan se seurasi aiemmin mainitsemiani 1917 lopulla alkaneita lakkoja. Tämän lisäksi työväenpuolue äänesti aselevon astuttua voimaan (11.11.1918) hallituksesta eroamisen puolesta.³⁶ Britannialla oli ongelmia myös Irlannin kanssa, jossa mielipide oli kääntynyt itsenäisyyden puolelle vuoden 1916 pääsiäiskapinan verisestä kukistamisesta lähtien.³⁷ Tämän lisäksi sodan aikana muodostunut saksalaisvastainen mieliala oli johtanut mielenosoituksiin ja mellakoihin, joissa väkijoukot tuhosivat muun muassa saksalaisten liiketiloja ja omaisuutta. Saksalaisvastaisuus oli myös nostattanut populistisen äärioikeiston kannatusta ja pakottanut koalitionhallituksen omaksumaan saksalaisvastaista retoriikkaa, jonka seuraukset näkyivät tulevaisuuden rauhanneuvotteluissa.³⁸

Britannian oli lähtenyt sotaan puolustamaan Belgian koskemattomuutta ja Euroopan voimatasapainoa, joita Saksa uhkasi. Voimatasapainon puolustaminen oli kuitenkin verhottu retoriikkaan vapaudesta ja pienten valtioiden oikeuksista, joka auttoi julkisen mielipiteen hallinnassa. Sodan kuluessa presidentti Wilsonin keskittyminen yksinomaan sodan moraalisiin perusteluihin (muun muassa 14 kohdan ohjelmassaan) pakotti myös muut liittoutuneet painottamaan niitä entistä enemmän sotatavoitteissaan.³⁹

Britannian työväenliikkeen suuri enemmistö kannatti sotaa. Vähemmistöön jääneet äänet sen sijaan vastustivat sotaa vedoten pasifistisiin ja sosialistisiin periaatteisiin. Britannian työväenpuolueen enemmistön linja sodan aikana oli, että Saksa oli syyllinen sotaan ja Britannia soti demokratian ja Belgian puolesta Saksan militarismia vastaan.⁴⁰ Puolueen sisäinen jakolinja oli vähemmistöön jääneiden ILP:n ja sosialistien sekä maltillisten ammattiliittojen edustajien välillä. Sodanaikana ILP oli avoimesti

³⁶ Reid 1955, 220-234.

³⁷ Goldstein 2002, 27; Kennedy 2014, 53-54.

³⁸ Gregory 2008, 234-235; Panayi 1989, 203.

³⁹ Jeffrey 2015, 49, 53.

⁴⁰ Callaghan 2018, 242-244, 248.

kritisoanut sotaa ja tukenut lakkoja, joka johti maltillisten sodankannattajien pyrkimykseen etäännyttä ILP:stä sekä heikentää ILP:n valtaa puolueessa.⁴¹

Vaikka työväenpuolue pitikin Saksa sotasyyllisenä, se ja liittoutuneiden maiden vasemmiston yleensä piti sodan perisyinä kapitalismia ja imperialismia. Vaikka Saksan militarismin kukistaminen demokratian puolustamiseksi olikin oikeutettua, ei Saksan taloutta ja siten sen kansaa tulisi rangaista, koska vain sen hallitsevaluokka oli syyllinen sotaan. Samoin vasemmisto halusi varoa puolustussodan muuttumista valloitusodaksi. Vasemmiston toiveenaan oli, että Saksa tappio johtaisi oikeudenmukaiseen ja pysyvään rauhaan. Työväenpuolueen sotakannatuksen uskottiin antaneen puolueelle äänen oikeudenmukaisen rauhan rakentamiseksi, jonka puolue ymmärsi tarkoittavan työväenliikkeen periaatteiden soveltamista kansainvälisesti. Tämän lisäksi Wilsonin esiteltyä 14 kohdan ohjelmansa tammikuussa 1918, työväenpuolue linjasi yksimielisesti kannattavansa Kansainliiton perustamista.⁴²

Aselevon jälkeen pääministeri Lloyd George oli julistanut uudet parlamenttivaalit pidettäviksi joulukuussa (14.12.1918). Vaalien pitämiseksi oli monia syitä; entinen parlamentti oli ollut sodan takia istunnossa jo vuodesta 1910, äänioikeutta parlamenttivaaleissa oli vuonna 1918 laajennettu koskemaan kaikkia yli 21-vuotiaita miehiä ja yli 30-vuotiaita naisia poistamalla aiemmat varallisuusrajat, hallitus halusi mandaatin rauhanneuvotteluihin ja Lloyd George toivoi kasvattavan hallituksen kannatusta.⁴³ Vaalit olivat Lloyd Georgelle myös tärkeä mittari hänen omasta suosiossaan. Liberaalipuolue oli jakautunut Lloyd Georgea ja entistä pääministeri Asquithia kannattaviin siipiin joulukuussa 1916, kun Lloyd George syrjäytti pääministeri Asquithin konservatiivien ja Northcliffen lehdistön tuella.⁴⁴

Vaalikampanjassaan Lloyd George sortui myötäilemään saksalaisvastaistamielialaa luvaten rangaista Saksaa. Heidän mukaansa pääministerin lupaukset ankaraa rauhasta tulivat kuitenkin kostautumaan, kun lupaus pakottaa Saksa maksamaan Britannian sotavelat vaikeutti rauhanneuvotteluita keväällä.⁴⁵ Vaalit olivat

⁴¹ Hannah 2018, 19-20.

⁴² Callaghan 2018, 242-244, 248.

⁴³ Sharp 2018, 77; Sharp 2008, 45; Wringley 1992, 92; Johnston 2013, 44.

⁴⁴ Thompson 2013, 122; Wringley 1991, 2; Sharp 2018, 77.

⁴⁵ Wringley, 1992, 97; Douglas 2014, 12-13; Sharp 2018, 77-78.

murskavoitto koalitiolle (konservatiivit ja Lloyd Georgen liberaalit). Koalition murskavoitosta huolimatta myös Työväenpuolue sai pienen vaalivoiton. Sen sijaan asquithlaiset liberaalit kärsivät selvän tappion ja muun muassa Asquith menetti oman paikkansa konservatiiville.⁴⁶

Marraskuussa Saksa oli vallankumouksen pyörteissä. Vallankumous oli alkanut lokakuun lopulla Wilhelmshavenin ja Kielin laivastotukikohtien matruusien kieltäytyttyä viimeisestä epätoivoisesta hyökkäyksestä kuninkaallista laivastoa (*Royal Navy*) vastaan. Matruusien kapina levisi ja ympäri Saksaa perustettiin sotilaiden ja työläisten neuvostoja korvaamaan paikallinen hallinto. Marraskuun 8. päivä tilanne jatkoi kärjistymistään, kun Baijerissa sotilaiden ja työläisten neuvosto julisti Baijerin tasavallaksi (*Freistaat Bayern*). Marraskuun 9. päivä keisari Wilhelm II luopui kruunustaan ja samana päivänä sosiaalidemokraattisen puolueen enemmistösiipi otti vallan Berliinissä ja julisti Saksan tasavallaksi. Tämän jälkeen Sosiaalidemokraattien enemmistö- ja vähemmistösiivet sopivat pikaisesti väliaikaishallituksen muodostamisesta, jonka tavoitteina oli solmia aselepo (joka solmittiin 11.11.) ja järjestää parlamenttivaalit.⁴⁷

Koska Saksan sosiaalidemokraattisella puolueella (SPD) oli merkittävä rooli Saksan vallankumouksessa ja rauhanprosessissa, selvitän tässä lyhyesti puolueen historiaa ja sen roolia sodan ja rauhanprosessin aikana. Fulbrookin mukaan ensimmäisen maailmansodan sytyttyä SPD tuki sodalle herätti puolueen sisällä kritiikkiä ja johti lopulta puolueen jakautumiseen vuonna 1917 enemmistö-SPD:hen ja vähemmistö-SPD:hen, eli itsenäiseen SPD:hen. SPD:hen jäivät sotaa kannattaneet maltilliset reformistit⁴⁸ ja sotaa vastustaneet pasifistit perustivat itsenäisen SPD:n uudeksi puolueeksi. Näiden lisäksi itsenäisen SPD:n sisällä toimi myös vallankumouksellinen spartakistiliitto, joka kuitenkin irtautui siitä ja perusti 29.12.1918 Saksan kommunistisen puolueen (KPD).⁴⁹

⁴⁶ McKibbin 2010, 34; Wringley 1991, 92.

⁴⁷ Fulbrook 2014, 21–22.

⁴⁸ Reformistit pyrkivät sosialismiin parlamentaarisin keinoin ja vastustivat vallankumouksellisia pyrkiä sosialismiin.

⁴⁹ Fulbrook 2014, 20–21; Broué 2005, 212–213.

Saksan lisäksi myös Venäjän sisällissota ja suhde bolsevismiin olivat nousseet osaksi rauhanprosessia. Vaikka Venäjää ei kutsuttu rauhan konferenssiin, bolsevismin leviämistä pidettiin uhkana ja liittoutuneet olivatkin sekaantuneet Venäjän sisällissotaan. Tästä huolimatta liittoutuneet eivät pystyneet sopimaan yhteisestä linjasta: Ranska halusi tukahduttaa bolsevismin, kun taas Britannia ja Yhdysvallat olivat avoimia neuvotteluille Leninin kanssa. Liittoutuneiden linja jäikin siten epäselväksi, eikä se myöskään selkiytynyt rauhanprosessin edetessä. Liittoutuneet keskittyivät mieluummin Venäjää helpommin ratkaistaviin ongelmiin.⁵⁰ Pelkona oli myös bolsevismin leviäminen, kun tammikuussa (5.1.1919–12.1.1919) Berliinissä syttyi spartakistikapina. Kapina syttyi vasemmiston mielenosoitusten muututtua KPD:n vallankumousyritykseksi. Vallankumous kuitenkin kukistettiin, kun enemmistö-SPD valtuutti äärioikeistolaiset *Freikorps*-joukot taltuttamaan kapinan ja lopulta 15.1. kapinanjohtajat Rosa Luxemburg ja Karl Liebknecht murhattiin.⁵¹ Kapinan kukistamisesta huolimatta bolsevismin leviämisen uhka oli jäänyt ilmaan.

Pariisin rauhankonferenssin avajaiset pidettiin 18. tammikuuta ja liittoutuneiden delegaatiot aloittivat viimein työnsä. Konferenssin tavoitteena oli päättää ihmiskunnan siihen asti suurin ja verisin sota ja luoda pohja uudelle maailman järjestykselle, joka takaisi pysyvän rauhan. Rauhanneuvottelut tulivat kuitenkin vaatimaan pitkiä neuvotteluita ja lukuisia kompromisseja liittoutuneiden omien intressien välillä. Maaliskuun loppuun asti rauhankonferenssin keskeisin päättävä elin oli kymmenen neuvosto (*Council of ten*), joka oli muodostettu johtamaan neuvotteluita 13. tammikuuta. Neuvosto koostui Iso-Britannian, Ranskan ja Italian pääministereistä ja ulkoministereistä, Yhdysvaltain presidentistä ja ulkoministeristä sekä kahdesta Japanin edustajasta.⁵²

⁵⁰ Sharp 2018, 132-133, 157,158; MacMillan 2001, 64, 65.

⁵¹ Germany 2020, Britannica Academic. Haettu 17.9.2020, <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Germany/106260>; Fulbrook 2014 24; Broué 2005 921.

⁵² Prott 2014, 728; Steiner 2001, 14, 15, 19; Sharp 2018, 24.

2. Rauha, joka lopettaa kaikki sodat

Tässä luvussa käsittelen rauhanprosessia Pariisin rauhankonferenssin avajaisista huhtikuun loppuun asti. Rauhanprosessin ensimmäisten neljän kuukauden aikana liittoutuneet sopivat sekä Saksalle esitettävistä rauhanehdoista että Kansainliiton peruskirjasta. Huhtikuun lopulla konferenssin työ näytti olleen jo lähellä päätöstään: Saksa oli kutsuttu Pariisiin ottamaan vastaan rauhanehdot ja Kansainliitto oli perustettu. Konferenssin etenemisen lisäksi rauhanprosessiin vaikuttivat myös Saksan vallankumouksen eteneminen sekä Venäjän sisällissota ja bolsevismin leviäminen muun muassa Unkariin.

Pariisin rauhankonferenssin viralliset avajaiset pidettiin 18. tammikuuta Ranskan ulkoministeriössä, Quai d'Orsayssa. Konferenssin isäntä Ranskan pääministeri Clemenceau oli tarkoin valinnut avajaispäiväksi Saksan ensimmäisen keisarin Wilhelm I:n kruunajaisten vuosipäivän.⁵³ Preussin kuninkaan kruunaus yhdistyneen Saksan ensimmäiseksi keisariksi Versaillesin peilialissa 18. tammikuuta 1871 Ranska-Preussi sodan jälkeen oli suuri nöyryytys ranskalaisille, ja avajaisten asettaminen samalle päivälle oli tietoinen merkki siitä, ettei Ranska kohtelisi Saksaa lempeästi rauhanneuvotteluissa. Konferenssi oli valtava, Goldsteinin mukaan jopa 10 000 ihmisen oli arvioitu saapuneen Pariisiin konferenssin tähden. Se oli myös valtavan media huomion kohteena; yli 500 toimittajaa ympäri maailmaa oli paikalla raportoimassa neuvotteluista. Valtavasta lehdistöhuomiosta ja Wilsonin 14 kohdan ohjelman avoimen diplomatian periaatteesta (kohta I.) huolimatta konferenssi ei rikkonut salaisen diplomatian perinnettä, vaan tiedotus oli niukkaa.⁵⁴

Konferenssin tiedotuslinjasta huolimatta Thompsonin mukaan The Timesia edustivat Pariisissa lehden ulkomaantoimittaja Henry Wickham Steed ja kanadalainen upseeri Sir Campbell Stuart, joka toimi sodanaikana Northcliffen avustajana ja välitti tietoa Northcliffen eri sanomalehtien välillä. Molemmat heistä olivat yhteydessä muun muassa presidentti Wilsonin luottomieheen Edward ”Colonel”

⁵³ Macmillan 2002, 63.

⁵⁴ Steiner 2001, 32, Goldstein 2002, 9.

Houseen⁵⁵. Northcliffen ja Lloyd Georgen välirikko kuitenkin hankaloitti kirjeenvaihtajien mahdollisuuksia saada sisäpiirintietoa, ja siksi monet skuupit päätyivätkin kilpaileviin lehtiin.⁵⁶

Pariisin kirjeenvaihtajien lisäksi The Times sai tietoa myös muun muassa Clifford Sharpilta Tukholmasta ja Venäjän kirjeenvaihtajilta Robert Wiltonilta Vladivostokista, Harold Williamsilta etelä-Venäjältä ja Andrew Soutarilta Murmanskista. The Timesin kirjeenvaihtajat olivat joko osa Britannian interventiojoukkoja tai valkoisia armeijoita, joka väritti heidän raportointiaan. Kirjeenvaihtajista huolimatta tiedon saanti Venäjältä oli rajoitettua Britannian sotaministeriön (*British War Office*), punaisten ja valkoisten tiedotteisiin sekä Reutersiin, jolla oli edelleen sopimus venäläisen tietotoimisto Vestnikin kanssa. Tämän lisäksi sotaministeriö pidatti oikeuden sensuroida Venäjältä saapuvia uutisia.⁵⁷ The Times myös lainasi ja kommentoi artikkeleissaan usein saksalaisia ja itävaltalaisia lehtiä, jotka se oli oletettavasti saanut käsiinsä neutraalien maiden kautta. Nämä lehdet toimivat sille lähteinä Saksan sisäpolitiikasta ja Saksan hallituksen linjasta.

Pienenä paikallislehtenä Pioneerilla ei oletettavasti ollut omia ulkomaantoimittajia. Se kuitenkin lainasi ja kommentoi paljon muita sanomalehtiä ja luultavasti sai tietoa työväenpuolueelta, jonka sisäisiä asioita se usein kommentoi. Lisäksi ILP:n entinen parlamentin alahuoneen kansanedustaja Fred Jowett kirjoitti aktiivisesti lehteen kolumnia, jossa hän kommentoi viikoittain sisä- ja ulkopolitiikkaa.⁵⁸

2.1. Työ alkaa 18.1.–28.2.

Konferenssin avajaisten alla The Timesin rauhanprosessia käsittelevä uutisointi jatkoi tammikuussa ja helmikuussa edelleen lehden vanhalla linjalla: tukien koalitiohallituksen politiikkaa, spekuloiden Saksan ja Venäjän tapahtumien vaikutuksesta rauhaan

⁵⁵ Edward Mandell "Colonel" House (1858–1938), amerikkalainen diplomaatti; Wilsonin neuvonantaja, joka toimi Wilsonin henkilökohtaisena lähettiläänä Euroopassa ensimmäisen maailmansodan aikana ja edusti Yhdysvaltoja Pariisin rauhankonferenssissa. Kts. Edward M. House, *Encyclopedia Britannica*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Edward-M-House/41196>

⁵⁶ Thompson 2013, 157, 179, 231, 232.

⁵⁷ Alston 2007, 42; Thompson 2013, 157, 179, 231, 232.

⁵⁸ Political Notes By F. W. Jowett, M.P., *Pioneer*, 7.12.1918; Political Notes By F. W. Jowett, *Pioneer*, 25.1.1919.

ja pohtien Kansainliiton roolia rauhan ylläpidossa. Lehden uutislinja johtui luultavasti konferenssin niukkasanaisestä tiedotuslinjasta ja lehden itsesensuurista.

Päivää ennen konferenssin virallisia avajaisia The Times oli pääkirjoituksessaan *Peace and Publicity* huolissaan konferenssin epäselvästä tiedotuslinjasta. Lehti valitti, että virallisten tiedotteiden lisäksi konferenssin osallistujat saivat vapaasti kertoa lehdistölle kokouksista. Sen mielestä nämä epäviralliset vuodot olivat haitallisia neuvotteluille, koska edustajat eivät voineet neuvotella vapaasti ilman julkisuutta. The Timesin mielestä vaarana oli, että sensaationhakuiset lehdet voisivat takertua pieniin yksityiskohtiin ja paisuttaa niistä valtavia kiistakysymyksiä, joka horjuttaisi neuvotteluja ja liittoutuneiden yhtenäisyyttä. Tästä huolimatta The Times ei ollut myöskään tyytyväinen konferenssin viralliseen tiedotuslinjaan, jota se piti riittämättömänä. Sen mukaan konferenssi tarvitsi itsenäistä lehdistöä, jotta salaisen diplomatian perinteet saataisiin murrettua:⁵⁹

One is driven to the conclusion that some sort of independent Press news of the Conference is indispensable if the traditions of secret diplomacy are to be broken and this Conference is, as was hoped, to mark a new era in the diplomatic history of the world.⁶⁰

The Times ehdottikin että, konferenssi voisi valikoida luotettavat lehdet (kuten The Timesin) uutisoimaan neuvotteluista, jotta lehdistön aiheuttamat ongelmat konferenssille pysyisivät rajattuina.⁶¹

The Timesin linja heijasteli Britannian hallituksen toiveita lehdistön vastuullisuudesta. Northcliffe oli jo joulukuussa huolestunut konferenssin mahdollisesta sensuurista, koska hän oli saanut tiedon, että ranskalaiset sensuroivat brittisähkeitä Pariisista. Hän pelkäsi, että hänen lehtensä joutuisivat turvautumaan konferenssiuutisoinnissa amerikkalaisiin lehtiin, joiden sähkeitä ei sensuroitu. Hän valittikin rauhankonferenssin Britannian lehdistösihteerille sensuurista ja sai vastauksen, että sähkeitä ei sensuroitaisi, mutta hallitus toivoi, että lehdistö toimisi vastuullisesti ja välttäisi haitallista uutisointia konferenssista.⁶²

⁵⁹ Peace and Publicity, *The Times*, 17.1.1919.

⁶⁰ Peace and Publicity, *The Times*, 17.1.1919.

⁶¹ Peace and Publicity, *The Times*, 17.1.1919.

⁶² Thompson 2013, 224-225.

Rauhankonferenssin avajaisia *The Times* käsitteli pääkirjoituksessaan 20.1. *The Conference Opened*. Toiveikkaan idealistisessa artikkelissaan lehti esitteli konferenssin koostumusta ja sen tavoitteita. Sen mukaan vain liittoutuneiden edustajat oli kutsuttu Pariisiin ja vasta neuvotteluiden lopputulos esitettäisiin Saksalle. Lehti myös toisti, että kyseessä oli ainutlaatuinen kokous, jonka tavoitteena oli luoda kestävä ja pysyvä rauha eikä vain piirtää valtioiden rajat uudelleen. Lisäksi *The Times* teki eroa aiempiin suuriin rauhankokouksiin (kuten Wienin kongressiin), joissa kestävä rauha toimi tavoiteltavana ideaalina, muttei käytännöllisenä lopputuloksena. *The Times* pyrki myös pitämään rauhankonferenssin ja Kansainliiton irrallaan toisistaan ja totesi konferenssin olleen vain yksi Kansainliiton siemenistä, muttei itsessään Kansainliitto, koska paikalla olivat vain liittoutuneiden edustajat. Kansainliiton tarkoituksena tulisi lehden mukaan olemaan sotien ehkäiseminen ja sotaa käyvien valtioiden rankaiseminen. Lopuksi lehti jatkoi sodanaikaista linjaansa pitämällä sotaa kahden vastakkaisen kansainvälisen moraliteetin (tai kulttuurin) välisenä sotana. Vastakkain olivat liittoutuneiden oikeuden ja tasa-arvon periaatteet ja keskusvaltojen voimapolitiikka ja *Realpolitik*^{63, 64}

Pyrkiessään puolustamaan ankaria rauhanehtoja *The Times* jatkoi sodanaikaista liittoutuneiden ja Saksan välistä vastakkainasettelua korostamalla Saksan sotarikoksia ja militarismia, jotka olivat uhka länsimaiselle sivistykselle.⁶⁵ Se piti niitä esimerkkeinä Saksan *Kulturista*, joka Gregoryn mukaan viittasi saksalaiseen sivilisaatioon, ja jota saksalaiset pitivät moraalisesti ylempänä verrattuna läntisten demokraatioiden rappiollisiin sivilisaatioihin. Liittoutuneet sovelsivat termiä usein Saksan vastaisessa propagandassaan, jossa saksalaisten sotarikokset leimattiin *Kulturiksi*.⁶⁶

The Timesin epäluulo Saksaa ja sen motiiveja kohtaan ei ollut täysin perusteton, sillä liittoutuneita piti yhdessä vain niiden yhteinen päämäärä voittaa Saksa. Saksan kanssa ei haluttu neuvotella ennen kuin yhteisistä rauhanehdoista oli sovittu, koska liittoutuneet pelkäsivät neuvotteluiden romahtamista niiden välisten kiistojen

⁶³ Poliittinen periaate, että valtion intressit ovat tärkeämpiä kuin etiikka ja moraalit. Kts. *Realpolitik*, *Encyclopædia Britannica*.

⁶⁴ *The Conference Opened*, *The Times*, 20.1.1919.

⁶⁵ *What is the German Government?*, *The Times*, 15.11.1918; *The Price of Victory*, *The Times*, 20.11.1918.

⁶⁶ Gregory 2008, 58–59; Kramer 2007, 183.

tullessa julkisuuteen. Saksa myös tiesi rauhansopimuksen ehtojen tulevan olemaan kovat, joten se pyrkiin vaikuttamaan rauhanneuvotteluihin muun muassa lietsoamalla eripuraa saadakseen neuvotteluvaraa.⁶⁷ Samoista syistä The Times myös kiirehti rauhanneuvotteluita, koska pelkäsi liittoutuneiden yhtenäisyyden hajoamista. Huolimatta lehden varovaisesta tuesta Wilsonin rauhanohjelmalle The Times kyseenalaisti Kansainliiton kytkemisen rauhansopimukseen, koska pelkäsi sen viivyttävän neuvotteluita.⁶⁸

Konferenssin ensimmäisen puolentoista kuukauden aikana The Times käsitteli Saksan sisäpoliittista tilannetta sen 19.1. järjestettyjen parlamenttivaalien jälkeen, konferenssin suhdetta bolševikki-Venäjään ja pohti Kansainliiton kehitystä. Lehti kommentoi 22.1. Saksan alustavasta vaalituloksesta seuraavasti:⁶⁹

What matters first of all to them [the Allies] is that Germany should have a Government which can make binding stipulations in her name. That result appears almost certain to follow from these elections.⁷⁰

The Times piti demokraattista hallitusta rauhansolmimisen keskeisenä ehtoja ja keskittyi käsittelemään vaalituloksen merkitystä rauhanprosessille. Vaaleissa enemmistö-SPD oli toivonut saavansa yli 50 prosentin kannatuksen muodostaakseen yksin hallituksen, mutta sen tulos jäi 38 prosenttiin ja se joutui tyytymään koalitiohallitukseen katolisen keskustan (*Zentrum*) ja liberaalin Saksan demokraattisen puolueen kanssa (*Deutsche Demokratische Partei*). Valittu Saksan kansalliskokous (parlamentti, *Reichstag*) kokoontui vaalien jälkeen 6. helmikuuta Weimarin kaupungissa, josta nimitys Weimarin tasavalta on peräisin. Weimarissa kansalliskokous valitsi enemmistö-SPD:n Friedrich Ebertin⁷¹ uuden tasavallan ensimmäiseksi presidentiksi ja Philipp

⁶⁷ Steiner 2001, 15-18; MacMillan 2001, 19-20.

⁶⁸ The Conference Opened, *The Times*, 20.1.1919.

⁶⁹ The German Elections, *The Times*, 22.1.1919.

⁷⁰ The German Elections, *The Times*, 22.1.1919.

⁷¹ Friedrich Ebert (1871–1925) Saksan sosiaalidemokraattien (SPD) puheenjohtaja 1913–1919, Weimarin tasavallan ensimmäinen presidentti (*Reichspräsident*) 1919–1925. Hänellä oli keskeinen rooli Saksan siirtymässä tasavallaksi Saksan vallankumouksessa 1918–1919. Kts. Friedrich Ebert. *Encyclopedia of World Biography*, 2004, 193–194.

Scheidemannin⁷² valtakunnan kansleriksi.⁷³ Lehden mielestä vaalitulos oli positiivinen merkki rauhan solmimisen mahdollisuudesta. Tästä huolimatta lehti epäili, ettei Bolsevismin uhka Saksassa ollut vielä täysin laantunut, vaikka spartakistit olikin kukistettu Berliinissä tammikuussa.⁷⁴

Their [Spartacists] new leader Hoffmann has openly proclaimed their purpose and called upon the proletariat to resume "the people's war" against Herr Ebert's Government, which he denounces as the accomplice of reactionary Imperialism.⁷⁵

The Timesin pelot bolsevismista toteutuivatkin helmikuun lopulla, kun lehti uutisoi Baijerin vallankumouksesta. Lehden mukaan Baijeri oli kaaoksessa, ja neuvostohallitus oli noussut valtaan. Lehti tuomitsi vallankumouksen vahvoin sanoin:⁷⁶

... they [Spartacists] had invariably shown themselves to be blackmailers, robbers, and murderers. There can be neither order, nor security, nor recovery in any region where they hold sway.⁷⁷

Lisäksi lehti pohti, miten saksalaiset ja Weimarin hallitus toimisivat. Pystyisivätkö he kukistamaan "bolsevismin taudin", vai oliko kansa vajonnut apatiaan?

Will Germany fling it [bolshevism] off too? Her conduct in the Bavarian crisis may teach us an answer.

Samoin se varoitti, että Saksan vaihtoehtoina oli joko Weimarin laillinen hallitus tai kaaottinen neuvostodiktatuuri, ja rauhan solmiminen oli mahdollista vain Weimarin hallituksen kanssa.⁷⁸

Lehden uutisointi Saksan sisäpoliittisesta tilanteesta oli usein epäselvää eikä aina vastannut täysin totuutta, joka mielestäni johtui tiedonsaannin hankaluuden ja lehden porvarillisen näkökulman takia. Vaikka The Times ei sitä käsitellyt tai ehkä ollut edes tietoinen, niin Baijerissa oli tapahtunut vallankumous jo marraskuussa 1918,

⁷² Philipp Scheidemann (1865–1939), saksalainen sosiaalidemokraatti. Julisti Saksan tasavallaksi ilman puolueensa valtuutusta 9.11.1918, valittiin Saksan tasavallan ensimmäiseksi valtakunnankansleriksi helmikuussa 1919 ja erosi roolista kesäkuussa 1919 vastalauseena Versaillesin rauhansopimukselle. Myöhemmin lähti maanpakoon natsien noustua valtaan 1933. Kts. Philipp Scheidemann, *Encyclopaedia Britannica*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Philipp-Scheidemann/66100>.

⁷³ Fulbrook 2014, 24–25.

⁷⁴ The German Elections, *The Times*, 22.1.1919; Responsible German Representatives, *The Times*, 24.1.1919; The Eve of the Weimar Assembly, *The Times*, 5.2.1919.

⁷⁵ The Eve of the Weimar Assembly, *The Times*, 5.2.1919.

⁷⁶ The Munich Murders, *The Times*, 24.2.1919; The Struggle In Germany, *The Times*, 28.2.1919.

⁷⁷ The Struggle In Germany, *The Times*, 28.2.1919.

⁷⁸ The Munich Murders, *The Times*, 24.2.1919; The Struggle In Germany, *The Times*, 28.2.1919.

kun Kurt Eisnerin johtama Baijerin itsenäinen-SPD syöksi Baijerin Wittelsbachin dynastian vallasta ja julisti tasavallan. Myöhemmin 21.2.1919 äärioikeistolainen opiskelija murhasi Eisnerin, joka sysäsi Baijerin punaiseen terroriin ja lopulta lyhytikäisen Baijerin neuvostotasavallan perustamiseen 7.4. Neuvostotasavalta kuitenkin kukistui vain kuukautta myöhemmin toukokuussa Saksan armeijan ja kansalaiskaartien vallattua Münchenin.⁷⁹ Helmikuun pääkirjoituksissa *The Times* viittasikin selvästi Eisnerin salamurhaa seuranneeseen kaaokseen. Epäselvyyttä aiheutti myös lehden tapa viitata äärivasemmistoon vaihtelevasti termeillä: bolsevikki, spartakisti ja kommunisti; joita lehti käytti synonyymeinä. *The Timesin* bolsevismin vastainen linja ja liittoutuneiden interventio Venäjällä tekevät selväksi, että rauhaa ei bolsevikkien kanssa solmittaisi.

Tammikuun lopulla *The Times* jatkoi uutisointiaan Pariisin konferenssin sekavasta suhteesta Venäjään pääkirjoituksissaan *The Conference and Russia* ja *The Agreement about Russia*. Lehti kuvaili bolsevismia taudin lailla leviävänä vitsauksena ja syytti bolsevikkeja imperialismista, jolla se viittasi bolsevikkien toimiin Venäjän sisällissodassa ja vallankumouksen levittämiseen Venäjän rajojen ulkopuolelle. Vihamielisestä retoriikastaan huolimatta *The Times* kuitenkin oli toiveikas, että bolsevikkien uhkaan voisi olla diplomaattinen ratkaisu. Pariisin konferenssi oli sen mukaan sopinut liittoutuneiden välittämistä rauhanneuvotteluista valkoisten ja punaisten välillä. *The Times* puolusti kokousta skeptikkoja vastaan ja totesi, että epäonnistussaankin kokous heikentäisi bolsevikkien asemaa ja onnistuessaan se voisi päättää bolsevikkien uhan Euroopalle:⁸⁰

On the other hand, if, as we hope, the Bolshevists attend the Marmora meeting and behave reasonably, the gain will be still greater. We shall have made the peace of Europe secure without further fighting; we shall have laid the foundation of future friendship between the real mind of Russia and the aspirations of Entente peoples; and we shall have dug the grave of Bolshevism, at any rate as a political force that can do the rest of Europe any harm.⁸¹

⁷⁹ Bavaria; Kurt Eisner, *Encyclopedia Britannica*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Bavaria/13830>, <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Kurt-Eisner/32168>; Mitchell 1965, 271, 272, 304, 305, 329-332.

⁸⁰ The Agreement about Russia, *The Times*, 24.1.1919.

⁸¹ The Agreement about Russia, *The Times*, 24.1.1919.

Lisäksi *The Times* myös puolusti Lloyd Georgea syytöksiltä, että hän olisi bolsevikkien ystävä, koska hän halusi neuvotella virallisesti bolsevikkien kanssa. Lehden mielestä Lloyd Georgen näkemyksiä bolseveikeista oli vääristelty ja hänen näkemyksensä vastasi esitettyä rauhankokousta.⁸²

The Timesin pyrkimys puolustaa konferenssia ja Lloyd Georgea osoitti, että lehti myötäili edelleen Britannian hallituksen linjaa rauhankonferenssin alkuvaiheissa, huolimatta sen aiemmasta varovaisesta kritiikistä ja Northcliffen henkilökohtaisesta suhteesta Lloyd Georgea kohtaan. Myötämielinen linja ei kuitenkaan tullut jatku-
maan rauhanneuvotteluiden pitkittyessä.

The Timesin mainitsema diplomaattinen ratkaisu bolsevismiin viittasi Pariisin konferenssin yritykseen järjestää Venäjän sisällissodan osapuolien välinen rauhankokous. Lloyd George ja Wilson olivat tammikuussa ehdottaneet kymmenen neuvostolle Venäjän sisällissodan osapuolia sopimaan yhteisistä rauhanehdoista liittoutuneiden kanssa. Samoin lehden viittaukset syytöksille, että Lloyd George olisi ollut bolsevikkien ystävä, vastasivat selvästi Ranskan ja Italian argumentteja olla neuvottelematta bolsevikkien kanssa. Ranskan Clemenceau ja Italian Sonnino olivat kymmenen neuvostossa vastustaneet neuvotteluita bolsevikkien kanssa, koska se olisi legitimoinut heidän valtaansa. Lopulta he kuitenkin taipuivat, koska interventio bolsevikkien kukistamiseksi oli poliittisesti mahdoton. Kokouksen paikaksi valittiin Prinkipo-saari⁸³, koska ranskalaiset vastustivat bolsevikkien kutsumista Pariisiin. Prinkipon-kokousta ei kuitenkaan koskaan järjestetty, koska 16.2. valkoiset ilmoittivat kieltäytyvänsä kokouskutsusta.⁸⁴

The Times pohti pääkirjoituksissaan myös rauhankonferenssin toimintaa ja Kansainliiton roolia rauhanneuvotteluissa. Etenkin Kansainliiton rakenne ja mandaattijärjestelmä nousivat artikkeleissa usein esiin. Vastoin *The Timesin* aiempia toiveita järjestön jättämistä konferenssin ulkopuolelle, lehti totesikin tammikuun lopulla, että Kansainliitolla oli keskeinen rooli rauhanneuvotteluissa.⁸⁵

⁸² The Conference and Russia, *The Times*, 23.1.1919; The Agreement about Russia, *Times*, 24.1.1919.

⁸³ Prinkipo (nyk. Büyükdada) on Istanbulin lähellä Marmaranmeressä sijaitseva saari.

⁸⁴ Macmillan 2001, 74, 77; Sharp 2018, 157.

⁸⁵ Getting to Work, *Times*, 27.1.1919.

The League of Nations rightly occupied the first place in the programme, and the resolution to establish it "as an integral part of general treaty of peace," and declaring that it should be "open to every civilized nation which can be relied on to promote its objects," was moved by the President of the United States in a speech of great power and feeling.⁸⁶

Samalla *The Times* myös puolusti suurvaltojen roolia rauhanprosessissa ja Kansainliitossa. Sen mukaan pienvallat vaativat enemmän edustusta rauhanprosessissa, mutta lehti vastasi, että suurvalloilla oli suurin vastuu ja siten myös oikeus isompaan edustukseen. Vaikka *The Times* olikin luopunut toiveestaan jättää Kansainliitto konferenssin ulkopuolelle, se silti edelleen kiirehti rauhanneuvotteluita sanoen, että pienvalltojen protestoinnin käsittelyn sijaan konferenssin pitäisi päästä töihin, koska Pariisissa oli paljon käsiteltäviä ongelmia. Tämän lisäksi lehti korosti suurvaltojen roolia myös Kansainliitossa. Sen mukaan liiton toimeenpaneva elin tulisi koostumaan suurvalloista, mutta järjestön demokraattisen luonteen vuoksi suurvallat tarvitsisivat kuitenkin koko liiton hyväksynnän toimilleen. Mitään valtioita ei voitaisi pakottaa hyväksymään liiton päätöksiä, jos sen kansa ei sitä tahdo, lehti jatkoi. Samoin lehti tyyntytteli pelkoja, että Kansainliitto kumoaisi täysin aiemmat kansainväliset sopimukset, ja totesi että esimerkiksi liittolaisuussopimukset säilyvät, jolleivät ne ole rauhan ja Kansainliiton sääntöjen vastaisia.⁸⁷

Pienvalltojen vaatimukset suuremmasta edustuksesta rauhankonferenssissa johtuivat niiden lähes täydellisestä sivuuttamisesta päätöksenteossa. Vaikka suurvallat olivatkin myöntyneet järjestämään täysistuntoja, jossa kaikilla liittoutuneilla oli ääni, niin todellinen valta rauhankonferenssissa säilyi silti suurvaltojen kymmenen neuvostolla. Pienvalltojen vaikutusvalta jäi konferenssissa pieneksi, eikä heillä ollut suuria mahdollisuuksia vaikuttaa rauhanprosessiin lukuun ottamatta suoria intressejään.⁸⁸

Pienvaltioiden roolin lisäksi tammikuun ja helmikuun vaihteessa Kansainliiton rakenne oli rauhanneuvotteluiden uutisoinnin keskiössä, ja etenkin Britannia ja Yhdysvallat olivat kehittäneet erilaisia ehdotuksia järjestön muodoksi. *The Times* käsitteli

⁸⁶ Getting to Work, *Times*, 27.1.1919.

⁸⁷ Getting to Work, *Times*, 27.1.1919; The League and its Trustees, *Times*, 28.1.1919; Mr. Balfour on the League of Nations, *Times*, 6.2.1919; The League of Peace." *Times*, 15.2.1919.

⁸⁸ Sharp 2018, 24-25.

asiaa sivuavissa artikkeleissaan muun muassa brittiläisen Robert Cecilin⁸⁹ ja eteläafrikkalaisen Jan Smutsin⁹⁰ ehdotuksia Kansainliiton rakenteeksi.⁹¹ Vaikka heidän ehdotuksensa olivat hyvin samankaltaisia, Cecil myötäili enemmän brittihallituksen linjaa ja korosti muun muassa enemmän suurvaltojen roolia järjestössä. Tammikuun 19. päivä Cecilin ja Wilsonin oman esityksen (joka pohjautui Smutsin esitykseen) pohjalta sovittiin yhteisestä angloamerikkalaisesta esityksestä Kansainliiton rakenteeksi. Samaan aikaan kymmenen neuvosto oli hyväksynyt 22.1. Cecilin esityksen Kansainliitosta rauhansopimuksen keskeisenä osana, ja 25.1. konferenssin täysistunto perusti virallisen komission Kansainliiton peruskirjan luomiseksi. Angloamerikkalainen esitys valmistui 2.2. ja Kansainliiton komissio otti sen jo seuraavana päivä järjestön peruskirjan pohjaksi.⁹²

Wilsonin johtama komissio työskenteli konferenssille epätavallisen vauhdikkaasti ja sai peruskirjan ensimmäisen version valmiiksi 13.2. Se esiteltiin täysistunnolle jo seuraavana päivänä. Heti peruskirjan esittelyn jälkeen Wilson palasi Yhdysvaltoihin, jossa republikaanien vastustus uhkasi peruskirjan hyväksymistä senaatissa. Wilson ei palannut Pariisiin ennen maaliskuun puoliväliä, jonka aikana Kansainliiton valmistelussa ei juurikaan edetty. Ensimmäinen peruskirja ei kuitenkaan ollut täydellinen ja muun muassa Ranska, Japani ja merkittävä osa Britannian hallinnosta vaati siihen merkittäviä muutoksia. Sitä ei ollut tarkoitettukaan lopulliseksi, se oli kuitenkin ensiaskeleksi kohti Kansainliittoa, ja sekä Wilson että Cecil tiesivät sen vaativan muutoksia. Muutosvaatimuksista huolimatta Kansainliiton pääpiirteet olivat kuitenkin jo muotoutuneet peruskirjassa: järjestö koostuisi yleiskokouksesta, jossa kaikki sen jäsenet olisivat edustettuina sekä sihteeristöstä ja toimeenpanevasta neuvostosta, jossa suurvalloilla (Britannia, Ranska, Italia, Japani ja Yhdysvallat) olisi selkeä

⁸⁹ Robert Gascoyne-Cecil (14.9.1864-24.11.1958), Britannialainen valtiomies, 1937 Nobelin rauhanpalkinnon voittaja ja yksi keskeisimmistä Kansainliiton arkkitehteistä ja tukijoista vuoteen 1945 asti, jolloin YK korvasi järjestön. Kts. Robert Gascoyne-Cecil, 1st Viscount Cecil 2020. *Britannica Academic*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/Robert-Gascoyne-Cecil-1st-Viscount-Cecil/21963>.

⁹⁰ Jan Christian Smuts (1870–1950), Etelä-Afrikan puolustusministeri, toisen buurisodan veteraani, jossa hän taisteli buurien puolella Britanniaa vastaan. Sodan jälkeen hänestä tuli Britannian imperiumin kannattaja ja hän palveli ensimmäisessä maailmansodassa sekä Britannian (*British War Cabinet*) että imperiumin sota-ajan hallituksissa (*Imperial War Cabinet*). Kts. Sharp 2018, XXV, XXVI.

⁹¹ Getting to Work, *Times*, 27.1.1919; The League and its Trustees, *Times*, 28.1.1919; Mr. Balfour on the League of Nations, *Times*, 6.2.1919; The League of Peace." *Times*, 15.2.1919.

⁹² Sharp 2018, 51–58; Henig 2010, 29, 32; Knock 2019, 214; Yearwood 2009, 108.

enemmistö. Vastoin idealistisimpia toiveita Kansainliitolla ei kuitenkaan olisi yhteistä armeijaa eikä valtaa pakottaa jäseniä kiistojen sovitteluun tai aseistariisuntaan. Ranskan vaatimusten mukaan Saksa ei myöskään saisi heti liiton jäsenyyttä. Samoin peruskirja lupasi myös muun muassa Kansainliiton perustavan vasemmiston pitkään haluan Kansainvälisen työjärjestön (ILO)⁹³ sekä harkitsevan kansainvälisen tuomioistuimen perustamista.⁹⁴

Kansainliiton yhteydessä tammikuun ja helmikuun vaihteessa *The Times* käsittelee myös rauhankonferenssin suunnitelmia Saksan siirtomaiden tulevista järjestelyistä. Siirtomaita ei tultaisi lehden mukaan palauttamaan Saksalle, koska se ei hallinnut niitä alkuasukkaiden etujen mukaan. Konferenssi pyrki kuitenkin irtautumaan perinteisestä kolonialismista ja alueet siirrettäisiin Kansainliiton alaisiksi mandaattialueiksi sen sijaan, että ne jaettaisiin voittajamaiden suoriksi omistuksiksi. Nämä alueet sitten jaettaisiin vastuullisille Kansainliiton jäsenille, jotka hallitsisivat niitä alkuasukkaiden etujen mukaan.⁹⁵

If any Protectorates are set up by the Conference, they will not be Protectorates of the old-fashioned kind, but rather managing trusteeships. The legal sovereignty will, at first at any rate, be in the hands of the League, and the protector or trustee will be the mandatory of the League, the managing trustee of a trust under terms which will vary, no doubt, with different beneficiaries, but will never in any circumstances allow any conflict between the interests of the trustee and his ward.⁹⁶

The Timesin mukaan Ranska oli erityisen kriittinen mandaattijärjestelmästä, joka lehden mukaan johtuu siitä, että järjestely vastasi paremmin Britannian joustavaa siirtomaahallintoa kuin Ranskan omaa yhdenmukaista siirtomaajärjestelmää.⁹⁷

Saksan siirtomaiden järjesteleminen Kansainliiton mandaateiksi oli Smutsin idea, joka esiintyi myöhemmin myös Cecilin ehdotuksessa Kansainliiton rakenteeksi

⁹³ Kansainvälinen työjärjestö (International Labour Organization, ILO), perustettu vuonna 1919 Versaillesin rauhansopimuksessa, nykyään Kansainliiton seuraajan Yhdistyneiden kansakuntien alainen järjestö. Järjestö työskentelee kansainvälisten työolojen parantamisen puolesta. Kts. Macmillan 2001, 94; International Labour Organization (ILO), *Encyclopedia Britannica*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/International-Labour-Organization/42592>.

⁹⁴ Sharp 2018, 58-62; Macmillan 2001, 94, Henig 2010, 33, 35; Yearwood 2009, 111.

⁹⁵ The League and its Trustees, *The Times*, 28.1.1919; Trusteeship or Possession?, *The Times*, 31.1.1919; Mr. Balfour on the League of Nations, *The Times*, 6.2.1919.

⁹⁶ The League and its Trustees, *The Times*, 28.1.1919.

⁹⁷ The League and its Trustees, *The Times*, 28.1.1919; Trusteeship or Possession?, *The Times*, 31.1.1919; Mr. Balfour on the League of Nations, *The Times*, 6.2.1919.

sekä angloamerikkalaisessa Kansainliiton esityksessä. Tosin Smutsin mandaatit olivat alun perin tarkoitettu vain ”sivistyneille” kansoille, jotka olivat olleet osa romahtaneita keisarikuntia (Venäjä, Turkki, Itävalta-Unkari). Smutsin esitys halusi välttää kunnioittamasta kansallisen itsemääräämisoikeuden mukaisesti perinteisiä heimorajoja Afrikassa leimaamalla ne ”barbaarisiksi” kansoiksi, jotka eivät pystyisi itsehallintoon ja jotka voitaisiin suoraan liittää osaksi voittaneita suurvaltoja.⁹⁸

Vaikka Itävalta-Unkarin ja Venäjän mandaateista luovuttiinkin Pariisissa, niin tammikuun lopulla oli syntynyt kiista siitä, pitäisikö Saksan siirtomaat sisällyttää mandaatteihin. Oman 14 kohdan ohjelmansa periaatteiden inspiroimana Wilson kannatti niiden sisällyttämistä, kun taas Ranska, Japani ja Britannian dominiot olivat häntä vastaan. Lloyd Georgen ja Smutsin kompromissiehdotus eri tasoisista mandaateista⁹⁹ lopulta liennytti kiistaa, mutta sen ratkaisu jäi myöhemmäksi.¹⁰⁰ Sharp on tutkimuksessaan huomannut, että keskusteluissa mandaateista saksalaiset leimattiin sodan jälkeen sopimattomiksi siirtomaaisänniksi, joka antoi moraalisen oikeutuksen riisua heidät siirtomaistaan. Hän myös esittää, että Britannian mielenkiinto Saksan siirtomaihin ja mandaattijärjestelyihin johtui sen dominioiden¹⁰¹ ja niitä tukevan imperiumin intressiryhmien vaatimuksista liittää Saksan siirtomaat osaksi niiden rajanaapureina sijainneisiin dominioihin.¹⁰²

The Timesin uutisointi tammikuussa ja helmikuussa pääosin myötäili ja perusteli Britannian hallituksen ja Pariisin konferenssin virallisia kantoja. Ainoa esiin nousut kritiikin kohde oli lehden varovainen toive Kansainliiton irrottaminen rauhansopimuksesta pikaisen rauhansolmimiseksi ja tätäkin lehti ajoi hyvin varovaisesti. Muutoksia The Timesin linjaan oli kuitenkin tulossa, koska helmikuussa lehti sai uuden päätoimittajan. Lehden pitkäaikainen päätoimittaja Dawson erosi helmikuussa

⁹⁸ Sharp 2018, 50-52, 166-168; Yearwood 2009, 97, 109; Knock 211, 212.

⁹⁹ Mandaatit luokiteltiin luokkiin A, B, C; joista A olisi lievin ja tarvitsi vain vähän Kansainliiton valvontaa; B, jossa mandaatin pitäjä olisi vastuussa hallinnosta ja liiton asettamista kauppajoinnoista; C, jotka olisivat käytännössä suoria alueliitoksia, mutta olisivat myös liiton kauppajoinnojen piirissä. Kts. Sharp 2018, 168; Yearwood 2009, 109.

¹⁰⁰ Sharp 2018, 50-52, 166-168; Yearwood 2009, 97, 109; Knock 211, 212.

¹⁰¹ Britannian imperiumin itsehallinnolliset siirtomaat: Kanada, Australia, Uusi Seelanti, Etelä-Afrikka ja Newfoundland. Dominiot korvattiin vuonna 1931 Britannian kansainyhteisöllä. Kts. *Dominion, Britannica Academic*. <https://academic-eb-com.ezproxy.utu.fi/levels/collegiate/article/dominion/30879>.

¹⁰² Sharp 2018, 50-52, 166-168.

poliittisten erimielisyyksien takia. Dawson ei ollut Northcliffen mielestä ollut vaalien alla tarpeeksi kriittinen Lloyd Georgea kohtaan, jonka takia pääministeri oli saanut vapaat kädet muodostaa liian taantumuksellisen hallituksen. Samoin Northcliffe oli ollut tyytymätön Dawsonin liian lievään kritiikkiin rauhankonferenssin viivästymisestä. The Timesin uudeksi päätoimittajaksi nousi Henry Wickham Steed, lehden ulkomaantoimittaja ja Northcliffen ulkopoliittinen neuvonantaja. Steed oli aatteellisesti huomattavasti lähempänä Northcliffeä kuin Dawson ja siten myöntyväisempi Northcliffen vaatimuksiin. Uusi päätoimittaja ei kuitenkaan Thompsonin tutkimuksen pohjalta muuttanut lehden linjaa radikaalisti. Steed ei ryhtynyt avoimeen sotaan pääministeriä vastaan, vaan piti kritiikkinsä harkittuna.¹⁰³

Kuten The Times, Pioneer seurasi Venäjän tapahtumia tarkasti, mutta se ei liittänyt niitä yhtä vahvasti rauhanprosessiin kuin The Times. Oletettavasti syy oli siinä, että Pioneer ei pitänyt bolsevismia uhkana rauhalle samaan tapaan kuin The Times. Pioneerin Venäjä-uutisointi keskittyi Venäjän sisällissodan kehittymiseen sekä Britannian ja Pariisin konferenssin Venäjä-politiikan kritisoimiseen. Pioneer kritisoi 25. tammikuuta julkaisemassaan artikkelissa Britannian interventiota Venäjälle. Lehden mukaan britit vastustivat interventiota ja hallituksen olisi ollut parasta kuunnella kansaa ja vetää kaikki joukot pois Venäjältä. Kansa ei lehden mukaan kuitenkaan kannattanut bolsevikkeja, vaan halusi Britannian vain pysyvän erossa konfliktista:

Public opinion has been ... that the Russian people should be left to their own devices, and that if Russians wish to kill each other British soldiers should not risk their lives and suffer hardships to prevent them.¹⁰⁴

Samassa Pioneer kehui erityisesti sotilaiden lakkoja, jotka olivat painostaneet hallitusta interventio politiikan muutokseen. Lakot olivat vain pakottaneet hallituksen vaihtamaan taktiikkaansa suorasta interventioista kauppasaartoon.¹⁰⁵ Sotilaiden lakkoilla Pioneer oletettavasti viittasi mielenosoituksiin liian hidasta sotilaiden kotiuttamista vastaan, jota käsittelen enemmän luvussa 2.3.¹⁰⁶

¹⁰³ Thompson 2013, 229-231, 235; Macmillan 2001, 80.

¹⁰⁴ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 25.1.1919.

¹⁰⁵ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 25.1.1919.

¹⁰⁶ Ullman 1968, 62, 63.

Pariisin konferenssin Venäjä-politiikkaa Pioneer kritisoi siitä, ettei bolsevikkeja ollut otettu osaksi neuvotteluita. Samassa se myös kehui bolsevikkeja liittoutuneiden sodanaikaisten salaisten sopimusten julkistamisesta ja syytti konferenssia 14 kohdan ohjelman avoimuuden periaatteen hylkäämisestä. Se nimesi etenkin Euroopan liittolaiset: Britannian, Ranskan ja Italian syyllisiksi 14 kohdan periaatteiden pettämiseen, koska Yhdysvalloilla ei ollut salaisia sopimuksia, joita pettää. Vaikka liittoutuneet eivät päästäneetkään bolsevikkeja Pariisiin, lehti uutisoi The Timesin tavoin Prinkipon-kokouksesta, jonka Pioneer toivoi tuovan positiivista julkisuutta bolsevikkeille, vaikkei odottanutkaan siltä tuloksia.¹⁰⁷

Lehden syytökset, että konferenssi oli hylännyt avoimuuden periaatteen, heijastelivat The Timesin aiemmin tammikuussa ilmaisemaa huolta sensuurista Pariisissa. Vaikka Pioneer käsittelikin tässä enemmän salaisia sopimuksia kuin lehdistönvapautta, niin molempien lehtien kritiikin taustalla oli huoli paluusta vanhaan kabinettipolitiikkaan ja valvonnan demokraattisen puutteesta. Tietenkin lehtien intressit tälle huolelle saattoivat erota toisistaan.

Vaikka Pioneer kannattikin Kansainliiton periaatteita, se suhtautui helmikuussa edelleen kriittisesti konferenssin kykyyn realisoida ne. Kommentoidessaan 13.2. valmistunutta ensimmäistä versiota Kansainliiton peruskirjasta se kritisoi sitä riittämättömänä. Pioneerin mielestä peruskirjan suurimpina ongelmina maailman rauhalle olivat Saksan, Itävallan tai Venäjän jättäminen ulos Kansainliitosta ja liiton epädemokraattisuus. Kansainliitossa valtioita tulisi edustamaan ammattidiplomaatit, eivätkä kansan tai kansallisten parlamenttien valitsemat edustajat, lehti valitti.¹⁰⁸

Pioneerin väitteet liiton epädemokraattisuudesta pohjautuivat suurvaltojen pyrkimyksille turvata oma valtansa järjestössä. Suurvaltojen valtapyrkimykset olivat Knockin ja MacMillanin mukaan syy siihen, miksi suurvalloilla oli enemmistö Kansainliiton toimeenpaneuvassa neuvostossa, ja miksi valtaosa järjestön päätöksistä vaati yksimielisyyttä, jotta pienvallat eivät voisi yhdessä äänestää suurvaltoja vastaan.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 25.1.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 1.2.1919.

¹⁰⁸ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 22.2.1919.

¹⁰⁹ Macmillan 2001, 94; Knock 2019 214.

Suunnitelmaan mandaattijärjestelmästä Pioneer sen sijaan suhtautui varovaisen myönteisesti. Pioneerin lainaaman ehdotuksen mukaan mandaatteja tulitaisiin hallitsemaan Britannian siirtomaahallinnon mallin mukaisesti Kansainliiton valvonnalaisena. Vaikka lehti esittikin kritiikkiä Britannian siirtomaahallinnosta, se kannatti ehdotusta, jos mandaatteja todella hallittaisiin Kansainliiton sääntöjen mukaisesti. Sen sijaan, jos järjestely olisi vain peite imperialistisille aluevaltauksille, niin sitä tulisi vastustaa, lehti selitti. Vaikka Pioneer olikin valmis hyväksymään mandaattijärjestelyn, se kritisoi myös sen rajoittamista vain Saksan siirtomaihin. Miksi järjestelmää ei tulitaisi laajentamaan muihinkin siirtomaihin, koska alkuasukkaiden oikeuksia poljetaan muissakin siirtomaissa, Pioneer kysyi. Kaiken lisäksi Saksa ei edes tulisi olemaan Kansainliiton jäsen pitkään aikaan, lehti totesi.¹¹⁰

Mandaatteja ei Pioneerin raportista huolimatta ollut rajattu vain Saksan siirtomaihin, vaan ne koskivat myös Osmanien aiemmin hallitsemaa Lähi-Itää, kuten Yearwood ja MacMillan ovat tutkimuksissaan havainneet. Pioneer oli kuitenkin oikeassa nostaessaan esiin sen, että mandaattijärjestelmää ei sovellettaisi muiden siirtomaavaltojen alueisiin. Tämä johtui tietenkin siitä, etteivät siirtomaavallat olleet halukkaita luopumaan siirtomaistaan ja olisivat olleet halukkaita suoriin alueliitoksiin. MacMillanin mielestä mandaatteja ei olisi luultavasti edes harkittu ilman Wilsonin vaatimusta ja muun muassa Britannian dominiot sekä Ranska kritisoivat niitä koko rauhan konferenssin ajan.¹¹¹

Pioneerin varovaisen positiivinen suhtautuminen mandaattijärjestelmää kohtaan oli tavanomaista sen ajan Britannian vasemmistolle. Bolsevikkien ja Wilsonin julistama alueliitosten vastaisuus innostivat Britannian sosialisteja ja radikaaleja, jotka olivat vaatineet kansainvälistä valvontaa siirtomaahallinnolle.¹¹²

Pioneerin pelot mandaateista imperialismiin koristeena kävivät kuitenkin toteen. Konferenssin julistuksista huolimatta mandaattialueista käytiin kiivasta kaupankäyntiä koko konferenssin ajan ja Kansainliiton perustamisen jälkeen 1920 Afrikan ja Tyynenvaltameren mandaattialueet (Saksan entiset siirtomaat) olivat käytännössä

¹¹⁰ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 8.2.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 22.2.1919.

¹¹¹ Macmillan 2001, 98–106; Yearwood 2009, 96, 109.

¹¹² Sharp 2018, 166.

suoria alueliitoksia suurvaltojen vanhoihin siirtomaihin. Vaikka mandaattien pitäjät raportoivatkin vuosittain Kansainliitolle, ne hallitsivat alueita kuitenkin muutoin itsenäisesti järjestöstä.¹¹³ Tästä huolimatta mandaattijärjestelmä oli kuitenkin ensimmäinen virallinen tunnustus siitä, että siirtomaavalloilla oli velvollisuus suojella alkuasukkaita. Se oli myös pieni askel kohti siirtomaiden itsemääräämisoikeutta.¹¹⁴

Pioneerin rauhanprosessia käsittelevät uutiset vastasivat suurin piirtein The Timesin aiheita, vaikkakin se tyypillisesti suhtautuikin aiheisiin huomattavasti kriittisemmin. Siksi se kritisoikin muun muassa konferenssin Venäjä-politiikkaa sekä mandaattijärjestelmää. Pioneerin uutisoinnin painopiste konferenssin käynnistyttyä oli kuitenkin sisäpolitiikassa, se keskittyi etenkin koalitiollahituksen kritisointiin ja työväenpuolueen ja ay-liikkeen toimien seurantaan. Tämän lisäksi Pioneer erosi The Timesista muun muassa sillä, ettei se muun muassa sitonut Venäjää yhtä tiukasti osaksi rauhanprosessia, kuin The Times, koska se ei nähnyt bolsevismia uhkana rauhanprosessille. Tästä huolimatta Pioneer kuitenkin toivoi bolsevikkien ottamista mukaan rauhanneuvotteluihin 1.2. julkaistussa artikkelissaan.¹¹⁵

2.2. Rauhanprosessin haasteet 1.3.–31.3.

Maalikuussa The Times uutisoi muun muassa liittoutuneiden Saksalle valmistelemista rauhanehdoista sekä jatkoi uutisointia Kansainliiton rakenteen kehityksestä. Tämä viittasi neuvotteluiden etenemiseen, kun konferenssin valmistelemia ehdotuksia oli päässyt julkisuuteen. Kuitenkin konferenssin pitkittyessä The Times alkoi yhä enemmän kiirehtimään rauhasopimusta ja kritisoimaan hallitusta. Myös bolsevismin uhka pysyi lehden uutisotsikoissa maaliskuussa Venäjän sisällissodan jatkuessa sekä kommunistien kaapattua vallan Unkarissa kuun lopulla.

The Timesin toivetta pikaisesta rauhasta selitti mielestäni Northcliffen henkilökohtaisten toiveiden lisäksi myös lehden uuden päätoimittajan Wickham Steedin läheiset suhteet Wilsonin luottomieheen Houseen. Toisin kuin Wilson, House oli valmis irrottamaan Kansainliiton peruskirjan rauhasopimuksesta säästääkseen aikaa ja

¹¹³ Macmillan 2001, 98–106.

¹¹⁴ Steiner 2001, 23.

¹¹⁵ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 1.2.1919.

keskittyi Kansainliiton valmistelun sijaan muihin rauhankysymyksiin Wilsonin matkattua Washingtoniin turvaamaan poliittista selustaansa. Kuitenkin presidentin palattua maaliskuun puolivälissä Wilson teki selväksi, että rauhansopimuksen täytyi sisältää Kansainliiton peruskirja.¹¹⁶

The Timesin jatkaessa rauhanprosessin seuraamista, Pioneer uutisoi yhä vähemmän rauhanneuvotteluista maaliskuussa. Pioneerin rauhanprosessin uutisoinnin vähyyttä selitti se, että rauhankonferenssin tiedotus oli edelleen niukkaa, eikä lehdellä oletettavasti ollut merkittäviä lähteitä itse konferenssissa, koska työväenpuolueella ei ollut merkittävää edustusta rauhanneuvotteluissa. Huolimatta työväenpuolueen vallankumouksen vastaisesta linjasta, Pioneer ei radikaalin ILP:n lehtenä pitänyt bolsevismia uhkana rauhalle.¹¹⁷ Lehti ei siten liittänyt sitä yhtä tiukasti rauhanprosessin uutisointiin kuin The Times.

Maaliskuun alussa The Times uutisoi konferenssin suunnittelemista rauhanehdoista Saksalle, joiden pyrkimys oli lehden mukaan neutralisoida Saksa, ettei se enää tulevaisuudessa pystyisi uhkaamaan rauhaa. Pääkirjoituksessaan 3.3. The Times uutisoi marsalkka Fochin antaneen 1.3. konferenssille ehdotuksensa Saksalle esitettävistä sotilaallisista rauhanehdoista, jotka olivat ankarat ja pyrkivät keskusvaltojen aseistariisuntaan. Myöhemmin 12.3. The Times esitteli artikkelissaan konferenssin sanelemia rauhanehdoja, joissa vaadittiin muun muassa Saksan armeijan miesvavuuden rajaamisen 100 000 mieheen, asevelvollisuuden purkamisen, sotakorkeakoulujen rajoittamista yhteen, upseerikoulutuksen rajaamista vain yli 40-vuotiaille, puskurivyöhykkeen perustamista Ranskan vastaiselle rajalle sekä Saksan ja Venäjän sotilasliiton kieltämistä.¹¹⁸ Fochin esittelemät sotilaalliset rauhanehdot olivat osa 12.2.1919 nimitetyn Fochin johtaman liittoutuneiden sotakomission työtä. Komissio teki työtä ripeästi, ja sotilaallisten ehtojen lisäksi se esitteli vielä 6.3. laivastoa koskevan ehdot. Saksan aseistariisuntaan tähdänneet rauhanehdot olivat 17.3. lähes valmiit. Joitain kiistoja oli vielä kuitenkin selvittämättä, kuten Saksan laivaston kohtalo,

¹¹⁶ Sharp 2018, 62; Goldstein 2002 39-39; Thompson 2013, 226, 229.

¹¹⁷ Hannah 2018, 22.

¹¹⁸ The Problem of Poland, *The Times*, 1.3.1919; The Work of the Conference, *The Times*, 3.3.1919; The Disarmament of Germany, *The Times*, 12.3.1919.

joka oli takavarikossa Scapa Flowssa Pohjois-Skotlannissa.¹¹⁹ Saamistaan tiedoista huolimatta The Times valitteli konferenssin niukkaa tiedotuslinjaa useaan otteeseen:

The main lines [of Foch's military terms] which these will follow have already been indicated in our news columns, and no doubt we shall in the fullness of time get the complete details by the way of Germany, which always knows about these things before we do.¹²⁰

It is a thousand pities that some fuller official account of the Paris debates is not published, at any rate after important decisions have been reached like those on the disarmament of Germany.¹²¹

Lehti oli edelleen turhautunut konferenssin tiedotuslinjaan, joka ei näyttänyt muuttuneen sen ilmaisemasta kritiikistä huolimatta. Konferenssi ei näyttävästi uskonut The Timesin julistamaan lehdistön vastuullisen itsesensuuriin, joka olisi mahdollistanut vastuullisten lehtien saavan enemmän tietoja konferenssista. Lehti joutui siten edelleen tukeutumaan epävirallisiin lähteisiin ja jopa Saksaan konferenssiuutisoinnissa.

Pariisin konferenssin pyrkimykset Venäjän sisällissodan päättämiseksi olivat epäonnistuneet, kun valkoiset olivat kieltäytyneet osallistumasta Prinkipon-rauhankokoukseen ja Venäjän ongelma jäi ratkaisematta.¹²² Kun potentiaalinen rauhanomainen ratkaisu bolsevikkiuhkaan epäonnistui, The Times palasi aiemmalle vihamieliselle linjalleen.

Maaliskuussa lehti nosti useasti esiin Saksan ja Venäjän sotilasliiton uhan. The Timesin mukaan oli mahdollista, että Venäjä ja Saksa solmisivat liiton, jolleivät liittoutuneet pystyisi muodostamaan toimivia suhteita Venäjään. Vaikka The Timesin mukaan bolsevismi oli jopa Saksan militarismia vaarallisempi uhka rauhalle, niin Venäjän ja Saksan liitto olisi vieläkin vaarallisempi. The Times spekuloi, että Saksa saattaisi puuttua Venäjän sisällissotaan ja saada siten joko bolsevikkien tai valkoisten tuen. Lehti piti liittoa mahdollisena, koska poliittiset ääripäät, "kaiserismi" (Saksan militarismi/imperialismi) ja bolsevikkien imperialismi, olivat lähellä toisiaan. Tämä takia liitto oli mahdollinen myös ilman bolsevikkivallankumousta Saksassa tai valkoisten voittoa Venäjällä. The Times kannatti puskurivaltioiden perustamista Saksan ja

¹¹⁹ Sharp 2018, 125-126, Macmillan 2001, 178-179.

¹²⁰ The Work of the Conference, *The Times*, 3.3.1919.

¹²¹ The Disarmament of Germany, *The Times*, 12.3.1919.

¹²² Macmillan 2001, 77; Sharp 2018, 158.

Venäjän väliin, mikä vaikeuttaisi sen mielestä bolsevismin leviämistä Saksaan. Jos liitto kuitenkin solmittaisiin puskurivaltiosta välittämättä, se uhkasi lehden mielestä puskurivaltioiden, etenkin Puolan, itsenäisyyttä.¹²³

She [Germany] would form an alliance with Russia ... When the hour came, Russia would overrun Poland, and Germany would fight a purely defensive battle on her western front until such time as her men have trained and her factories adapted for the production of munitions.¹²⁴

The Timesin pelot Saksan ja Venäjän liitosta heijastelivat Lloyd Georgen ja Wilsonin pelkoja, että ankaran rauhan takia Saksa saattaisi liittoutua Venäjän kanssa. Uhkana nähtiin myös bolsevikkivallankumouksen mahdollisuus Saksassa nälänhädän takia, jota Saksa ei voisi aseista riisuttuna torjua.¹²⁵ The Timesin uhkakuvat Saksan ja Venäjän liitosta enteilivät valtioiden lähentymistä, joka kulminoitui Natsi-Saksan ja Neuvostoliiton väliseen Molotov-Ribbentrop-hyökkäämättömyyssopimukseen ja Itä-Euroopan jakoon maiden välillä.

Maaliskuun loppupuolella bolsevismin uhka realisoitui uudella tavalla, kun kommunistit kaappasivat vallan Unkarissa. The Times kirjoitti 25.3. pääkirjoituksessaan *Paris and Budapest* vallankumouksesta Unkarissa, jossa bolsevikit olivat nousseet valtaan ja liittoutuneet Venäjän bolsevikkien kanssa. Lehti pelkäsi, että vallankumous oli merkki bolsevismin leviämisestä länteen, koska Unkari ei kuulunut Venäjän etupiiriin. The Times piti Unkarin ja Venäjän liittoa kapinana rauhankonferenssin valtaa vastaan ja pelkäsi Saksan seuraavan Unkarin esimerkkiä ja liittoutuvan Venäjän kanssa rauhankonferenssia vastaan. Lehti piti bolsevikki-Venäjää varteenotettavana haastajana konferenssin arvovallalle ja vaati konferenssilta pikaisia toimia auktoriteettinsa palauttamiseksi. Unkarin vallankumous oli vain yksi konferenssin heikkouksista, joita The Times kritisoi. Lehti oli myös turhautunut konferenssin pitkittymiseen ja tunnisti neuvotteluiden heikkoudeksi sen, että konferenssi oli sekä toimeenpaneva

¹²³ The Problem of Poland, *The Times*, 1.3.1919; The Disarmament of Germany, *The Times*, 12.3.1919; Paris and Budapest, *The Times*, 25.3.1919; M. Pichon's Speech, *The Times*, 28.3.1919; The Conference and the Bolsheviks, *The Times*, 31.3.1919.

¹²⁴ The Disarmament of Germany, *The Times*, 12.3.1919.

¹²⁵ Macmillan 158, 160, 196; Sharp 2018 121.

että harkitseva elin. Lehden mielestä konferenssi ei ollut pystynyt erottamaan kiireellisiä päätöksiä kiireettömistä, joka johti hitaaseen päätöksentekoon:¹²⁶

The real cause of the failure has been that the Conference has never quite realized that it was an executive as well as a deliberative body. The test of an effective executive is its power to distinguish between the essential and the non-essential, between measures which are urgently necessary and those which can safely be postponed for later elaboration.¹²⁷

Konferenssi kuitenkin tarttui haasteeseen nopeasti ja The Timesin 27.3. pääkirjoituksessa *A Healthy Reaction* Pariisi vastasi, ettei se taivu Unkarin tai kenenkään muunkaan uhkauksiin. Lehden mukaan konferenssi oli kuitenkin tietoinen bolsevismin haasteesta, ja se oli nimittänyt uuden elimen vastaamaan bolsevismin aiheuttamiin häiriöihin. The Times iloitsi, että konferenssi oli osoittanut elon merkkejä eikä ollut täysin kykenemätön pikaisiin toimiin:

It shows that the recent languor and nervelessness which weighted upon that body [Paris conference] are not the result of a deep-seated disease, but an outcome of a temporary indisposition that leaves its inherent vigour unimpaired.¹²⁸

Vaikka The Times vastustikin voimakkaasti bolsevismin leviämistä, se vastusti samalla myös vaatimuksia bolsevismin vastaisesta ristiretkestä ja kannatti rajoitetumpia päämääriä, kuten avunantoa Venäjän valkoisille ja puskurivaltioiden turvaamista Itä-Euroopassa.¹²⁹ Konferenssin olikin ollut hankalaa muodostaa yhtenäistä linjaa bolsevismiin, koska Ranska oli ristiretken kannalla ja kannatti interventiota bolsevikkeja vastaan, Wilson halusi antaa venäläisten ratkoa omat kiistansa ja Lloyd George tasapainotteli oikeiston vaatimuksen voimakkaamman intervention ja vasemmiston vaatimuksen Venäjältä vetäytymisen välillä.¹³⁰

Mielestäni The Timesin linjaa selitti sen ristiriitainen pyrkimys sovittaa yhteen antibolsevismi, koalitiollahituksen tukeminen ja Northcliffen halu välttää radikaloimasta Britannian vasemmistoa. Thompsonin tutkimuksen mukaan Northcliffe oli ollut aselevon jälkeen huolissaan Lloyd Georgen päätöksestä jatkaa konservatiivi enemmistöisessä koalitiossa joulukuun 1918 vaalien jälkeenkin. Hän pelkäsi

¹²⁶ Paris and Budapest, *The Times*, 25.3.1919.

¹²⁷ Paris and Budapest, *The Times*, 25.3.1919.

¹²⁸ A Healthy Reaction, *The Times*, 27.3.1919.

¹²⁹ M. Pichon's Speech, *The Times*, 28.3.1919; The Conference and the Bolsheviks, *Times*, 31.3.1919.

¹³⁰ Macmillan 2001, 70; Sharp 2018, 158.

konservatiivien taantumuksellisen siiven ajaman politiikan vieraannuttavan työläiset ja sotilaat, joka voisi johtaa bolsevismin leviämiseen mantereelta Britanniaan ja kääntävän työväenpuolueen vallankumouksen kannalle.¹³¹

Vaikka *The Times* olikin turhautunut konferenssin etenemisen hitauteen, edistystä neuvotteluissa oli tapahtunut myös Kansainliiton valmistelussa, kun 14.2. konferenssi oli hyväksynyt Kansainliiton peruskirjan luonnoksen. Peruskirjan luonnoksen julkaisu oli herättänyt kuitenkin kritiikkiä sekä kysymyksen Kansainliiton suhteesta tulevaan rauhansopimukseen. *The Times* puolusti peruskirjan luonnosta 17.3. pääkirjoituksessaan *The Conference and The Peace* kritiikiltä todeten, että se oli vasta alustava ja puutteellinen ja tarvitsi kehittämistä. Vaikka lehti olikin aiemmin kritisoinut peruskirjan sisällyttämistä rauhansopimukseen, nyt se puolusti sitä, koska Yhdysvallat vaati peruskirjan sisällyttämistä rauhansopimukseen.¹³² Lisäksi *The Times* puolusti Yhdysvaltojen aktiivista roolia rauhankonferenssissa ja tulevassa Kansainliitossa, jotta Amerikka ei palaisi sotaan edeltäneeseen isolaatiopolitiikkaan. Lisäksi Yhdysvaltojen aktiivinen osallisuus Kansainliitossa auttaisi rauhan ylläpitämisessä, lehti argumentoi.¹³³

Peruskirjan kohtaamasta kritiikistä huolimatta Wilson piti Kansainliittoa keskeisenä osana rauhaa, eikä hän Sharpin mukaan olisi solminut rauhaa ilman sen sisällyttämistä rauhansopimukseen.¹³⁴ Northcliffe myöskään halunnut kritisoida Wilsonia liikaa.¹³⁵ Lehden linjan muutos Kansainliiton peruskirjan sisällyttämiseksi rauhansopimukseen vaikutti mielestäni selvästi lehden harjoittamalta itsesensuurilta ja sen pyrkimys oli luultavasti välttää kärjistämästä kiistaa, joka voisi viivyttää rauhaa vieläkin enemmän. Lehden linjan muutosta saattoi myös selittää se, että *The Times* seurasi brittihallituksen linjaa, joka korosti Wilsonin myötäilyä Kansainliiton perustamisessa, jotta Britannia saisi myönnytyksiä muissa rauhankysymyksissä.¹³⁶

¹³¹ Thompson 2013, 220-221.

¹³² *The Conference and the Peace*, *The Times*, 17.3.1919.

¹³³ *The Work of the Conference*, *The Times*, 3.3.1919; *Mr. Wilson's Return to Paris*, *The Times*, 6.3.1919.

¹³⁴ Sharp 2018, 62.

¹³⁵ Thompson 2013, 231.

¹³⁶ Sharp 2018, 50.

Keskustelu Kansainliiton peruskirjasta ja sen sisällyttämisestä rauhansopimukseen nosti esiin myös The Timesin tyytymättömyyden konferenssin etenemiseen. Lehden mukaan rauhan ja sodan välitila oli kestämaton, koska se yhdisti sota-ajan ja rauhan ajan ongelmat ja oli johtanut lakkoihin Britanniassa. Varhainen rauha olisi lehden mielestä parempi, koska silloin hallituksen huomio voisi kiinnittyä täysin kotimaan ongelmiin. Vaikka lehti piti Kansainliittoa tärkeänä osana rauhaa, varhaisen rauhan kannalta olisi parempi, jos rauhansopimukseen sisällytettäisiin vain Kansainliiton yleiset periaatteet ja lopuista sovittaisiin rauhan solmimisen jälkeen. Lehti myös mainitsi ensimmäisen kerran, että rauhanehdot tulisi olemaan sanelut, jotka Saksa voisi joko hyväksyä tai hylätä, neuvotteluita sen kanssa ei käytäisi.¹³⁷

Maaliskuussa Pioneer ei uutisoinut Kansainliiton peruskirjan luonnoksen lisäksi rauhanprosessia muutoin. Syynä tälle oli luultavasti edelleen se, ettei lehti pitänyt bolsevismin leviämistä uhkana rauhalle, kuten The Times. Samoin tätä selitti se, ettei lehdellä ollut omia lähteitä Pariisissa ja se, että konferenssi ei ollut vielä saanut Kansainliiton peruskirjaa lukuun ottamatta valmiiksi mitään merkittävää.

Pioneer jatkoi alustavan Kansainliiton peruskirjan kritiikkiään maaliskuussa. Lehti uutisoi 15.3. työväenpuolueen ja ay-liikkeen nimittäneen komitean harkitsemaan Kansainliiton peruskirjaa.¹³⁸ Pioneer julkaisi 29.3. komitean päätöksen peruskirjasta, jossa se heijasteli lehden jo helmikuussa esittämää kritiikkiä. Artikkelin mukaan komitea piti peruskirjaa riittämättömänä ja vaati sen korjausta.¹³⁹

The Joint Committee of the two national bodies [the Labour Party and the Trade Union Congress] have had under consideration the text of the League of Nations covenant, and are of opinion that it is defective in certain important particulars, and requires to be amended to bring it into conformity with the proposals of the international working-class movement.¹⁴⁰

Komitea vaati muun muassa Kansainliiton demokratisointia, avointa jäsenyyttä, aseistariisunnan ja vapaakaupan edistämistä, kansainvälistä työläisten oikeuksien julistusta ja mandaattijärjestelmä laajennusta koskemaan kaikkia siirtomaita. Näiden

¹³⁷ The Conference and the Peace, *The Times*, 17.3.1919; The Peace and the League, *The Times*, 19.3.1919.

¹³⁸ Labour Notes, *Pioneer*, 15.3.1919.

¹³⁹ Labour Notes, *Pioneer*, 29.3.1919.

¹⁴⁰ Labour Notes, *Pioneer*, 29.3.1919.

lisäksi komitea vaati myös täyttää asevelvollisuuden lakkautusta kansainvälisesti Kansainliiton menestyksen takaamiseksi, koska valtioiden valtavat sotavoimat olivat osa vanhaa sotaan johtanutta kansainvälistä järjestelmää.¹⁴¹

Pioneerin uutisoimat työväenliikkeen vaatimukset Kansainliitolta vastasivat mielestäni monelta osin Sveitsin Bernissä helmikuussa kokoontuneen toisen internationaalien ilmaisemia vaatimuksia. Kokouksessa liiton vaadittiin pohjautuvan oikeudenmukaiseen rauhaan, parlamentarismiin, sisällyttävän keskusvallat alusta alkaen, valtioiden tasa-arvoon, vähemmistökansojen suojeluun ja estävän sotia lakkauttamalla ammattiarmeijat ja graduuaalisesti riisumalla valtiot aseista; lisäksi kiistat tulisi ratkoa sovittelemalla ja kansainvälisen tuomioistuimen kautta; tukea vapaakauppaa ja järjestää elintarvikkeiden ja raaka-aineiden tuotanto ja jakaminen. Toinen internationaali piti Kansainliittoa sosialistisena ideana, jonka porvarihallitukset olivat omaksuneet sodanjälkeisen tasapainon saavuttamiseksi. Sosialistit pelkäsivät Pariisissa esitetyn peruskirjan olevan vain väline vahvistaa heikentyneiden hallitusten auktoriteettia kansallisten parlamenttien yli.¹⁴²

Rauhanprosessin monimutkaisuuden lisäksi kymmenen neuvoston tehottomuus päätöksenteossa oli ollut merkittävä ongelma, joka johti tarpeeseen uudelle päätöksentekuelimelle. Maaliskuun kuluessa Britannian Lloyd Georgan, Yhdysvaltain Wilsonin, Ranskan Clemenceaun ja Italian Orlandon epävirallisista kokouksista kehittynyt neljän neuvosto (*Council of Four*) korvasi kymmenen neuvoston 27. maaliskuuta. Neljän neuvosto oli tehokas päätöksenteko elin, jonka epävirallinen ilmapiiri ja keskusteleva luonne helpottivat päätöksentekoa. Sen johdosta konferenssin työtahti kiihtyi ja kaikki keskeisimmät päätökset oli tehty sitä seuranneina kuutena viikkona.¹⁴³ Konferenssilta oli kuitenkin kulut paljon enemmän aikaa kattavan rauhansopimuksen luomiseen kuin oli odotettu. Konferenssin verkkainen tahti, salamyhkäinen ilmapiiri ja uutiset kompromisseista turhauttivat lehdistöä.

¹⁴¹ Labour Notes, *Pioneer*, 29.3.1919.

¹⁴² Yearwood 2009, 122,123.

¹⁴³ Sharp 2018, 19, 29-30.

2.3. Tyytymättömyys konferenssiin kasvaa 1.4.–30.4.

Huhtikuussa konferenssi eteni rauhansopimuksen valmistelussa ripeästi, ja sopimuksen toivottiin olevan valmiina jo kuun loppuun mennessä. Kansainliitto perustettiin virallisesti 28.4. Konferenssin työvauhdin kiihtymisen takana oli neljän neuvoston muodostus maaliskuussa, joka tehostui vielä edelleen huhtikuussa, kun neuvoston kokouksiin otettiin virallisesti mukaan sihteeri. Sihteeristä huolimatta neuvosto kärsi edelleen sekavasta agendasta, joka muodostui neuvoston keskusteluista kumpuavista aiheista eikä tarkkaan suunnitellusta työjärjestyksestä. Konferenssi kohtasi ongelmiakin huhtikuussa.¹⁴⁴ Haasteita huhtikuussa oli myös Lloyd Georgen sotakorvauslupauksen sovittaminen rauhansopimukseen sekä Ranskan havitteleman Reininmaan kohtalo, jotka uhkasivat kaataa rauhanneuvottelut.¹⁴⁵

The Timesin tyytymättömyys Pariisin konferenssiin jatkoi kasvuaan huhtikuun aikana. Lehti kritisoi konferenssia muun muassa epäselvästä linjasta bolsevikki-Venäjään, konferenssin työn salamyhkäisyydestä, viivästyksistä ja epäselvyyksistä sotakorvauksissa. The Times kritisoi huhtikuussa myös ensimmäistä kertaa avoimesti pääministeri Lloyd Georgea. Lehden kritiikin kohteena olivat pääministerin joulukuiset vaalilupaukset, joista keskeisin oli vaatimus, että Saksa maksaisi Britannian sotakulut.¹⁴⁶ The Times oli alkanut suhtautua lupauksiin kriittisemmin ja kyseenalaisti Lloyd Georgen ja Pariisin konferenssin toimet sotakorvausten takaamiseksi. Lehden mukaan näytti myös siltä, että Britannian kansakin oli tyytymätön hallitukseen, koska koalitio oli menettänyt selvästi ääniä kevään täydennysvaaleissa.¹⁴⁷

Vaikka The Times olikin viimein alkanut suhtautumaan kriittisemmin sotakorvauskysymykseen, se kritisoi pääministeriä lupauksensa mahdollisesta pettämisestä eikä, kuten Pioneer populismista. Pioneer oli jo joulukuussa kritisoinut Lloyd Georgen vaalilupauksia populismiksi ja jatkoi edelleen samalla linjalla pitäen edelleen mahdottomana sitä, että Saksa pystyisi realistisesti maksamaan Britannian sotakulut.¹⁴⁸

¹⁴⁴ Sharp 2018, 30, 36, 37, 64; Goldstein 2002, 27.

¹⁴⁵ Goldstein 2002, 15-16.

¹⁴⁶ The Coalition and the Country, *The Times*, 12.4.1919.

¹⁴⁷ The Coalition and the Country, *The Times*, 12.4.1919.

¹⁴⁸ Labour Notes, *Pioneer*; 14.12.1918; Political Notes By F. W. Jowett, *Pioneer*, 21.12.1918.

Tyytymättömyydestään huolimatta The Times oli kuitenkin toiveikas konferenssin etenemiselle, koska huhtikuussa konferenssin työ alkoi lähestyä loppuaan. Kuun lopulla Saksan edustajat saapuivat Versaillesiin ja 28.4. Kansainliitto oli perustettu ja sen ensimmäinen pääsihteeri valittu.

Ensimmäinen huhtikuuta The Times esitteli pääkirjoituksessaan *Labour under the League of Nations* työviraston (*Labour Bureau*), joka oli yksi Kansainliiton vähän uutisoiduista uusista elimistä. Lehden mukaan virasto oli tärkeä työn kansainvälisen luonteen takia, työolojen erot eri maissa johtivat sen mukaan kiistoihin ja haittasivat kehitystä. Myös bolsevismin laajentumispyrkimykset selittyivät työn kansainvälisellä luonteella, artikkeli argumentoi.¹⁴⁹

The Russian Bolsheviks have been driven by this fact to become expansionists; and conversely there is no argument more common against rapid improvement of labour conditions in one country that it imposes unfair conditions of competition with countries that are less advanced in their social legislation.¹⁵⁰

Lehti esitteli myös viraston tulevia rakenteita sen perussopimusluonnoksen pohjalta. Sen mukaan virasto koostuisi puoliksi hallituksen edustajista ja puoliksi työläisten ja työnantajien edustajista. Sen päätökset olisivat sitovia, kuten Kansainliiton päätökset ja niiden rikkomisella saattoi olla ankarat seuraukset:

If they [breaches of an agreed labour convention] are persisted in, and the offer of arbitration is refused, that is regarded as an act war against the League, and is punishable like any other act of war.¹⁵¹

The Times esitteli myös viraston tulevia tehtäviä, joihin kuului muun muassa lapsityövoiman käytön rajoittaminen, työn rajoittaminen kuusi päiväiseen työviikkoon ja kahdeksantuntiseen työpäivään. Samoin lehti kuitenkin totesi rajoitusten olevan joustavia ja viraston ottavan huomioon eri kulttuurien ja ilmastojen asettamat rajat työoloille.¹⁵²

Työvirasto, joka toimii nykyisin nimellä Kansainvälinen työjärjestö (*International Labour Organization, ILO*). Järjestön tavoite oli ehkäistä sodan uhkaa työoloja säätelemällä. Se pyrki työolojen ja elintason kansainväliseen parantamiseen

¹⁴⁹ Labour Under the League of Nations, *The Times*, 1.4.1919.

¹⁵⁰ Labour Under the League of Nations, *The Times*, 1.4.1919.

¹⁵¹ Labour Under the League of Nations, *The Times*, 1.4.1919.

¹⁵² Labour Under the League of Nations, *The Times*, 1.4.1919.

asettamalla minimistandardeja, jotka jäsenvaltioiden piti täyttää.¹⁵³ Pariisin konferenssi oli tammikuussa päättänyt perustaa komission käsittelemään työläisten vaatimuksia rauhalta, jonka tarkoituksena oli sekä palkita työläisten sotauhrouksia että pysäyttää kommunismin leviäminen. Komissio koostui akateemikoista, poliitikoista ja työläisten edustajista. Van Daelen tutkimuksen pohjalta työviraston rakenne ja tehtävät muotoutuivat osittain toisen internationaalisen helmikuun Bernin konferenssin ohjelman pohjalta. Bernin ohjelma lista työväen vaatimuksista Pariisin rauhankonferenssille. Siinä vaadittiin muun muassa kokoontumisvapautta, samaa palkkaa samasta työstä, minimipalkkaa, työttömyysvakuutta sekä kansainvälisen työviraston perustamista. ILO perustettiin virallisesti 11.4.1919.¹⁵⁴

The Timesin retoriikka työvirastosta oli ristiriitaista. Se pyrki maalaamaan kuvaa tehokkaasta virastosta, jonka sopimukset olisivat sitovia, mutta samalla kuitenkin vakuutteli, että työviraston säädökset joustaisivat maakohtaisesti. Kyseessä saattoi olla lehden pyrkimys tasapainotella porvarien, nationalistien ja työläisten intressien välillä korostamalla työväen saamia etuja, mutta samalla lepytellä porvareita ja nationalisteja korostamalla sääntöjen joustavuutta ja kulttuurisidonnaisuutta. Väitetäni tukee Goldsteinin ja Van Daelen tutkimus, jonka mukaan työvirasto oli osa rauhankonferenssin pyrkimystä estää kommunismin leviäminen, sekä Sharpin toteamus, että Wilsonin Kansainliitto oli myös vastaus bolsevikkien haasteeseen. Lisäksi Thompsonin tutkimuksen pohjalta The Timesin työläisten etuja ajava, mutta bolsevismin vastainen linja selittyi Northcliffen peloilla työväenpuolueen radikalisoitumisesta ja vallankumouksen uhasta Britanniassa.¹⁵⁵

Huhtikuussa The Times uutisoi bolseveikeista aiempaa vähemmän, oletettavasti siksi, että rauhanneuvotteluiden edetessä neuvotteluiden tuloksia julkaistiin yhä enemmän, eikä Unkarin vallankumouksen jälkeen tapahtunut merkittäviä bolsevikkien vallankumousyrityksiä. Selityksenä saattoi myös olla se, että bolsevismin voitto

¹⁵³ Goldstein 2002, 43.

¹⁵⁴ Van Daele 2005, 441-442, 448-453, 462.

¹⁵⁵ Goldstein 2002, 43; Van Daele 2005, 441-442, 448-453, 462; Sharp 2018, 46; Thompson 2013, 220-221.

Venäjällä ei näyttänyt enää yhtä uhkaavalta, kun Venäjän valkoiset olivat maaliskuussa aloittaneet menestyksekkään hyökkäyksen bolsevikkeja vastaan.¹⁵⁶

Vaikka The Times uskoi ILO:n liennyttävän bolsevismin uhkaa, lehti oli tyytymätön konferenssin suhteisiin Bolsevikki-Venäjään. Lehden mukaan konferenssi osoitti heikkoa auktoriteettia epäröidessään, tunnustaisiko se Leninin ja Trotskin pu-nahallituksen vai jatkaisiko se valkoisten tukemista.¹⁵⁷ Syynä epäröintiin lehti piti konferenssin liian avointa Venäjä-suhteiden käsittelyprosessia. The Timesin mukaan etenkin interventio sisällissotaan oli herättänyt kritiikkiä, jolta olisi voitu välttyä, jos se olisi pidetty salaisena. Lehden mielestä salaisuus olisi ollut ymmärrettävää toimeenpanoa vaativissa kysymyksissä, kuten Venäjä-suhteissa. Ilman julkisuuden luomaa painetta konferenssi olisi voinut tehdä tarvittavat päätökset rauhassa ilman epäröintiä ja arvovallan menetystä, lehti selitti. The Times valitti, että konferenssin heikko päätöksentekokyky vaaransi tulevan rauhan.¹⁵⁸ The Timesin kritiikki liialle avoimuudelle oli linjassa sen hallitusta myötäilyyn, vaikka lehti olikin valittanut aiemmin muun muassa konferenssin salamyhkäisyyttä, se oli myös korostanut lehdistön vastuullisuutta ja itsesensuuria.

The Times jatkoi bolsevikkien vastaista kampanjaa pääkirjoituksessaan 3.4. *The Conference Hesitates*. Lehden lähteiden mukaan tammikuisen Prinkipon-rauhankokouksen ohjelmaa ei ollut vielä kuopattu ja suhteiden luominen bolsevikkeihin olisi vielä mahdollista. Sen sijaan liennytyksen kriitikot Pariisissa jakoivat lehden mukaan sen kielteisen linjan bolsevikkeihin ja pitivät sitovaa rauhansopimusta heidän kanssaan mahdottomana, koska bolsevikit olivat heidän mielestään uhka maailmanrauhalle. Lehden mukaan Venäjä tulisi rauhan turvaamiseksi ottaa mukaan Kansainliittoon, muttei bolsevikkien johdolla. The Times väitti, että bolsevikit olivat rauhan ja sivilisaation vihollisia:

Bolshevism is utterly opposed to the first principles of peace. It is merely armed anarchy, potent to blast and to destroy, but without the slightest power to reconstruct.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Ullman 1968, 161.

¹⁵⁷ *The Conference Hesitates*, *The Times*, 3.4.1919.

¹⁵⁸ *Towards the Peace*, *The Times*, 5.4.1919; *The Delays of Peace*, *The Times*, 7.4.1919.

¹⁵⁹ *The Conference Hesitates*, *The Times*, 3.4.1919.

Bolsevikit eivät olleet sosialisteja, koska he pyrkivät proletariaatin diktatuuriin demokratian sijaan, lehti argumentoi. Heidän kanssaan solmittu rauha purkautuisi pian, koska bolsevikkien tärkein tavoite oli levittää bolsevismia eikä mitkään sopimukset porvarien kanssa tulisi sitä pitkään estämään, artikkeli jatkoi. Tämän takia *The Times* vaatii konferenssia kukistamaan bolsevismin vahvoin ottein, ettei se leviäisi. Sen mukaan tietämättömät kansat eivät ymmärtäneet bolsevismin johtavan lopulta tyranniaan.¹⁶⁰

Huolimatta *The Timesin* vaatimuksista Lloyd George ja Wilson eivät olleet Prinkipon-kokouksen epäonnistumisen jälkeen vielä täysin hylänneet neuvotteluita Leninin kanssa. He lähettivät 17.4. salaisen lähetystön neuvottelemaan Leninin kanssa rauhanehdoista, lähetystön todellinen tarkoitus oli kuitenkin vain kerätä tietoa. Unkarin vallankumous maaliskuun lopulla oli kuitenkin herättänyt uudelleen pelot bolsevismin leviämisestä länteen ja lehdistössä kiertäneet huhut, että Britannia ja Yhdysvallat suunnittelivat Venäjän bolsevikkihallituksen tunnustamista, pakottivat Wilsonin ja Lloyd Georgan katkaisemaan neuvotteluyhteyden bolsevikkeihin huhtikuussa. Tästä huolimatta vielä huhtikuun puolivälissä Pariisin konferenssi hyväksyi suunnitelman lääkkeiden ja ruoka-avun lähettämisestä Venäjälle, jos bolsevikit sopisivat aselevosta valkoisten kanssa ja lopettaisivat vallankumouksen levittämisen. Bolsevikit eivät kuitenkaan suostuneet solmimaan aselepoa, ja konferenssi hylkäsi kaikki suunnitelmansa humanitaarisesta avusta Venäjälle.¹⁶¹

Mielestä huomion arvoista on myös se, että konferenssin humanitaarisen avuntarjous ajoittui samaan aikaan, kun Venäjän valkoiset joukot olivat aloittaneet maaliskuussa offensiivin bolsevikkeja vastaan. Siperian valkoista armeijaa johtanut amiraali Kolchak ylitti maaliskuussa Uralit ja nopeasti eteni nopeasti 400 kilometriä viidessä viikossa. Huhtikuun lopulla hän oli 120 kilometrin päässä Volgasta ja oli onnistunut saamaan yhteyden Arkangelissa sijanneisiin valkoisiin ja brittijoukkoihin. Tämän jälkeen bolsevikit kuitenkin onnistuivat vastahyökkäyksessään pakottamaan valkoiset perääntymään. Etelä-Venäjän valkoista armeijaa komentanut kenraali Denikin sen sijaan aloitti hyökkäyksensä Ukrainaansa vasta toukokuussa ja oli syksyllä vain 400

¹⁶⁰ The Conference Hesitates, *The Times*, 3.4.1919.

¹⁶¹ Macmillan 2001, 78-81, 263-267; Goldstein 2002, 24-25.

kilometrin päässä Moskovasta.¹⁶² Toukokuussa valkoisten voitto näytti mahdolliselta ja Pariisin konferenssissa toivottiin, että Venäjä-ongelma olisi ratkeamassa itsestään, kun valkoisten offensiivin edetessä ja Moskovan valtauksen näyttäessä mahdolliselta.¹⁶³

MacMillan on esittänyt, että tämän avuntarjouksen taustalla oli Lloyd Georgen ja Wilsonin usko, että bolseveikeista tulisi vielä demokraatteja ja toivoivat ruoka-avun lepyttävän heitä. Tästä huolimatta mielestäni oli mahdollista, että liittoutuneiden avun ehtojen taustalla saattoi olla myös pyrkimys auttaa valkoisia houkuttelemalla bolsevikit aselepoon ja siten estää heidän vastahyökkäykset valkoisia vastaan, vaikka tutkimuskirjallisuudessa sitä ei ole suoraan todettu.¹⁶⁴

Venäjän lisäksi myös Unkarin kommunistit olivat konferenssin huomion kohteena. Unkarin vallankumouksen jälkeen Pariisin konferenssi päätti tunnustella neuvotteluiden mahdollisuuksia Unkarin punahallituksen kanssa ja lähetti 1.4. Jan Smutsin junalla Budapestiin. Smutsin tavoite oli arvioida Unkarin punahallituksen johtajaa Béla Kunia ja mahdollisuutta käyttää häntä epäviralliseen yhteydenpitoon Leninin kanssa. Neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet mihinkään, koska Smuts ei ollut vakuuttunut Kunista eikä uskonut hänen pysyvän vallassa pitkään. Smutsin arvio pitikin paikkansa, ja Unkari ajautui huhtikuussa sotaan Romanian ja Tšekin kanssa, jonka johdosta Kunin epäsuosittu punahallitus lopulta hajosi elokuussa 1919 ja Kun pakeni Neuvosto-Venäjälle. Hänet teloitettiin Stalinin puhdistuksissa syksyllä 1939 syytettynä vakoilusta Romanian valtion hyväksi.¹⁶⁵

Vaikka The Times olikin huhtikuussa yhä tyytymättömämpi rauhankonferenssin epäröintiin, rauhanprosessin loppu oli lehden mukaan jo näköpiirissä, kun huhtikuun alussa lehti raportoi konferenssin rauhansopimusluonnoksen olleen miltei valmis. Sen mukaan jäljellä oli vain lopullisen sopimusversion kirjoittaminen ja Saksan allekirjoitus, johon menisi lehden arvioiden mukaan vain muutama viikko. Keskeisinä onnistumisina rauhansopimusluonnoksessa The Times piti Reininmaan

¹⁶² Payne 2011, 51-54; MacMillan 2002, 81.

¹⁶³ Ullman 1968, 161; MacMillan 2002, 81.

¹⁶⁴ MacMillan 2002, 80-81; Payne 2011, 51-54.

¹⁶⁵ Macmillan 2001, 78-81, 263-267; Sharp 2018, 150; Goldstein 2002, 24-25.

demilitarisointia ja Saarín kaivosten tuoton tilittämistä Ranskalle sotakorvauksina. Lisäksi rauhansopimus tulisi turvaamaan Ranskan ja Belgian koskemattomuuden, joita myös Kansainliiton turvatakuut vahvistivat, lehti selvitti. The Times kuitenkin kritisoi neuvotteluiden viivästy mistä ja korosti etenkin konferenssin salaista luonnetta syynä viivästykseen. Vaikka konferenssi olikin alkanut työskentelemään ripeämmin maaliskuun puolivälistä lähtien, rauhansopimus olisi lehden mielestä jo valmis, jos konferenssi olisi ollut nähnyt yhtä paljon vaivaa aivan alusta asti. Sen mukaan julkisuus olisi motivoinut konferenssia työskentelemään ripeämmin.¹⁶⁶ Lehden mainitsema työvauhdin kiihtyminen viittasi neljän neuvoston muodostumiseen maaliskuussa, Kansainliiton peruskirjan valmistumiseen sekä sotakorvauskysymyksen ratkeamiseen huhtikuun alussa.¹⁶⁷ Huolimatta konferenssin edistyksestä, lehden toiveet rauhansopimuksesta muutamassa viikossa olivat ennenaikaisia.

Vaikka The Times ehtikin iloita rauhan hämmöittämisestä lähiviikkoina vielä 7.4. jo seuraavana päivänä se uutisoi rauhansopimuksen viivästyneen. Tästä huolimatta lehti kuitenkin pysyi rauhallisena, koska sen mielestä oli parempi, että konferenssi tekisi työnsä huolella. Lisäksi näytti siltä, että viivästyksestä huolimatta konferenssi oli viimein alkanut edetä työssään nopeasti, lehti selosti.¹⁶⁸

The sanguine expectations of a peace by the week-end which were prevalent a few days ago have of course had to be revised, and it is as well. Delay cannot be made good by scamped work, and the only speed worth having is that which is given by a wise arrangement of time. There is, however, some reason to think that at last the Conference is making good progress in practical application of its principles.¹⁶⁹

Pääkirjoituksessaan 14.4. *The Governments and the Peace* The Times varoitti aiemmasta rauhoittelusta huolimatta rauhanneuvotteluiden pitkittymisen vaaroista. Sen mukaan kansan odotukset konferenssiin olivat olleet tammikuussa suuret, mutta neuvotteluiden pitkittyessä kansan pettymys ja epäusko olivat kasvaneet. Vaikka konferenssin tehtävä oli suurempi kuin aiemmilla rauhankonferensseilla, niin modernien demokratioiden kansat ovat kärsimättömämpiä kuin vuosisata sitten Wienin kongressin aikaan, lehti selitti. Tyytymättömyyttä oli sen mukaan myös kasvattanut

¹⁶⁶ Towards the Peace, *The Times*, 5.4.1919; The Delays of Peace, *The Times*, 7.4.1919; The Outlook for Peace, *The Times*, 8.4.1919.

¹⁶⁷ Sharp 2018, 89.

¹⁶⁸ The Delays of Peace, *The Times*, 7.4.1919; The Outlook for Peace, *The Times*, 8.4.1919.

¹⁶⁹ The Outlook for Peace, *The Times*, 8.4.1919.

huhut, että rauhanehdot salattaisiin, kunnes Saksa olisi ne allekirjoittanut. Vastaukseksi tyytymättömyyteen The Times kuitenkin totesi, että rauhansopimuksen pääpiirteistä, kuten sotakorvauksista, Reininmaan demilitarisaatiosta, Saarín ja Danzigin (*Gdansk*) järjestelyistä oli päätetty ja ne olivat julkisia. Lisäksi lehti kertoi myös huhuista, että Saksan lähetystö saapuisi Pariisiin jo seuraavana päivänä ja uskoi, että Saksa tulisi allekirjoittamaan rauhansopimuksen uhmakkuudestaan huolimatta, koska se ennusti liittolaisten yhtenäisen linjan pitävän Pariisissa.¹⁷⁰ Kuun lopulla The Timesin 21.4. pääkirjoituksen *German Effrontery* mukaan rauhanprosessi jatkoi etenemistään, kun konferenssi virallisesti vaati Saksaa lähettämään edustajansa Pariisiin ottamaan vastaan rauhanehdot, eikä ehdoista ei neuvoteltaisi.¹⁷¹

The Allied and Associated Governments, it need hardly be said, have not asked Germany to receive a "draft text." That would imply that it was a text open to consideration and discussion. What they propose to do is to hand her the settled text of the dictated peace which they have promised their own peoples to impose upon her.¹⁷²

The Times totesi, että Saksaa kohtaan oli oltava tiukka ja ankara, koska muu olisi Saksan uhrien pilkkaamista ja pelkuruutta. Samassa lehti myös valitti, että täydet rauhanehdot olivat edelleen salaiset. Sen mukaan liittoutuneiden hallituksilla ei olisi mitään pelättävää niiden julkaisemisesta, jos rauhanehdot olivat oikeutetut ja tiukat.¹⁷³

The Timesin huhtikuun alussa mainitsema rauhanprosessin viivästys viittasi kiistoihin muun muassa Danzigin, Saarín ja sotakorvausten ratkaisusta konferenssissa, jotka johtivat maaliskuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin kestäneeseen kriisiin. Kriisin aikana Clemenceau käveli ulos tapaamisesta Wilsonin kanssa, Wilson uhkasi palata Yhdysvaltoihin ja Lloyd George taltutti kapinan parlamentissa, joka kritisoi hänen sotakorvauslinjaansa. Lehden usko, että konferenssi oli edennyt työssään sekä sen uutisoimat huhut Saksan edustajien kutsumisesta Pariisiin pitivät paikkaansa. Aiemmista ongelmista huolimatta konferenssi oli 13.4. tarpeeksi varma rauhanprosessin valmistumisesta, että se oli valmis kutsumaan Saksan edustajat Versaillesiin. Kutsu saapui Berliiniin 18.4., ja Saksan edustajat saapuivat Versaillesiin 27.4.¹⁷⁴

¹⁷⁰ The Governments and the Peace, *The Times*, 14.4.1919.

¹⁷¹ German Effrontery, *The Times*, 21.4.1919.

¹⁷² German Effrontery, *The Times*, 21.4.1919.

¹⁷³ German Effrontery, *The Times*, 21.4.1919;

¹⁷⁴ Sharp 2018, 36.

Huomion arvoista on myös se, ettei *The Times* käsitellyt Reininmaan kohtaloa kovinkaan paljoa pääkirjoituksissaan, vaikka sen kohtalo oli huhtikuussa yksi neuvotteluiden kipukohdista. Lloyd George vastusti ranskalaisten pyrkimyksiä jatkaa Reininmaan miehitystä rauhan jälkeen ja lopulta yrittää liittää se Ranskaan. Samoin hän vastusti saksalaisten alueiden vaatimista Saksalta, koska Saksaa ei voisi rampauttaa ja sitten odottaa sen maksavan sotakorvauksia.¹⁷⁵ Selitys Reininmaan poissaoloon saattoi olla konferenssin niukkasanainen tiedotuslinja, jonka takia lehti totesi useasti Reininmaan kysymyksen olleen jo sovittu. Lehti saattoi myös perinteisen linjansa mukaisesti tarkoituksellisesti pyrkiä vähättelemään merkittäviä kiistoja, jotteivat rauhanneuvottelut vaarantuisi.

Vaikka *The Times* ei kommentoinut konferenssin kriisiytymistä huhtikuun alussa, se oli kuitenkin alkanut kritisoimaan pääministeri Lloyd Georgen toimia rauhankonferenssissa. Sen lisäksi, että Lloyd George leimautui konferenssin hitaan etenemisen myötä, hänen vaalilupauksensa sotakorvauksista asetti hänet myös henkilökohtaisen kritiikin kohteeksi. *The Times* epäili Lloyd Georgen kykyä saada lupaamansa sotakorvaukset Saksalta. Pääministeri oli joulukuussa luvannut Saksan maksavan Britannian koko 8 miljardin punnan sotakulut. Lupauksista huolimatta lehti kiinnitti huomiota siihen, ettei Pariisissa kuitenkaan ollut sovittu lopullisesta korvaussummasta; vaan vain menetelmistä Saksan maksukyvyn arvioimiseksi, vakuuksien asettamisesta sekä siitä miten ja mistä kuluista sotakorvaukset maksettaisiin. Lehden mukaan sotakorvaukset eivät tulisi olemaan sakko, vaan vahingonkorvaus, se ei kuitenkaan tienynyt miten konferenssi oli määritellyt vahingonkorvaukset. Pitääkö Lloyd Georgen vaalilupauksensa, jos konferenssi ei julista perittävien korvausten summaa, artikkeli kysyi.¹⁷⁶

Our concern is not to prejudice the case against Mr. Lloyd George, but to show that there is a case that he has to meet, and that he has aroused in popular mind hopes which he has not fulfilled.¹⁷⁷

¹⁷⁵ Goldstein 2002, 15, 16.

¹⁷⁶ *The Delays of Peace, The Times, 7.4.1919; The Outlook for Peace, The Times, 8.4.1919; The Indemnity, The Times, 11.4.1919; The Coalition and the Country, The Times, 12.4.1919.*

¹⁷⁷ *The Indemnity, The Times, 11.4.1919.*

The Times epäili myös, että konferenssin perustama liittoutuneiden sotakorvauskomitea¹⁷⁸ oli nimitetty kolmeksi kymmeneksi vuodeksi sotakorvausten määrittämisen ja perinnän hankaluuden takia:¹⁷⁹

Is the establishment of this Committee [Inter-Allied Committee of the Debt] a mere postponement of the difficulty, or is the Committee equipped with a mandate and full powers to obtain by the means that suggest themselves from time to time the of debt in full?¹⁸⁰

Tyytymättömyys Lloyd Georgea ja rauhankonferenssia kohtaan näyttäytyi myös koalitiollahituksen suosion laskuna, The Times selitti. Lehden mukaan koalitio oli menettänyt kevään täydennysvaaleissa yli 16 000 ääntä ja kaksi edustajaa. Näytävästi Lloyd George ei ollut yhtä pätevä rauhanajan johtaja kuin sota-ajan johtaja, lehti arvioi.¹⁸¹

Huhtikuussa The Timesin omistaja Northcliffen konflikti Lloyd Georgen kanssa oli jälleen kiihtynyt, kun Lloyd Georgen näytti pettävän vaalilupauksensa sotakorvauksista. Hän pelkäsi pääministerin pettävän lupauksensa saksalaisten pankkiirien painostuksesta ja Britannian ajautuvan bolsevismiin, jos sotakorvausehdot julkistettaisiin ja usutti lehensä kritisoimaan Lloyd Georgen sotakorvauslinjaa. Lehdistön kritiikin takia 8.4. lukuisat kansanedustajat vaativat takuita pääministeriltä, että sotakorvauslupaus pidettäisiin. Lloyd George torjui kuitenkin taitavasti syytökset 16.4. parlamentin alahuoneessa ja haukkui The Timesia roskalehdeksi ja Northcliffea suurruudenhulluksi. Vaikka Northcliffen ja pääministerin riita ei lientynyt, kiista sotakorvauksista jäi heidän viimeiseksi yhteenotoksi Northcliffen terveydentilan heikentyessä toukokuussa. Northcliffe kuoli 14.8.1922 pitkän sairauden jälkeen.¹⁸²

Vaikka Lloyd George olikin taltuttanut kapinan parlamentissa, The Timesin esiin nostamat kysymykset sotakorvauksista pohjautuivat todellisiin ongelmiin, joita rauhankonferenssi pyrki ratkomaan. Lloyd George oli hankalassa paikassa rauhanneuvotteluissa; hän täytyi pitää koalitionsa tiukan linjan jäsenet tyytyväisinä

¹⁷⁸ Liittoutuneidenvälinen sotakorvauskomitean (*Inter-Allied Reparations Committee*) tarkoitus oli arvioida Saksan maksukykyä ja periä sen maksukyvyyn mukainen sotakorvaus. Kts. Goldstein 2002, 17.

¹⁷⁹ *The Delays of Peace, The Times, 7.4.1919; The Outlook for Peace, The Times, 8.4.1919; The Indemnity, The Times, 11.4.1919; The Coalition and the Country, The Times, 12.4.1919.*

¹⁸⁰ *The Indemnity, The Times, 11.4.1919.*

¹⁸¹ *The Coalition and the Country, The Times, 12.4.1919.*

¹⁸² Thompson 2013, 232-236, 238. Sharp 2018, 89.

vaatimalla lupaamia sotatekoroja, mutta samalla pyrkiä kompromissiin muiden liittoutuneiden valtojen kanssa sekä huomioida Saksan todellinen maksukyky.¹⁸³

Britannian valtionvarainministeriö arvioi Saksan pystyvän maksamaan enintään 3 miljardia puntaa, kun taas tiukan linjan edustajat vaativat vähintään 6 miljardin sotatekoroja. Maaliskuussa neljän neuvostossa sotatekorvaus summat pyörivät 6 miljardista 11 miljardiin, kunnes 28.3. Ranskan valtiovarainministeri Klotz ja Britannian asiantuntija Keynes ehdottivat, että rauhansopimukseen tulisi merkitä vain Saksalta vaadittava vakuus (*deposit*) sekä lista vahingoista, joista liittoutuneet vaativat korvausta. Saksan kanssa neuvoteltaisiin vain vahingonkorvauslistan sisällöstä ja liittoutuneiden komissio sen sijaan laski Saksalta vaadittavan korvauksen ja maksu aikataulun viimeistään toukokuuhun 1921 mennessä. 5.4. Saksalta vaadittavan vakuuden summaksi sovittiin 20 miljardia Saksan markkaa (noin miljardi puntaa), joka piti maksaa ennen toukokuuta 1921.¹⁸⁴

Lloyd George pyrki pitämään vaalilupauksensa myös kasvattamalla Britannian osuutta Saksalta vaadittavista korvauksista. Wilsonin vaatimuksesta marraskuun aseleposopimus julisti, että Saksalta voitiin vaatia vain vahingonkorvauksia siviilituhoista, jonka takia Britannian osuus korvauksista oli pieni huolimatta sen suuresta panoksesta sotaan. Tämän takia huhtikuun alussa Lloyd George ja Smuts taivuttelivat Wilsonin sisällyttämään vahingonkorvauksiin myös sotilaiden henkilövahingot, koska sotilaat olivat vain siviilejä univormussa. Wilson hyväksyi tämän epäloogisen argumentin, koska tiesi Lloyd Georgen olevan poliittisen pakon edessä.¹⁸⁵

Konferenssin ongelmista huolimatta rauhanprosessi kuitenkin eteni ja The Times kertoi 29.4. pääkirjoituksessaan *The League of Nations*, että Kansainliiton oli perustettu 28.4. ja sen ensimmäinen pääsihteeri nimitetty ja liiton toimeenpaneva neuvosto (Britannia, Ranska, Italia, Japani ja Yhdysvallat) harkitsi päämajan sijoituspaikkaa. Lehden mukaan liiton peruskirjaa ei kuitenkaan hyväksytty ilman keskusteluita ja korjausehdotuksia, vaikka se vastasikin helmikuussa esitellyn luonnoksen kritiikkiin.

¹⁸³ Sharp 2018, 84-89; Wringley 1991, 99; Goldstein 2002, 14-17.

¹⁸⁴ Sharp 2018, 84-89; Goldstein 2002, 14-17.

¹⁸⁵ Sharp 2018, 74, 84-89; Goldstein 2002, 16.

Kansainliiton keskeisimmästä tavoitteesta, eli ratkaista valtioiden väliset kiistat rauhanomaisesti, lehti totesi seuraavasti:¹⁸⁶

The object of the League of Nations was first and foremost to realize the popular aspiration of Never Again ... But what people want is such a settlement of our international affairs that all future disputes will be decided by rational methods instead of by wholesale murder ...¹⁸⁷

Kuten aiemmissakin liittoa koskevissa artikkeleissa *The Times* pyrki myös tekemään Kansainliittoa tutuksi briteille, toteamalla kuinka se vastasi Britannian. Lehti kuvaili peruskirjan laillisuuteen perustuvan ja väkivaltakoneiston tukeman kansainvälisen järjestyksen olevan luonteeltaan hyvin brittiläinen ja amerikkalainen. Sen mielestä hyvin brittiläistä oli myös se, että Kansainliitolla ei ollut itsenäisiä sotavoimia tai toimeenpano elimiä, vaan sen tuli tukeutua jäsenvaltioihin päätöstensä toimeenpanemiseksi. Se oli "kansainvälistä supervaltiota" vierastaville briteille tärkeää, lehti väitti.¹⁸⁸

Kansainliiton ensimmäiseksi pääsihteeriksi oli nimitetty brittidiplomaatti Sir Eric Drummond, joka toimi virassa huhtikuusta 1919 kesäkuuhun 1933 ja järjestön päämaja päätettiin lopulta sijoittaa Sveitsin Geneveen. Presidentti Wilsonin roolista järjestön perustamisessa huolimatta Kansainliiton arvovalta ja sen side Versaillesin sopimukseen koki kolauksen lokakuussa 1919, kun Yhdysvaltain senaatti ei Wilsonin taivuttelusta huolimatta ratifioinut rauhansopimusta ja Yhdysvallat jäi järjestön ulkopuolelle.¹⁸⁹

The Timesin uutisoidessa huhtikuussa laajasti rauhanprosessin etenemisestä ja sotakorvauksista *Pioneer* keskittyi pääministerin ja koalition kritisointiin. *Pioneer* jatkoi Lloyd Georgea hallituksen Venäjä-politiikan kritisointia huhtikuun lopulla samoin kuin aiemmin. Lehti syytti hallitusta Venäjän valkoisten tukemisesta artikkeleissaan 26.4. Sen mukaan pääministeri kertoi parlamentille, että Leninin hallitusta ei tunnustettaisi, mutta sotilaallinen interventio ei myöskään olisi ollut järkevää. Lloyd George kannatti kuitenkin valkoisten varustamista Venäjällä, lehti kirjoitti.¹⁹⁰ Myös

¹⁸⁶ The League of Nations." *The Times*, 29 Apr. 1919

¹⁸⁷ The League of Nations." *The Times*, 29 Apr. 1919

¹⁸⁸ The League of Nations." *The Times*, 29 Apr. 1919

¹⁸⁹ Sharp 2018, 61, 64-66; Goldstein 2002, 39.

¹⁹⁰ Labour Notes, *Pioneer*, 26.4.1919.

Pioneer tarttui kansainvälisen työvirston perustamiseen ja kommentoi sitä lyhyesti 19.4. Siinä missä The Times piti ILO:a hyödyllisenä järjestönä bolsevismin torjumisessa, Pioneer oli pettynyt siihen ja piti sitä epäonnistuneena:

*Unfortunately the Paris attempt at formulation of an international labour convention has proved almost a failure.*¹⁹¹

ILO osoittautui kuitenkin pitkäikäisemmäksi järjestöksi kuin Kansainliitto ja toimii edelleen YK:n alaisena.

Pioneerin intervention vastaisuus heijasteli puolueen kielteistä linjaa. Vaikka puolue olikin sodanaikana ollut jakautunut sodan kannattajiin ja vastustajiin, syksyn 1918 ja kevään 1919 aikana puolue oli yhdistynyt intervention vastustuksessa. Intervention vastustus yhdistyi puolueessa usein asevelvollisuuden vastaisuuteen eikä valankumouksellisuuteen. Kuten Pioneer, työväenpuolue argumentoi, että Venäjän tulisi antaa ratkoa omat kiistansa ja ettei brittiasevelvollisia saisi lähettää Venäjälle. Ullman totesi, että maaliskuun 1919 sotilaiden mielenosoitukset hidasta demobilisaa-tiota vastaan osoittivat työväenpuolueen argumenttien laajan kannatuksen huolimatta koalition joulukuisesta vaalivoitosta.¹⁹² Pioneerin pettymys ILO:n sen sijaan oli osoitus lehden radikaalimmasta linjasta, kuin työväenpuolueen enemmistön linja, joka kannatti järjestöä. Osoituksena tästä oli muun muassa työväenpuolueen Arthur Hendersonin rooli Bernin ohjelman hahmottelemisessa, johon ILO pohjautui.¹⁹³

Pioneerin jatkoi perinteisellä linjallaan huhtikuussa ja kritisoi pääministeriä ja koalitiota. Se oli The Timesin tavoin tällä kertaa ottanut kritiikin kohteeksi pääministerin lupaamat sotakorvaukset ja syytti hallitusta suoraan valehtelusta. Se uutisoi 12.4. koalition kakkosmiehen, konservatiivien puheenjohtaja Bonar Lawin myöntäneen parlamentille, ettei Saksa ei kykenisi maksamaan Britannian sotakuluja:

He [Bonar Law] proved (House of Commons, April 2nd) that it is simply impossible either for Germany to pay or for the payment to be transferred from Germany to this country even were it possible for Germany to pay it.¹⁹⁴

¹⁹¹ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 19.4.1919.

¹⁹² Ullman 1968, 62, 63.

¹⁹³ Van Daele 2005, 441

¹⁹⁴ Political Notes by F.W Jowett, *Pioneer*, 12.4.1919.

Samoin Law myönsi, että oli ollut tietoinen tästä jo ennen joulukuun vaaleja ja olleensa myös selvillä pääministerin vaalilupauksesta vaatia sotakulujen korvausta, lehti selvitti.¹⁹⁵ Lisäksi kuun lopulla 26.4. lehti kritisoi pääministerin selontekoa parlamentissa. Pioneerin mukaan Lloyd George väisti kysymykset joulukuisista vaalilupauksistaan eikä selvittänyt hallituksen linjaa Pariisin konferenssissa. Lehti syytti pääministerin rikkoneen tai tulevan rikkomaan kaikki vaalilupauksensa. Lloyd Georgen ainoa puolustus syytteeseen oli, että aiempi pääministeri Asquith oli myös rikkonut lupauksensa. Tästä huolimatta lehti kuitenkin myönsi, että pääministeri oli onnistunut tyydyttämään kasvavan tyytymättömyyden, vaikka kansanedustaja eivät olleet yhtään viisaampia rauhankonferenssista.¹⁹⁶

Bonar Law oli yrittänyt jo joulukuun vaalien alla hillitä äänestäjien odotuksia sotakorvauksien suuruudesta, joten nämä huhtikuiset kommentit eivät olleet sinänsä erikoisia, vaikka ne eivät olleet nousseet ainakaan The Timesin pääkirjoituksiin tai Pioneeriin ennen tätä artikkelia. Tosin Lloyd Georgen joulukuiset puheet ankarista sotakorvauksista myötäilivät sen aikaista saksalaisvastaista mielialaa, jota ylläpitivät vaalien alla etenkin konservatiivit ja Northcliffen omistamat lehdet. Vaikka Lloyd George oli aluksi yrittänyt välttää ulkopolitiikkaa, hän arvioi, ettei voinut jättää kansan saksalaisvastaisuutta huomiotta ja siirtyi aiemmasta liberaalin sovittelevasta rauhan linjasta kohti ankaraa linjaa. Tämä johti hänet lupaamaan 11.12. että hänen hallituksensa tulisi vaatimaan Saksalta täydet korvaukset Britannian sotakustannuksista.¹⁹⁷ The Times ei luultavasti nostanut esiin Bonar Lawin kommentteja sotakorvauksista, koska se pyrki edelleen painostamaan pääministeriä vaatimaan ankaria sotakorvauksia eikä niiden mahdottomuuden myöntäminen olisi auttanut asiaa. Mahdollista oli myös, että Pioneer oli ottanut Bonar Lawin kommentit irti kontekstista tukeakseen omaa Saksalle myönteisempää linjaansa.

¹⁹⁵ Political Notes by F.W Jowett, *Pioneer*, 12.4.1919.

¹⁹⁶ Political Notes by F.W Jowett, *Pioneer*, 26.4.1919; Labour Notes, *Pioneer*, 26.4.1919.

¹⁹⁷ Wringley 1991, 92; Sharp 2018, 75-78.

2.4. Yhteenveto

Kaksi kuukautta aselevon solmimisen jälkeen 18.1. päivänä Pariisin rauhankonferenssi oli aloittanut työnsä ja rauhanprosessi oli virallisesti alkanut. Rauhanneuvotteluiden kahden ensimmäisen kuukauden aikana The Times oli pääosin tyytyväinen konferenssin edistymiseen, kun taas Pioneer epäili konferenssin kykyä realisoida Wilsonin periaatteet.

Tammikuussa ja helmikuussa The Times seurasi Saksan sisäpolitiikkaa, koska se piti Saksan demokratisoitumista yhtenä rauhansolmimisen ehtoja. 19.1. järjestetyt parlamenttivaalit olivat lupaava merkki, että bolsevismin uhka Saksassa oli lientynyt. Bolsevismin uhka herätti lehdessä myös kysymyksen liittoutuneiden suhteesta Venäjään, oliko interventio oikea ratkaisu? Tammikuun lopulla rauhanneuvottelut bolsevikkien ja valkoisten kanssa näyttivät mahdollisilta ja The Times kannatti niiden järjestämistä. Kokousta ei kuitenkaan järjestetty, koska valkoiset kieltäytyivät siitä.

Kansainliitto oli saanut myös sysäyksen tammikuussa, ja The Times tarkasteli erinäisiä esityksiä sen muodoksi ja myöhemmin helmikuussa liiton alustavaa peruskirjaa. Lehti myös toivoi, että Kansainliittoa ei kytkettäisi rauhansopimukseen, jotta rauha ei viivästyisi ja antaisi Saksalle mahdollisuuden neuvotella liennytyksistä rauhanehtoihin. The Times myös kritisoi konferenssia sen epäselvästä tiedotuslinjasta ja toivoi vain luotettavien lehtien saavan tietoa neuvotteluista.

Rauhanneuvotteluiden kahden ensimmäisen kuukauden aikana Pioneer ilmaisi muun muassa vastustavansa liittoutuneiden interventiota Venäjälle, jota se piti kapitalistien lietsomana luokkasotana, kritisoi kansainliiton alustavaa peruskirjaesitystä riittämättömänä ja epäili mandaattijärjestelmää verhotuksi imperialismiksi.

Maaliskuussa bolsevismin leviämisen pelko ja konferenssin epäselvä Venäjälinja olivat The Timesin pääkirjoitusten keskiössä. Tämän taustalla oli Unkarissa kommunistien valtaannousu ja Pariisin konferenssin epäröinti interventiossa Venäjälle. Lisäksi lehti oli tyytymätön konferenssin hitaaseen etenemiseen, sen mukaan konferenssin tuli keskittyä keskeisiin rauhankysymyksiin ja jättää yksityiskohdat myöhemmäksi. Pioneer uutisoi maaliskuussa rauhanprosessista vähän, kritisoiden edelleen

Kansainliiton peruskirjaa riittämättömäksi. Pioneerin uutisten vähyyttä selitti oletettavasti konferenssin hidas eteneminen.

Huhtikuussa konferenssi oli jälleen alkanut edetä vauhdikkaammin ja se näkyi myös lehtien uutisoinnissa. Vaikka The Times edelleen uutisoi bolsevismista ja konferenssin etenemisestä, päätöksenteon nopeutuminen näkyi myös uusien aiheiden nousussa esiin. Rauhanprosessin eteneminen näkyi siinä, että tietoja rauhanehdoista oli alkanut vuotaa julkisuuteen ja esimerkiksi Lloyd Georgen joulukuussa lupaamien sotakorvausten epäselvyydet olivat nousseet nyt esiin.

Pioneer totesi sotakorvauksista, että pääministerin lupaukset sotakorvauksista olivat nyt osoittautuneet valheiksi. Molemmat lehdet uutisoivat myös kansainvälisen työviraston (ILO) perustamisesta, jota The Times piti hyvänä ja Pioneer tyypilliseen tapansa kritisoi riittämättömäksi. Kuun lopulla rauhanprosessi oli The Timesin mukaan lähenemässä loppuaan, kun konferenssi oli kutsunut Saksan edustajat Pariisiin ottamaan vastaan rauhanehdot.

3. Rauhansopimus valmistuu

Tässä luvussa tarkastelen rauhanprosessin kahta viimeistä kuukautta, joka kulmini-
tui 28. kesäkuuta Saksan kanssa solmittuun rauhansopimukseen. Näiden kahden kuu-
kauden aikana rauhanprosessi keskittyi Versaillesin rauhansopimukseen, rauhaneh-
tojen herättämään kritiikkiin ja vastustukseen, sekä siihen, allekirjoittaako Saksa lo-
pulta rauhansopimuksen. Tämän lisäksi rauhan allekirjoittamisen jälkeen lehtien tul-
kinnat rauhan merkityksestä ja tulevaisuudesta heijastelivat eriäviä mielipiteitä rau-
hanprosessin lopputuloksesta.

Toukokuun alussa Pariisin konferenssin työ näytti olevan lähes valmis: alusta-
vat rauhan ehdot olivat valmiit ja saksalaiset oli kutsuttu Pariisiin. Tästä huolimatta
rauhansopimus allekirjoitettiin vasta kesäkuun lopulla. Lehtien uutisointi kääntyi
toukokuussa ja kesäkuussa vahvasti käsittelemään rauhan ehtoja ja Saksaa, josta leh-
det eivät olleet uutisoineet yhtä paljon sitten rauhanprosessin alkutaipaleen. The Ti-
mes oli tyytyväinen rauhan ehtoihin ja puolusti niitä tapansa mukaan, vaikka kritisoi-
kin Lloyd Georgea vielä kesäkuun alussa. Pioneerin huomio oli siirtynyt rauhansopi-
muksen allekirjoittamisen lähestyessä sisäpolitiikasta jälleen kohti Pariisia, ja lehti
hyökkäsi kärkkäästi rauhan ehtoja vastaan pitäen niitä liian ankarina ja haitallisina
rauhalle.

Toukokuussa konferenssin huomio oli keskittynyt Saksalle esitettävään rau-
hansopimukseen, joka jätti varjoonsa muita merkittäviä ongelmia, kuten uusien itse-
näisten valtioiden rajojen piirtämisen ja muiden pienempien keskusvaltojen kohtalon
ratkaisemisen. Rauhan ehdot oli esitelty Saksalle 7. toukokuuta Versaillesissa, ja Saksa
antoi oman arvionsa rauhan ehdoista 29. toukokuuta. Saksa vastusti sille saneltuja
rauhansopimusehtoja Wilsonin 14 kohdan vastaisina ja esitti niihin useita muutoseh-
dotuksia. Liittoutuneetkaan eivät olleet rauhan ehtoihin täysin tyytyväisiä ja muun
muassa liittoutuneiden ylikomentajan Fochin mielestä rauhan ehdot eivät taanneet
Ranskan turvallisuutta. Britannian delegaatio puolestaan oli huolissaan rauhan ehto-
jen kokonaisuuden liiallisesta ankaruudesta Saksaa kohtaan. Kesäkuun alussa Britan-
nian huoli rauhan ankaruudesta johti Lloyd Georgen vaatimaan sopimuksen muok-
kausta muiden liittoutuneiden paheksuessa myöhäistä mielenmuutosta. Lloyd

Georgen epäluulot rauhansopimusta kohtaan olivat heränneet jo maaliskuussa, jolloin hän pohti monien rauhannehtojen korjaamista Fontainebleaun muistiossaan. Tämän lisäksi konferenssin hidaskäynnin eteneminen ja Saksan toukokuiset vastaehdotukset johtivat brittidelegaation epäilemään rauhannehtojen oikeudenmukaisuudesta. Kuitenkaan Saksan tai Lloyd Georgen muutosvaatimuksilla ei ollut pieniä korjauksia lukuun ottamatta merkittävää vaikutusta rauhannehtoihin. Rauhansopimus luovutettiin Saksalle 16. kesäkuuta ja allekirjoitettiin Sarajevon laukausten viisivuotispäivänä 28.6.1919 Versaillesin peilitalissa.¹⁹⁸

3.1. Saksa ja rauhannehdot 1.5–31.5.

Vappu 1919 näkyi sekä The Timesin että Pioneerin uutisoinnissa. The Times nosti vappuna jälleen esiin bolsevikkiuhan, joka oli muuten jäänyt vähäisemmälle huomiolle rauhankonferenssin viimeisinä kuukausina, kun huomio kiinnittyi rauhannehtoihin ja Saksaan. The Timesin 2.5. pääkirjoituksen *The Germans at Versailles* mukaan poliisi oli hajottanut kielletyn vappukokouksen Pariisissa. Lehti piti väkivaltaiseksi kääntynyttä mielenosoitusta bolsevikkien agitointi yrityksenä, koska kahta väkijoukkoa hajottanutta poliisia oli ammuttu.¹⁹⁹

The determination with which the [French] Government repressed the attempts to hold the prohibited May Day meeting in Paris yesterday shows that they feel confident of public support against Bolshevist agitation. ... it is clear that the demonstration was got up by enemies of public order, and the succeeded in getting together some armed desperadoes is proved by the shooting of at least two policemen.²⁰⁰

The Times myös yhdisti Saksan mielenosoitukseen ja bolsevikkeihin, sen mukaan Saksa lietsoi kaaosta hajottaakseen liittoutuneiden yhteisrintamaa saadakseen neuvotteluvaraa. Lehti kritisoi myös Saksan toivetta alistaa rauhansopimus kansanäänestykselle, koska Saksan hallitus ei halunnut olla yksin vastuussa epäsuositun sopimuksen hyväksymisestä. The Timesin mukaan liittoutuneilla ei ollut aikaa kansanäänestykselle, eikä sen järjestäminen ollut käytännöllistä muun muassa bolsevikkien

¹⁹⁸ Sharp 2018, 37-39; Lentin 2001, 53, 54; Steiner 2005, 62-67.

¹⁹⁹ The Germans at Versailles, *The Times*, 2.5.1919.

²⁰⁰ The Germans at Versailles, *The Times*, 2.5.1919.

hallitsemassa Baijerissa. Samoin lehti torjui Saksan väitteet, että rauhansopimus nostaisi bolsevikkien kannatusta, ja totesi että mikä tahansa rauha nostaisi sitä.²⁰¹

The Timesin väitteet siitä, että Saksa olisi ollut Vappupäivän kaaoksen takana johtuivat Saksan taktiikasta uhkailla konferenssia bolsevikkivallankumouksella torjuaan ankariksi katsomansa rauhanehdot. Saksalla ei tutkimuskirjallisuuden valossa kuitenkaan ollut mitään tekemistä Pariisin vappumielenosoituksen kanssa, vaan Saksan edustusto vietti aikansa pääosin heille varatussa hotellissa valmistautuen rauhanneuvotteluihin, joita ei koskaan tullut.²⁰²

Suurin uutisaihe toukokuussa oli konferenssin Saksalle esittämät rauhanehdot, joista molemmat lehdet uutisoivat koko kuukauden. The Times uutisoi toukokuun alussa, että rauhanehdot pidettäisiin salassa ennen niiden esittelyä Saksalle. Lehden mukaan Lloyd George oli jopa todennut, että rauhanehtojes julkistaminen ennen niiden luovuttamista Saksalle olisi maanpetos. Lehti oli kuitenkin tyytymätön konferenssin salamyhkäisyyteen ja kritisoi ehtojen salassapitoa, vaikka sopimuksen yksityiskohtien oli kuitenkin annettu vuotaa vähitellen julkisuuteen.²⁰³

The substance of the document to be presented to the German delegates is perfectly well known in its principal provisions to a large number of people in Paris, and to many in London. If disclosure constitutes the danger to the State which Mr. Lloyd George declares it would be, the policy of the Conference would seem to be very indifferent. ... Or are we to suppose that the Treaty is only dangerous – like other explosives – in bulk; that samples of the terms are harmless, but that when read connectedly they would be pregnant with fatal mischiefs?²⁰⁴

Samoin se kyseenalaisti salassapidon muistuttamalla Wilsonin 14 kohdan ohjelman avoimen diplomatian periaatteesta.²⁰⁵

Vaikka The Times valitti rauhanehtojes salaamisesta, niitä ei edes olisi voitu vielä julkaista, koska ne eivät olleet valmiit. Vaikka Saksan edustajat olivat saapuneet Pariisiin jo huhtikuun lopulla, neljän neuvosto oli vasta 4.5. lyönyt lukkoon Saksalle annettavat ehdot. Tämän jälkeen rauhanehdot vielä esiteltiin 6.5. konferenssin täysistunnossa, jossa ehdot luettiin ääneen ranskaksi, vaikka monet paikallaolleista eivät

²⁰¹ The Germans at Versailles, *The Times*, 2.5.1919.

²⁰² Macmillan 2002, 460–463; Steiner 2005, 62.

²⁰³ The Public and the Peace, *The Times*, 5.5.1919; Peace Perplexities, *The Times*, 6.5.1919.

²⁰⁴ The Public and the Peace, *The Times*, 5.5.1919.

²⁰⁵ The Public and the Peace, *The Times*, 5.5.1919; Peace Perplexities, *The Times*, 6.5.1919.

kieltä ymmärtäneet²⁰⁶, koska ehtojen kirjallinen versio ei ollut vielä valmis. Täyskokouksen edustajat äänestivät siten rauhanehdoista, joita he eivät olleet lukeneet, eivätkä välttämättä täysin ymmärtäneet. Lopulta rauhanehdot esiteltiin Saksalle 7. toukokuuta Trianon palatsissa Versaillesissa ja Saksalle annettiin 15 päivää aikaa vastata ehtoihin, Aikaa kuitenkin myöhemmin pidennettiin 29. toukokuuta asti.²⁰⁷

Toukokuun 7. päivä The Times kirjoitti, että rauhanehtojes alustava versio esitettäisiin Saksalle sinä iltapäivänä ja että se julkaistaisiin samalla. Kuitenkin 8. toukokuuta lehti uutisoi, että se oli saanut vain virallisen lyhennelmän rauhanehdoista, jotka olivat suurin piirtein samat, kuin lehden jo toukokuussa esittelemät ehdot. Ehtojen mukaan muun muassa Saksan armeijan ja laivaston kokoa rajoitettaisiin ankarasti, Saksa maksaisi sotakorvaukset siviilivahingoista, Saksa nimettäisiin sotasyyliseksi, Saksa menettäisi alueita (Elsass-Lothringenin, Sleesian, Schleswigin (tansk. Slesvig) ja Danzigin (puol. Gdansk)) ja Kansainliitto perustettaisiin. Suurin uutinen The Timesin mukaan oli kuitenkin pääministeri Lloyd Georgen ja presidentti Wilsonin julistus, että he aikovat esittää parlamentteilleen ehdotuksen turvatakuiden antamisesta Ranskalle Saksan hyökkäyksen varalta. Turvatakuiden ja Reininmaan miehityksen tarkoituksina oli lehden mukaan lieventää Ranskan epäilyjä rauhasta. Turvatakuut olivat lehden mielestä yksi kolmesta rauhan takuusta Saksan aseistariisunnan ja Kansainliiton rinnalla.²⁰⁸

What, then, are the guarantees of the new treaty? There are three. The first is the reduction of armaments to a point that should render Germany powerless for mischief. The second is the provisions of the Covenant for the League. The third, though this is not a part of the main Treaty, but an appendix to it, is the promise that Mr. Lloyd George and Mr. Wilson have given to use their influence with their countries to secure immediate assistance for France if she is the object of an unprovoked attack by Germany.²⁰⁹

The Times argumentoi myös, että itsenäistyneille Itä-Euroopan maille, kuten Puolalle ja Tšekkoslovakialle, tulisi myös antaa turvatakuut, koska ne olivat huomattavasti heikommissa asemassa kuin Ranska. Lehti kuitenkin huomautti, että vaikka

²⁰⁶ Konferenssin viralliset kielet olivat ranska ja englantia, kymmenen ja neljän neuvoston kokoukset käytiin englanniksi koska Wilson ja Lloyd George eivät puhuneet ranskaa, mutta Clemenceau osasi englantia. Kts. Macmillan 2002.

²⁰⁷ Sharp 2008 85; Sharp 2018 37-38; Macmillan 2002 459; Steiner 2005, 62.

²⁰⁸ The Peace Treaty, *The Times*, 7.5.1919; The Official Version, *The Times*, 8.5.1919; The Guarantees of the Peace, *The Times*, 10.5.1919.

²⁰⁹ The Guarantees of the Peace, *The Times*, 10.5.1919.

Kansainliiton peruskirja kielsi sotatoimet ilman sovitteluprosessia, niin Ranska piti sitä riittämättömänä ja siksi kaipasi Britannian ja Yhdysvaltain turvatakuut. Jos Ranska piti pelkkää Kansainliiton takuuta riittämättömänä, niin myös Puolalle ja Tšekkoslovakialle tulisi antaa samat takuut kuin Ranskalle.²¹⁰

Lehden toiveet turvatakuista Puolalle ja Tšekkoslovakialle heijastelivat sen aiempia pelkoja Saksan ja Venäjän liitosta ja bolsevismin leviämisestä länteen. Lehti pelkäsi, että nämä puskurivaltiot olisivat liian heikkoja ilman turvatakuuta estääkseen Venäjän ja Saksan imperialistisia tavoitteita Itä-Euroopassa.

Lehden huolimatta toiveista, Ranskan lisäksi erillisiä turvatakuuta ei annettu Puolalle ja Tšekkoslovakialle. Ranska kuitenkin solmi liittolaissopimuksen Puolan kanssa vuonna 1920, saadakseen turvaa Saksaa vastaan. Lisäksi Tšekkoslovakia, Jugoslavia ja Romania muodostivat vuonna 1921 pikkuententen liittouman Unkarin laajentumisyrityksiä vastaan. Puolan lisäksi myös Ranska pyrki lähentymään liittoa ja solmi 1924 liittolaissopimuksen Tšekkoslovakian kanssa. Ranska yritti lisäksi saada Puolan liittymään pikkuententeen, joka osoittautui kuitenkin mahdottomaksi Tšekkoslovakian ja Puolan välisten aluekiistojen vuoksi. Goldsteinin mukaan nämä aluekiistat lopulta estivät Itä-Euroopan valtioiden yhteistyön Hitleriä vastaan.²¹¹

Rauhanehtojen salaamisen taustalla saattoi olla Britannian delegaation huoli rauhanehtojen liiallisesta ankaruudesta. Brittidelegaatio oli ollut jo maaliskuussa tyytymätön rauhankonferenssin etenemiseen, joka näyttäytyi huolena konferenssin valmistelemien rauhanehtojen oikeudenmukaisuutena. Maaliskuun lopulla huoli rauhanehdoista näkyi myös Lloyd Georgen Fontainebleaun muistiossa, jossa pääministeri oli hahmotellut oman näkemyksensä rauhantavoitteista. Muistion keskeisin ajatus oli, ettei Saksaa voi sekä rampauttaa että odottaa maksavan. Liian ankarien rauhanehtojen pelättiin ajavan Saksan bolsevismiin, joten rauhanehtojen tulisi olla ankarat, mutta oikeutetut, sellaiset, joita Saksan voisi odottaa itse noudattavan ilman pysyvää miehitystä. Saksan tulisi maksaa sotakorvauksia, mutta niiden tulisi koskea vain sotaan syyllistynyttä sukupolvea; Saksan tulisi menettää mahdollisimman vähän

²¹⁰ The Guarantees of the Peace, *The Times*, 10.5.1919.

²¹¹ Goldstein 2002, 30-31.

saksalaisia alueitaan ja Saksa tulisi ensin riisua aseista, ennen Kansainliiton johtamaa yleistä aseistariisuntaa.²¹²

Ranskan tärkein tavoite rauhanneuvotteluissa oli ollut maan turvallisuuden takaaminen tulevaisuudessa Saksalta. Reininmaan kohtalo oli keskeinen osa tätä tavoitetta. Alueen liittäminen osaksi Ranskaa olisi kuitenkin ollut Wilsonin periaatteiden vastainen, koska alue oli täysin saksalainen, eivätkä Ranskan yritykset lietsoa separatismia puskurivaltion luomiseksi saaneet kannatusta. Lisäksi Britannia ja Yhdysvallat vastustivat Reininmaan irrottamista Saksasta. Lopulta maaliskuun puolivälissä liittoutuneet pääsivät kompromissiin; Reininmaa demilitarisoitaisiin ja liittoutuneet miehittäisivät sitä 15 vuotta. Ranska hyväksyi tämän, koska Britannia ja Yhdysvallat lupasivat antaa Ranskalle turvatakuut Saksan hyökkäyksen varalta, joihin *The Times* viittasi ylemmässä artikkelissaan. Tämän lisäksi turvatakuut eivät tulleet koskaan voimaan, koska Lloyd George onnistui 27. kesäkuuta kytkemään yhteen Britannian ja Yhdysvaltain turvatakuut, jotka eivät koskaan materialisoituneet Wilsonin epäonnistuttua taivuttelemaan USA:n senaatin ratifioimaan avunantosopimusta.²¹³

Saksa ei odotetusti ottanut vastaan sille 7.5. esitettyjä alustavia rauhannehtoja nöyrästi, vaan se vastusti niitä voimakkaasti. *The Times* raportoi, että saatuaan rauhanehdot Saksan edustaja ulkoministeri kreivi Brockdorff-Rantzau puolusti Saksaa kiihkaasti ja syytti liittoutuneita hirmuteoista, koska tuhansia saksalaisia oli kuollut aselevon aikana liittoutuneiden kauppasaarron takia. Lehden mukaan Saksa myös vaati, että sitä kohdeltaisiin lempeämmin ja että se otettaisiin mukaan Kansainliittoon osana järjestön toimeenpanevaa neuvostoa. Lehti piti Saksan vaatimuksia tökeröinä manipulointiryityksinä, koska Saksa ei ollut todistanut olleensa luottamuksen arvoisen. Vain allekirjoittamalla rauhansopimuksen Saksa saattoi osoittaa luotettavuutensa, lehti julisti. Saksa sen mukaan oli myös ehdottanut muutoksia Kansainliittoon, jotka luultavasti hylättäisiin.²¹⁴

The German suggestions towards a League of Nations will, of course, be considered, but if they are anything like those put forward a couple of months ago they have no

²¹² Sharp 2018 32-33, 38; Wringley 1991 99-100; Lentin 2001, 53.

²¹³ Goldstein 2002 12; Sharp 2018 110-112; Steiner 2005, 48.

²¹⁴ The Official Version, *The Times*, 8.5.1919; The German Notes, *The Times*, 12.5.1919.

chance of acceptance, for they contemplate the creation of an international super-State which the Conference of Paris decisively and with good reason rejected.²¹⁵

Lehti piti rauhansopimusta parhaimpana vaihtoehtona Saksalle. Saksan ei ollut pakko tehdä valintaa bolsevismin ja vanhan keisarinhallinnon välillä, vaan se voi hyväksyä rauhanehdot ja valita demokratian.²¹⁶

Ennen toukokuuta Saksan käsitys omasta asemastaan rauhanneuvotteluissa erosi huomattavasti liittoutuneiden käsityksestä. Saksa uskoi Yhdysvaltoihin ja Wilsonin 14 kohdan ohjelmaan, joka takaisi Saksalle suotuisan kompromissirauhan, jossa kansallisen itsemääräämisoikeuden periaate olisi suotuisa Saksalle ja mahdollistaisi Itävallan liittämisen Saksaan sekä Elsass-Lothringenin, Sleesian ja Preussin saksalais-alueiden pitämisen osana Saksaa. Saksalaiset uskoivat turhaan Wilsoniin ja pyrkivät häneen vetoamalla hajottamaan liittoutuneiden yhtenäistä linjaa. Saksalaisten suurista toiveistaan huolimatta Saksa ei kuitenkaan ollut täydessä pimennossa rauhanprosessin etenemisestä, vaikka monet eivät tahtoneet uskoa ankaran rauhan todellisuuteen. Saksan ulkoministeriö tutki liittoutuneiden lehdistöä selvittääkseen liittoutuneiden välisiä kiistoja, ja diplomaattiset kontaktit liittoutuneiden ja saksalaisten välillä myös valottivat rauhanprosessin etenemistä. Saksan rauhantoiveet murtuivat kuitenkin 7.5. liittoutuneiden annettua heille lopulliset ankarat rauhanehdot, eikä neuvotteluita Saksan kanssa käyty. Saksalle annettiin vain kaksi viikkoa aikaa kommentoida esitettyjä ehtoja ja pyytää selvennyksiä. Saksan edustajat näkivät ehdot epärealistisina, koska heidän mielestään uutta Saksaa rankaistiin vanhan hallinnon rikoksista.²¹⁷

The Timesin raportti Saksan ulkoministerin puheesta ei kuitenkaan vastannut täysin lehden kuvausta. Vaikka ulkoministeri olikin puheessaan uhmakas, hän myös tunnusti Saksan tappion ja julisti Saksan olevan valmis kärsimään rangaistuksen. Hän kuitenkin piti liittoutuneiden esittämiä rauhanehtoja liian ankarina ja vaati oikeudenmukaisempaa rauhaa ja Kansainliiton jäsenyyttä. Saksassa rauhanehdot otettiin vastaan shokissa, jota The Times kuvasi ”teatraaliseksi suuttumukseksi ja apatiaksi”. Saksalaiset ihmettelivät, miksi Saksaa pidettiin ainoana sotasyllisenä, jonka piti kärsiä.

²¹⁵ The German Notes, *The Times*, 12.5.1919.

²¹⁶ The Official Version, *The Times*, 8.5.1919; The German Notes, *The Times*, 12.5.1919.

²¹⁷ MacMillan 2002, 460-465; Goldstein 2002, 19 Steiner 2005, 62-63.

Samoin saksalaiset olivat vihoissaan Wilsonin petoksesta; häntä oli pidetty Saksan pe-
lastajana, mutta hän olikin pettänyt lupauksensa.²¹⁸

Vaikka tutkijat yleisesti pitivätkin Saksan vaatimuksia uhmakkaina, niin Mac-
Millanin mielestä uhmakkuus ei ollut ulkoministerin tarkoitus. Hän pyrki tutkimuk-
sessaan selittämään syitä sille, miksi puhetta pidettiin loukkaavana. Hän muun mu-
assa syytti taitamattomia tulkkeja, jotka eivät kyenneet viestimään puheen koko si-
sältöä ja ulkoministerin terävää äänensävyä ja päätöstä pitää puhe istualtaan.²¹⁹ Mie-
lestäni MacMillanin tulkinta ulkoministerin motiivista on liian ymmärtäväinen, koska
terävä äänensävy ja päätös jäädä istumaan olivat mielestäni selkeästi tarkoitettu
loukkaamaan. Samoin puheen viittaukset tappion hyväksymiseen ja vetoamukset 14
kohdan ohjelmaan olivat olleet koko rauhanprosessin ajan osa Saksan retoriikkaa,
jonka tarkoituksena oli tavoitella mahdollisimman suotuisat rauhanehdot, eivätkä
selkeä osoitus katumuksesta tai uudesta sovittelevammasta linjasta.

Rauhanehtojen luovutuksen jälkeen Saksa jatkoi edelleen rauhanehtojen vas-
tustamista. The Timesin 14.5. pääkirjoituksen *Herr Scheidemann's Protest* mukaan
Saksan pääministeri Ebert syytti liittoutuneita Wilsonin 14 kohdan ohjelmasta luopu-
misesta, koska rauhanehdot olivat täysin niiden vastaiset. Samalla Ebert vetosi suo-
raan Wilsoniin todeten Yhdysvaltojen olevan osallinen poliittiseen kiristykseen, jos
hän hyväksyisi esitetyt rauhanehdot. The Times torjui perinteiseen tyyliinsä Saksan
vastalauseet vedoten muun muassa Saksan hirmutekoihin ja sen omiin ankariin rau-
hanehtoihin Romanian ja Venäjän kanssa.²²⁰

It is enough to remind them [Germans] that the comparison would not show her [Ger-
many] to be very lenient in her treatment of conquered enemies. She took territory from
both [Rumania and Russia], she took huge economic indemnities, she disarmed Rumania
– Russia she had already delivered over to the Bolsheviks – she fettered Rumanian in-
dustry for nearly a century to come.²²¹

Samoin lehti huomautti, että Saksaa kohdeltiin paremmin kuin se oli kohdellut Rans-
kaa Ranskan-Preussin sodassa (1870–1871), muun muassa siksi, että rauha

²¹⁸ MacMillan 2002, 460-465; Sharp 2018, 38-39, 128-130; Goldstein 2002, 19; Graebner, Bennet 2011, 57; Steiner 2005, 64.

²¹⁹ MacMillan 2002, 460-465.

²²⁰ Herr Scheidemann's Protest, *The Times*, 14.5.1919.

²²¹ Herr Scheidemann's Protest, *The Times*, 14.5.1919.

solmittaisiin Pariisissa eikä Saksan maaperällä. Se muistutti, että Saksa nöyryytti Ranskaa julistamalla Saksan keisarikunnan perustetuksi Versaillesin palatsissa.²²²

Toukokuun lopulla Saksan vastausajan lähestyessä loppua *The Times* alkoi käsitellä Saksan rauhansopimuksen vastaehdotuksia. Vielä 26.5. pääkirjoituksessaan *Germany and the Peace* lehti odotti Saksan vastaehdotuksia, joista oli jo päätetty, mutta joita ei ollut vielä annettu liittoutuneille. Se kuitenkin spekuloi vastaehdotuksista Saksan pääedustaja Brockdorff-Rantzaun julkaisemien noottien ja Ranskan pääministerin Clemenceaun niihin antaman vastauksen perusteella, joiden pohjalta lehti arvioi Saksan olevan varovainen ja pyrkivän jättämään rauhannehtojen mahdolliset porsaanreiät auki ”perinteisen preussilaisen tradition tapaan”:²²³

She [Germany] has been careful, in accordance with the purest Prussian tradition, to leave open any back doors which may seem promising by hinting that the document will have to be supplemented by Notes on particular points.²²⁴

Lehden tulkinnan mukaan Saksa halusi neuvotella etenkin sotakorvauksista ja leimata ne poliittisiksi, jotta se voisi avata koko rauhansopimuksen neuvotteluille. *The Timesin* saamien noottien perusteella Saksa pyrki neuvottelemaan myös aluemenetyksistä, joista se mainitsi etenkin Saarín ja Schleswigín. Saksa halusi asettaa Saarín Kansainliiton valvonnan alaiseksi ja neuvotella kahden kesken Tanskan kanssa Schleswigistä, lehti selitti. Lehti torjui myös Saksan valitukset aluemenetysten politisoinnista toteamalla, että Saksakin teki niin Itä-Euroopalle ja Belgialle. Lopuksi *The Times* totesi, että liittoutuneet olivat hylänneet Saksan valitukset mahdottomina.²²⁵ Viittaamalla muun muassa preussilaiseen traditioon ja muistuttamalla Saksan toimista miehittämillään alueilla *The Timesin* uutisointi Saksasta maalasi edelleen tietoisesti Saksasta petollisen ja keinottelevan kuvan.

Toukokuun 29. pääkirjoituksessaan *The German Counter-Proposals* *The Times* uutisoi, että Saksalle myönnetty jatkettu vastaehdotusten palautusaika päättyi sinä päivänä. Samoin se toivoi, että Saksan vastaehdotuksia ei pimitettäisi lehdistöltä, kuten liittoutuneiden esittämiä rauhannehtoja, joista lehdistö oli saanut vain

²²² The Progress towards Peace, *The Times*, 16.5.1919.

²²³ Germany and the Peace, *The Times*, 26.5.1919.

²²⁴ Germany and the Peace, *The Times*, 26.5.1919.

²²⁵ Germany and the Peace, *The Times*, 26.5.1919.

sensuroidun lyhennelmän. Kansa ansaitsee tietää rauhanprosessista, lehti argumentoi. Lehden mukaan listasta kävi ilmi, ettei Saksa ymmärtänyt vieläkään omaa asemaansa:²²⁶

They betray their utter inability, whether it be real or feigned, of the spokesmen of Germany to understand her position. They claim for her the rights of an equal in dealing with the nations she has so grievously wronged.²²⁷

Vaikka lehden mukaan Saksa myönsikin toimineensa väärin vuonna 1871 vallatessaan Elsass-Lothringen Ranskalta, se ei edelleenkään taipunut kaikkiin liittoutuneiden vaatimuksiin. Esimerkkeinä Saksan ymmärtämättömyydestä lehti piti sen suuria vaatimuksia: se vastusti edelleen sotasyllisyyttään, ja syytti sodasta eurooppalaista poliittista järjestelmää. Samoin se kielsi syllisyytensä sotarikoksiin ja vaati puolueetonta tuomioistuinta tutkimaan molempien osapuolten tekoja, syytti liittoutuneita Wilsonin 14 kohdan ohjelman rikkomisesta, vaati Kansainliiton jäsenyyttä, oikeutta hallita siirtomaitaan liiton sääntöjen mukaan sekä lisäksi miehitettyjen alueittensa vapauttamista kuuden kuukauden kuluessa. Viitaten Saksan omaan vastaukseen bolsevikien vaatimuksille Brest-Litovskin rauhanneuvotteluissa, Saksan tulisi nyt käyttäytyä kuin lyöty eikä voittaja, lehti totesi.²²⁸

Lehti edelleen jatkoi vakiintuneella linjallaan puolustaen rauhannehtoja Saksan kritiikiltä ja ilmaisemalla tyytymättömyytensä rauhankonferenssin tiedotuslinjaan, jota se oli kritisoinut jo tammikuusta lähtien. The Timesin linjan tyypillisin piirre rauhanprosessin aikana oli sen turvautuminen puolustamaan liittoutuneiden toimia viittaamalla Saksan omiin tekoihin. Lehti viittasi usein muun muassa Ranskan-Preussin sotaan, Belgian miehittämiseen ja Brest-Litovskin rauhaan oikeuttaakseen muun muassa liittoutuneiden ankarat rauhan ehdot ja kauppasaarron. Lehden tyytymättömyyttä konferenssin tiedotuslinjaan ruokki se, että lehti joutui tyytymään sinä päivänä julkaisemassaan artikkelissa Saksan omalle lehdistölleen antamaan lyhennettyyn listaan vastaehdotuksista. Tyytymättömyyden taustalla saattoi myös olla se, että Northcliffen ja Lloyd Georgen välinen välirikko hankaloitti tiedonsaantia

²²⁶ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5.1919.

²²⁷ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5.1919.

²²⁸ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5.1919.

rauhanneuvotteluista, vaikka lehden uutisoinnista ei käy ilmi, että lehti olisi joutunut turvautumaan kilpailevien lehtien raportointiin.

Kuten The Timesin artikkeleista kävi ilmi, Saksa piti rauhannehtoja epäreiluina ja pyrki viivyttämään rauhaa saadakseen myönnytyksiä sopimukseen. Toukokuun loppuun mennessä delegaatio oli valmistellut lukuisia korjausehdotuksia ja vastalauseita rauhannehtoihin, joiden keskeisin argumentti perustui siihen, että lopulliset rauhannehdot eivät vastanneet liittoutuneiden lupauksia rauhan perustumisesta Wilsonin 14 kohdan ohjelmaan. Saksan mukaan rauhansopimuksen aluevaltauksset muun muassa kieltäisivät saksalaisilta kansallisen itsemääräämisoikeuden ja Saksalle määrätyt sotakorvauksset johtaisivat saksalaiset pysyvään velkaorjuuteen.²²⁹

Näiden valitusten lisäksi Saksan ulkoministeri Brockdorff-Rantzau oli päättänyt vastustaa rauhannehtojen pykälää 231, kuuluisaa sotasyllisyyspykälää, joka saksalaisten mielestä nimesi Saksan yksin syylliseksi sotaan. Tosiasiassa pykälän tarkoitus oli vain luoda laillinen perusta Saksalta vaadittaville sotakorvauksille, eikä sitä ollut tarkoitettu moraaliseksi tuomioksi Saksan sotasyllisyydestä. Se ei myöskään ollut uniikki, vaan myös muiden akselivaltojen rauhansopimukseen oli liitetty samanlainen pykälä. Ulkoministerin vastustuksesta huolimatta liittoutuneet eivät suostuneet poistamaan pykälää, ja siitä muodostui sotien välisenä aikana suuri epäoikeudenmukaisuuden symboli niin Saksassa kuin angloamerikkalaisessa maailmassa, jossa näkemys liian ankarista rauhannehtoista yleistyi sotien välillä.²³⁰

Pioneer kritisoi vapun hengessä 3.5. julkaisemassaan artikkelissa *The Dawn of Democracy* kovin sanoin rauhankonferenssia ja koko kapitalistista imperialistista järjestelmää. Rauhankonferenssin kuluessa kävi lehden mukaan yhä selvemmäksi, ettei Pariisissa pystytty luomaan maailmanrauhaa. Pysyvän rauhan esteenä oli lehden mielestä liittoutuneiden salaiset sopimukset:²³¹

The gyves [shackles] of secret treaties are again manacled the hands of the Council of Three at Paris. The thieves' contracts to share the swag [spoils of war] are hanging

²²⁹ Macmillan 2002, 466-467; Goldstein 2002, 19; Graebner, Bennet 2011, 57.

²³⁰ Macmillan 2002, 466-467; Goldstein 2002, 19; Graebner, Bennet 2011, 57.

²³¹ The Dawn of Democracy, *Pioneer*, 3.5.1919.

heavier than irons about the limbs of those whose mouths have been filled with unctuous [slippery] phrases of high morality and social ethics these last years.²³²

Huolimatta ylevästä kielestä, salaiset sopimukset sitoivat Pariisiin päättäjien kädet ja niihin pohjautuva rauha lietsoisi vihaa ja johtaisi lopulta uuteen verisempään sotaan, lehti totesi. Vastauksena Pariisin konferenssin epäonnistumiseen Pioneer kutsui työläisiä tarttumaan sosialismin punalippuun ja seuraamaan Moskovan ja Unkarin esimerkkejä, vain sosialismi on ainoa oikea tie demokratiaan ja vapauteen. Artikkelin lopussa lehti jopa totesi tyytymättömyyden rauhanprosessiin johtavan sosialistiseen vallankumoukseen:²³³

An insurgence is manifesting itself on this dawn of May Day, that has never been known; anxious men and women, who in the thoughtless days of the past were satisfied to “wait and see” what delegated power could do, have changed their ground, and are finding only one beacon light shedding its ray along the path of the future – the blazing beacon of Socialism.²³⁴

Huolimatta kärkevästä retoriikastaan Pioneer vältti suurin sanoin vaatimasta vallankumousta.²³⁵

Vuoden 1917 lokakuun vallankumouksen jälkeen pelko vallankumouksesta levisi nopeasti Eurooppaan. Uutiset punaisesta terrorista herättivät kauhua, ja Unkarin ja Baijerin vallankumoukset enteilivät maailmanvallankumouksen mahdollisuutta. Bolsevismin uhka vaikutti myös rauhankonferenssiin, kun Lloyd George kääntyi keväällä kannattamaan sovitteluvampaa rauhaa Saksan kanssa, jottei bolsevismi leviäisi Saksaan. Britannialle bolsevismi oli korvannut Saksan suurimpana uhkana Euroopalle.²³⁶

Vaikka Pioneerin vappuartikkeli olikin erityisen aggressiivinen, niin lehden artikkelien pohjalta työväenpuolue kritisoi rauhanprosessia selvästi varovaisemmin. Lehti kertoi puolueen johtohahmojen Arthur Hendersonin ja Ramsay MacDonaldin kantoja rauhaan 10.5. artikkelissaan *The International*. Sen mukaan työväenpuolue teki työtä, jotta Saksa ja Venäjä olisivat voineet liittyä välittömästi Kansainliittoon. Lisäksi artikkelin mukaan liittoutuneiden keskuudessa oli herännyt epäilyksiä Saksan

²³² The Dawn of Democracy, *Pioneer*, 3.5.1919.

²³³ The Dawn of Democracy, *Pioneer*, 3.5.1919.

²³⁴ The Dawn of Democracy, *Pioneer*, 3.5.1919.

²³⁵ The Dawn of Democracy, *Pioneer*, 3.5.1919.

²³⁶ Gerwarth, Horne 2014, 41-43.

vilpittömästä kääntymyksestä demokratiaan, ja työväenpuoluetta huolestutti Saksan rauhandelegaation koostumus. Hendersonin mukaan delegaatiossa enemmistö-SPD oli heikosti edustettuna ja itsenäisellä SPD:llä ei ollut lainkaan edustajia, joten sosialistien vaikutusvalta ei ollut niin suuri kuin oli oletettu, lehti kirjoitti. Pioneerin mukaan työväenpuolue kannatti myös Wilsonin 14 kohdan ohjelmaa ja kritisoi rauhan konferenssia sen rikkomisesta, muun muassa salaisen diplomatian ja kansallisen itsemääräämisoikeuden osalta. Puolue oli sen mukaan huolissaan 14 kohdan ohjelman periaatteiden pettäminen johtaisi demokratian sivuuttamiseen rauhassa, joka voisi ajaa Saksan jälleen militarismiin. Vastauksena demokratian puutteeseen työväenpuolue kannatti sosiaalidemokraattisen internationaalin²³⁷ uudelleen perustamista, jotta työväenliikkeen ääni kuuluisi Pariisissa, Pioneer selvitti.²³⁸

Pioneerin kritiikki sosiaalidemokraattien aliedustukseen johtuikin mitä luultavammin kopean aristokraattisen kreivi Brockdorff-Rantzaun roolista Saksan 180 hengen delegaation johdossa sekä siitä, että useat delegaation asiantuntijat ja diplomaatit olivat luultavasti olleet keisarillisen Saksan palveluksessa ja siten olivat usein taustaltaan junkkereita tai porvareita, eivätkä sosialisteja.²³⁹

Pioneer ei tarkastellut julkistettuja rauhannehtoja yksityiskohtaisesti, vaan keskittyi tyypilliseen tapansa yleisesti kritisoimaan niitä ja niiden taloudellisia seurauksia Saksalle. Lehti kritisoi muun muassa rauhansopimuksen lyhennelmän julkaisua 17.5. artikkelissaan, jonka mukaan lyhennelmä oli annettu kansanedustajien sijaan ensiksi lehdistölle, eivätkä kansanedustajat saaneet sitä edes samana päivä kuin lehdistö. Lehti piti tätä todisteena hallituksen demokratian vastaisuudesta ja siitä, että hallitukselle lehdistön mielipide on tärkeämpi kuin parlamentin:²⁴⁰

²³⁷ Työväenliikkeen kansainvälisen järjestön, Toisen Internationaalin, hajottua ensimmäisen maailmansodan puhkeamiseen, sen uudelleen perustaminen sodan jälkeen jakoi työväenliikkeen bolsevikien kannattajiin ja vastustajiin. Kommunistinen kolmas internationaali (Komintern) oli perustettu Moskovassa 2.3.1919. Bolsevismin vastainen sosiaalidemokraattinen sosialistinen työväen internationaali (Labour and Socialist International) perustettiin vasta vuonna 1923. kts. Second International, *Encyclopædia Britannica*.

²³⁸ The International, *Pioneer*, 10.5.1919.

²³⁹ MacMillan 2001, 460.

²⁴⁰ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919.

The opinion of the press is far more important nowadays to ministers than the opinion of Parliament. Therefore the press must be conciliated and given precedence with regard to peace treaties and similar matters.²⁴¹

Samoin Pioneer kritisoi vielä 31.5. sitä, ettei hallitus ollut vielääkään julkaissut rauhansopimusta kokonaisuena, vaikka se olikin jo Saksassa julkaistu.²⁴²

Rauhanehtojen lyhennelmän jakaminen ensin lehdistölle oli luultavasti yritys saada mahdollisimman paljon julkisuutta niille, mikä sopi hyvin Lloyd Georgen profiiliin taitavana median hyödyntäjänä. Syy rauhanehtojen julkaisematta jättämiselle saattoi olla Lloyd Georgen lupaamat sotakorvaukset, joita rauhanehdot eivät suoraan luvanneet.²⁴³ Saksalla ei tällaista motiivia ollut, joten se pystyi julkaisemaan ehdot omien intressiensä mukaan.

Pioneer kritisoi myös rauhanehtojen sisältöä, presidentti Wilsonia ja Saksalta vaadittavia sotakorvauksia. Se mielestä rauhanehdot olivat Wilsonin 14 kohdan ohjelman vastaisia. Pioneerin mukaan myös ILP oli samoilla linjoilla, koska puolue tuomitsi rauhansopimuksen jyrkästi Pioneerin artikkelissa 17.5. *I.L.P. and the Peace Terms*. Kirjoituksen mukaan ILP totesi rauhanehtojen rikkovan Wilsonin 14 kohdan ohjelmaan pohjautuneita aselepoehdoja ja paljasti liittoutuneiden todellisen tavoitteen: Saksan poliittisen ja taloudellisen tuhon, joka johtaisi Euroopan köyhtymiseen ja militarismin vahvistumiseen sekä tappion kärsineissä kuin voittoisissa valtioissa. Lisäksi lehden mukaan ILP kritisoi sopimusta täysin demokratian vastaisena ja petoksesta, joka johtaisi varmasti vieläkin tuhoisampaan sotaan. Jakaen ILP:n linjan, Pioneer kritisoi Wilsonia omien periaatteidensa vastaisen rauhansopimuksen kannattamisesta. Lehden mielestä Wilson oli joko kyvytön, koska ei kyennyt neuvottelemaan ohjelmansa mukaista rauhaa, tai epärehellinen, eikä ikinä kannattanutkaan ohjelmansa periaatteita.²⁴⁴

If at first he [Wilson] was sincere, then no statesman in history has proved such a ghastly failure. If the treaty which Germany is now called upon to sign under duress is the kind

²⁴¹ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919.

²⁴² Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

²⁴³ Wringley 1991, 149; Sharp 2018, 95.

²⁴⁴ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919; *I.L.P. and The Peace Terms* 17.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919.

of treaty President Wilson intended, then history bears no record of treachery greater than his.²⁴⁵

Samalla Pioneer myös kritisoi liittoutuneita Saksan painostamisesta allekirjoittamaan epäreilu rauhansopimus. sen mielestä liittoutuneiden ylläpitämä kauppasaarto oli julma osoitus liittoutuneiden ”allekirjoita tai näänny” -politiikasta.²⁴⁶

The Supreme Economic Council met the other day to ... arrange plans to ensure the starvation of the German people in case the German Government refused to sign the peace terms which have been drawn up in the Paris Thieves' Kitchen [peace conference].²⁴⁷

Pioneerin mukaan Saksa ei ollut ainoa valtio, jonka liittoutuneet olivat pyrkineet alistamaan näännyttämällä. Lehden mukaan ”Pariisin kelmien keittiö” (*Paris Thieves' Kitchen*) oli esittänyt myös kommunistien hallitsemalle Unkarille uhkavaatimuksen:²⁴⁸

Hungary must establish a Capitalist form of government or starve. The fact is that the Paris Thieves' Kitchen has decided that in Hungary as well as in Russia the common people must be taught a severe lesson.²⁴⁹

Sen mukaan myös Itävalta ja Venäjä pyrittiin näännyttämään samoin keinoin kapitalismin säilyttämiseksi.²⁵⁰

Vaikka lehti mainitsikin Itävallan näännyttämisen osana sen pakottamista rauhaan, Itävallan tilanne erosi kuitenkin muista mainituista maista. Kuten Saksassa, Itävalta-Unkarin hajotessa syksyllä 1918 uuden Itävallan tasavallan johtoon nousi sosiaalidemokraattien hallitus, joka tuomitsi aiemman hallinnon rikokset. Liittoutuneet olivat kuitenkin myötämielisempiä Itävaltaa kohtaan kuin Saksaa, koska sodassa se oli jäänyt Saksan varjoon ja liittoutuneet olivat purkaneet Itävallan kauppasaarron jo maaliskuun lopulla ja lähettäneet ruoka-apua. Vaikka liittoutuneiden avustus ei keväällä vielä täysin torjunutkaan ruokapulaa Itävallassa, ei Pioneerin argumentti pitänyt paikkaansa, koska liittoutuneet pitivät nälänhätää merkittävänä tekijänä bolsevismin leviämiseen.²⁵¹

²⁴⁵ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919

²⁴⁶ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919; I.L.P. and The Peace Terms 17.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919.

²⁴⁷ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919.

²⁴⁸ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

²⁴⁹ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

²⁵⁰ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

²⁵¹ Macmillan 2002 245-249.

Toukokuussa Pioneer kritisoi edelleen rauhanehtojen tekevän mahdottomaksi sen, että Saksa kykenisi maksamaan siltä vaaditut 5 miljardia puntaa sotakorvauksia. Saksa menettäisi rauhansopimuksessa paljon taloudellisia resursseja, kuten kolmanneksen rauta ja hiilivarannoistaan, koko kauppalaivastonsa ja siirtomaansa, lehti luetteli. Samoin se muistutti, että pääministeri Lloyd George oli luvannut ennen vaaleja Saksan maksavan koko Britannian 8 miljardin sotakulut, vaikka rauhanehtojen mukaan Saksa maksaisi Britannialle vain miljardin. Tämän lisäksi konferenssin suunnitelma 30 vuoden pituisesta maksusuunnitelmasta periä lisää sotakorvauksia oli lehden mielestä vain keino tyyntytellä äänestäjiä, kunnes he unohtaisivat Lloyd Georgen vaalilupaukset.²⁵²

Probably the candidate who got his vote so easily will try to trick him again by saying that at the end of 30 years more millions will be demanded of Germany, but before 30 years have passed the present generation of Henry Dubbs²⁵³ will be mostly dead, and those who remain will have forgotten all about the election stunt of December, 1918.²⁵⁴

Pioneerin mukaan rauhansopimuksen taloudelliset seuraukset johtaisivat Saksan nählöhätään ja valtion täydelliseen alistamiseen liittoutuneiden kapitalisteille, jotka voisivat ostaa vararikon kärsineen Saksan kaikki taloudelliset resurssit.²⁵⁵ Kuten The Timesin artikkeleista kävi ilmi, niin sotakorvausehdot julkaistiin muiden rauhanehtojen lailla vasta toukokuussa, kun ne oli luovutettu Saksalle. Tämän takia Pioneer pystyi vasta nyt kommentoimaan sotakorvauksia tarkemmin, kuin aiemmin, jolloin sen kritiikki oli kiinnittynyt pääosin Lloyd Georgen vaalilupauksiin.

3.2. Versaillesin rauha 1.6.–30.6.

Kesäkuun alussa rauha häämötti yhä lähempänä, kun 29. toukokuuta Saksan vastaehdotukset rauhanehtoihin oli luovutettu liittoutuneille. Kesäkuussa The Timesin artikkeleissa rauhan lähestyminen näyttäytyi kärsimättömyytenä, joka ilmeni muun

²⁵² Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

²⁵³ Henry Dubbs oli amerikkalaisissa sosialistilehdissä 1900-luvun alussa esiintynyt Ryan Walkerin luoma sarjakuvahahmo. Dubbs oli luokkatiedon herkkäuskoinen työläinen, joka vastusti sosialismia ja ay-liikettä. Sarjakuvissa pilkataan Dubbsin kärsimyksiä, jotka ovat seurauksia hänen sokeasta uskostaan epäoikeudenmukaiseen porvarilliseen yhteiskuntaan. Kts. Cohen 2007, 51-53.

²⁵⁴ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919.

²⁵⁵ Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 17.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 24.5.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 31.5.1919.

muassa lehden toiveina pikaisesta rauhasta sekä Lloyd Georgen epäröinnin ja Saksan vastustelun kritiikkinä. The Timesin kärsimätön sävy laukesi vasta Versaillesin rauhan allekirjoittamisen jälkeisessä juhla-artikkelissa, jossa lehti juhli rauhaa ja pohti toiveikkaana tulevaisuutta. Pioneer taas jatkoi aiemmalla linjallaan ja jatkoi konferenssin ja rauhansopimuksen kritisointia. Se kritisoi muun muassa aiemmin ylistämäänsä presidentti Wilsonia, joka oli lehden mukaan pettänyt omat periaatteen. Samoin lehti oli ymmärtäväinen saksalaisten vihalle rauhannehtoja kohtaan. Rauhansopimuksen allekirjoittamisen jälkeen lehti kyseenalaisti juhlimisen, koska rauha ei lopettanut sodan uhrien kärsimyksiä tai korjannut sotaan johtanutta maailmanjärjestystä.

Kesäkuun alussa The Times jatkoi Saksan esittämien vastaehdotusten käsitteilyä. Vaikka ne eivät olleetkaan julkisia, kuten lehti oli toukokuussa toivonut, ne toivat lehden mukaan Saksan lehdistön ja poliitikkojen kuukausia esittämiä vastaargumentteja rauhannehtojille. Lehden mukaan Saksa argumentoi muun muassa Ylä-Sleesian hiilivarantojen ja siirtomaiden menettämistä vastaan sekä kielsi sotasyllisyytensä. Lehti kommentoi myös huhua, että Saksan vastaehdotusten takia Lloyd George olisi heikentämässä liittoutuneiden esittämiä rauhannehtoja ja olisi myös muun muassa valmis ottamaan Saksan heti mukaan Kansainliittoon. The Times piti huhua 6.6. pääkirjoituksessaan *An Amazing Rumour* perättömänä. Sen mukaan vain hyväuskoiset saksalaismieliset brittilehdet ja työväenpuolue suhtautuivat myötämie-lisesti Saksan vastaehdotuksille.²⁵⁶

*The pleas which Herr Erzberger [German minister of finance] and the other astute "international psychologists" served up for the English "softies"*²⁵⁷

Tästä huolimatta se totesi, että pääministerin linja oli epäselvempi kuin Wilsonin ja Clemenceaun.²⁵⁸

Huhut pääministerin linjan muutoksesta kuitenkin jatkuivat, ja lehti uutisoi 9.6. pääkirjoituksessaan *The Four and the Peoples* pääministerin toipuneen lyhyestä heikkouden episodistaan, jolloin hän oli toivonut Saksan pikaista liittymistä

²⁵⁶ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5. 1919; An Amazing Rumour, *The Times*, 6.6.1919; The Four and the Peoples, *The Times*, 9.6.1919.

²⁵⁷ An Amazing Rumour, *The Times*, 6.6.1919.

²⁵⁸ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5. 1919; An Amazing Rumour, *The Times*, 6.6.1919; The Four and the Peoples, *The Times*, 9.6.1919.

Kansainliittoon. Tämän perusteella pääministeri oli todella harkinnut Saksa-linjansa muutosta vastoin 6.6. artikkelia. Lehti ei kuitenkaan suoraan hyökännyt pääministeriä vastaan, vaan ymmärsi hänen halunsa saada rauhansopimus pikaisesti allekirjoitukseksi, mutta korosti, ettei se kuitenkaan kannattanut Saksan vastaehdotusten hyväksymistä. The Times perusteli pikaista rauhaa rauhanneuvotteluiden julkisuudella ja kansan odotusten pohjalta, joiden takia hallituksen tulisi kansantahdon mukaisesti solmia rauha pikaisesti. Vaikka aiemmin monarkit saattoivat neuvotella jopa vuosia salassa rauhansopimusten yksityiskohdista, eivät heidän lopputuloksensa olleet sen parempia, artikkeli argumentoi. Konferenssilla oli ollut jo kuusi kuukautta aikaa valmistella rauhaa, jonka takia lehden mielestä enää ei ollut aikaa neuvotella Saksan jokoisesta ehdotuksesta, vaan konferenssin tulisi tehdä pikaisesti päätös ja toimeenpanna rauhanehdot, vaikka pakolla.²⁵⁹

We must assume that they have made up their minds on all essentials. They have had six months to do it. Let them now announce their final decisions and, if necessary, enforce them.²⁶⁰

Viimein pääkirjoituksessaan 12.6. *The Urgency of Peace* The Times kertoi, että liittoutuneiden vastaus Saksan vastaehdotuksille annettaisiin 13.6. Sen mukaan rauhansopimukseen tulisi joitain muutoksia, jotta Saksa voisi hyväksyä sopimuksen. Lehden mielestä pienet muodolliset muutokset olisivat hyväksyttäviä, mutta merkittäviä sisällöllisiä muutoksia ei sen mukaan saanut tehdä. The Times kuitenkin kritisoi Kansainliiton päätöstä antaa Saksalle mahdollisuus liittyä järjestöön aiemmin, jos neljän neuvosto antaisi siihen luvan. Lehti piti tätä mahdottomana hyväksyä, koska olisi vaarallista päästää Saksa Kansainliittoon kylvämään kaaosta ja eripuraa ilman todisteita sen katumuksesta. Saksa oli jatkuvasti pyrkinyt viivyttämään rauhansopimusta, jotta liittoutuneet demokratiat kävisivät kärsimättömiksi ja neuvottelisivat rauhanehtojen lievennyksistä, lehti selitti. Tässä artikkelissa The Times viimein syytti huhujen sijaan avoimesti pääministeri Lloyd Georgea rauhanehtojen turhasta lieventämisestä, koska sen mielestä Saksa olisi ollut valmis hyväksymään alkuperäiset rauhanehdot. The Timesin mukaan pääministerin epäröinti oli rohkaissut Saksaa, joka oli jo alkanut vaatia

²⁵⁹ The German Counter-Proposals, *The Times*, 29.5. 1919; An Amazing Rumour, *The Times*, 6.6.1919; The Four and the Peoples, *The Times*, 9.6.1919.

²⁶⁰ The Four and the Peoples, *The Times*, 9.6.1919.

sisällöllisiä muutoksia sopimukseen, kuten kansanäänestyksen järjestämistä Elsass-Lothringenissa, suoran palauttamisen sijaan. Lopuksi lehti julisti, ettei sopimusta tulisi enää viivästyttää eikä siihen tulisi enää tehdä muutoksia:²⁶¹

We can only say that no statesman to whom that responsibility [delay of peace] was brought home would long hold office in the Empire. The British opinion agrees absolutely with French – that material variations of the Peace terms are wholly inadmissible.²⁶²

Lloyd Georgen kesäkuiset pyrkimykset lieventää Saksalle asetettuja rauhan-eh-toja olivat jatkoa hänen maaliskuun lopun Fontainebleaun muistiolle, jossa hän ko-rosti tarvetta oikeudenmukaiselle rauhalle, joka ei katkeroitaisi Saksaa tai auttaisi bolsevismin leviämistä. Muistion liberaaleista ideaaleista huolimatta Saksalle esitetiin toukokuussa ankarat rauhan ehdot, joka sai pääministerin pelkäämään, ettei Saksa allekirjoittaisi ankaraa rauhansopimusta, ja hän vaati toukokuun lopulla rauhan-eh-tojen lieventämistä. Pääministerin omien huolien lisäksi useat hänen ministe-rinsä olivat myös varoittaneet, ettei kansa hyväksyisi ankaraa rauhaa. Rauhan-eh-tojen julkistaminen oli kääntänyt kansan kannattamaan Wilsonin 14 kohdan ohjelmaan pohjautuvia lievempiä rauhan-eh-toja. Samoin Britannian hallituksen oli vaikea kiistää Saksan esittämää kritiikkiä, että rauhan-eh-dot eivät noudattaneet 14 kohdan ohjel-man periaatteita. Lisäksi rauhan-eh-tojen luoma heikko ja mahdollisesti vallankumouk-sellinen Saksa ei ollut Britannian intresseissä.²⁶³

Kesäkuun ensimmäinen päivä Lloyd George järjesti hallituksen ja brittidele-gaation välisen kokouksen, jossa sovittiin Fontainebleaun muistioon pohjautuvista muutoksista rauhan-eh-toihin, joita Britannia ajaisi konferenssissa. Lloyd George vaati muun muassa kansanäänestyksiä Ylä-Sleesiaan ja muille Saksan ja Puolan välisille kiis-tanalaisille alueille, Saksan varhaista Kansainliiton jäsenyyttä, Reininmaan miehityk-sen perumista ja sotakorvausten lievennystä. Palattuaan neljän neuvostoon 2.6. Lloyd George totesi, ettei voinut allekirjoittaa sopimusta sen nykyisessä muodossa ja uhkasi Britannian vetäytymistä Saksan kauppasaarrosta ja Britannian joukkojen jät-täytymistä taistelujen ulkopuolelle, jos aselepo purkautuisi. Lloyd Georgen

²⁶¹ The Urgency of Peace, *The Times*, 12.6.1919

²⁶² The Urgency of Peace, *The Times*, 12.6.1919

²⁶³ Wringley 1992, 98-99; Macmillan 2002, 468-470; Sharp 2008, 88-89; Sharp 2018, 38-39.

mielenmuutos oli ikävä yllätys Wilsonille ja Clemenceaulle. Huolimatta Wilsonin aiemista huolista rauhannehtoista, hän ei halunnut enää avata rauhannehtoja. Clemenceau taas uskoi Saksan olevan valmis allekirjoittamaan sopimuksen ja totesi, että hänen hallituksensa kaatuisi, jos hän antaisi enemmän myönnytyksiä. Lopulta kahden viikon pituisten neuvotteluiden jälkeen Lloyd Georgen vaatimukset johtivat vain yhteen merkittävään myönnytykseen: Ylä-Sleesian kansanäänestykseen. Tämän lisäksi hän sai aikaan vain pieniä muutoksia Reininmaan miehityksen kustannuksiin ja varmistuksen siitä, että Saksa saisi liittyä Kansainliittoon koeajan jälkeen. Lloyd George ei myöskään tiennyt mitä halusi vaatiessaan liennytyksiä sotakorvauksiin, koska hän yhtyi kuitenkin Clemenceaun kanssa vastustamaan Wilsonia tekemästä merkittäviä muutoksia sotakorvauksiin tai nimeämään lopullista korvaussummaa.²⁶⁴

Lloyd Georgen ja Northcliffen välirikosta huolimatta The Times jatkoi vanhaan tapansa puolustaen pääministeriä huhuilta. Syynä tähän oli Thompsonin mukaan se, että Northcliffe ja lehden päätoimittaja Steed olivat omaksuneet linjan, jonka mukaan pääministeriä piti tukea hänen ajaessa ankaria rauhannehtoja, ja kritisoida hienovaraisesti hänen harhaututtua tästä linjasta.²⁶⁵ Tämä selitti sitä, miksi The Times otti aluksi puolustavan linjan huhuja vastaan, mutta lopulta kääntyi kritisoimaan pääministeriä huhujen käytyä toteen. Se myös selitti miksi lehti ei kritisoinut Lloyd Georgea ankarammin ja vaatinut esimerkiksi hänen eroansa.

Lopullista rauhansopimusta The Times käsitteli ensimmäistä kertaa 17.6. pääkirjoituksessaan *The Final Terms*. Sen mukaan lehti odotti kärsimättömästi rauhansopimuksen allekirjoitusta lähipäivinä, koska aselepo oli päättymässä viiden päivän kulluttua, jos Saksa ei hyväksyisi rauhannehtoja. Vaikka Pariisin konferenssi ei ollut vielä julkaissutkaan lopullisia rauhannehtoja, lehti käsitteli niitä konferenssista vuotaneiden tietojen pohjalta. Se ei kokenut tarpeelliseksi kunnioittaa vanhan diplomatian salamyhkäisyyden perinteitä, koska sen mukaan myös konservatiivien johtaja Bonar Law piti niitä mahdottomina ylläpitää. Kuten lehti oli jo 12.6. raportoinut, niin Saksan vastaehtotukset olivat saaneet aikaan joitain muutoksia rauhannehtoihin, kuten kansanäänestysten järjestämisen Belgialle (Eupen, Malmédy ja Moresnet) ja Tanskalle

²⁶⁴ Wringley 1992, 98-99; Macmillan 2002, 468-470; Sharp 2008, 88-89; Sharp, 2018 38-39.

²⁶⁵ Thompson 2013, 235-236.

(Schleswig) luovutettavilla alueilla ja Ylä-Sleesiassa (Saksan ja Puolan välisen rajan selvittämiseksi). Muutoksista huolimatta lehti piti rauhansopimusta edelleen 14 kohdan ohjelman mukaisena ja puolusti sitä Saksan kritiikiltä. The Times oli edelleen epäileväinen Saksan aikaistetulle Kansainliiton jäsenyydelle, mutta totesi että Saksan tulisi läpäistä liittoutuneiden tiukka tarkastus ennen jäsenyyttä, ja mainitsi, että ainakin Ranska oli epäluuloinen Saksan vilpittömyyttä kohtaan. Kokonaisuuteen lehti oli kuitenkin tyytyväinen ja toivoi, että sen saamat tiedot pitivät paikkaansa.²⁶⁶

Liittoutuneet luovuttivat 16.6. Saksalle lopulliset rauhanehdot, jotka olivat pääosin samat kuin liittoutuneiden alkuperäiset ehdot, mutta johon oli punakynällä tehty pieniä korjauksia Lloyd Georgen ja Saksan vastaehdotusten pohjalta.²⁶⁷ The Timesin tiedot rauhanehdoista pitivät yllättävän hyvin paikkaansa kansanäänestysten järjestämisestä. Tanska halusi liittää itseensä vain vuoden 1864 sodassa menettämänsä Schleswigin tanskalaisen pohjoisosan, vaikka liittoutuneet olivat tarjonneet Tanskalle koko Schleswigia. Tanska pelkäsi eteläosan saksalaisen väestön saattavan tulevaisuudessa johtaa sotaan ja halusi siksi järjestää kansanäänestyksen Schleswigin liittämistä Tanskaan. Tuloksen pohjalta Schleswigin pohjoisosa palasi Tanskaan ja eteläosa jäi Saksalle. Samoin pitivät paikkaansa lehden tiedot Ylä-Sleesian kansanäänestyksestä, joka lopulta jaettiin kansanäänestyksen pohjalta Puolan ja Saksan välillä. Kuitenkin Belgian osalta lehden tiedot kansanäänestyksistä eivät vastanneet täysin todellisuutta. Belgialle oli rauhassa annettu Saksalta Eupenin, Malmédyn ja Moresnetin alueet. Alueilla ei kuitenkaan järjestetty kansanäänestyksiä, vaan näistä kahdelle ensimmäiselle oli perustettu erityinen valitusrekisteri, jossa alueiden asukkaat saattoivat valittaa aluesiirroista. Vain harvat kuitenkin valittivat, eikä uusia aluesiirtoja korjattu.²⁶⁸

Huolimatta epäselvyydestä Belgian aluesiirtojen järjestelyistä The Timesin tiedot pitivät hyvin paikkaansa, kun lehti käsitteli 19.6. pääkirjoituksessaan *The Last Word* konferenssin virallista vastausta Saksan vastaehtoihin, jotka vastasivat lehden aiemmin saamia tietoja. Samoin lehti odotti edelleen kärsimättömästi Saksan

²⁶⁶ The Final Terms, *The Times*, 17.6.1919.

²⁶⁷ Sharp 2018 39.

²⁶⁸ Goldstein 2002, 13; Sharp 2018, 117; Steiner 2005, 50.

vastausta, allekirjoittaako se esitetyn rauhansopimuksen, koska Saksan olisi pitänyt jo 18.6. päättää allekirjoituksesta, mutta päätöstä ei ollut sen tietojen mukaan ollut ainakaan vielä julkaistu. The Timesin mielestä viivyttely ei auttaisi Saksaa, koska kieltäytyminen johtaisi sodan jatkumiseen ja ankarampiin rauhannehtoihin:²⁶⁹

They will not get better terms, and if they compel the Allies and Associates to resume operations, they will undoubtedly be forced to accept harsher conditions at no distant day. The Allies and Associates will take up the sword again with extreme reluctance.²⁷⁰

The Timesin uutisointi Saksan viivyttelystä jatkui rauhansopimuksen allekirjoittamiseen saakka. Se toisti uhkauksensa myös 20.6. sodan jatkumisesta, jos Saksa edelleen viivyttelisi päätöstä. Lehti selitti Saksan viivyttelyä sen hallituksen halulla välttää vastuuta epäsuositun rauhansopimuksen allekirjoittamisesta, joka oli sen mukaan jopa anonut aikaa järjestää rauhasta kansanäänestys. The Times kuitenkin totesi, etteivät liittoutuneet olleet valmiita odottamaan niin pitkään. Tilanne eteni kuitenkin jo 21.6. kun The Times uutisoi, että epävirallisten lähteiden mukaan Saksan hallitus oli eronnut, koska enemmistö sen ministereistä kannatti rauhansopimuksen hylkäämistä. Lehden mukaan Saksa oli jakautunut rauhansopimuksen hyväksymisen suhteen; Länsi-Saksa, joka olisi ollut ensimmäinen sotatanner sodan jatkuessa ja valtaosa pohjois-Saksaa kannattivat rauhansopimuksen hyväksymistä. Sen sijaan Itä-Saksa oli lehden mukaan jakautuneempi, josta todisteena lehti piti Hindenburgin²⁷¹ Itämeren rannalla Kolbergissa pitämää uhmakasta puhetta.²⁷²

It is very well for Hindenburg to make a fiery speech at historic Kolberg, on the distant Baltic; to talk about "the great work of Willian I. and of Bismarck"; to predict that "Germany and Prussia" will rise again; and to exhort Germans not only to think on this end, but, "when hour strikes again, also to act".²⁷³

Lehti kuitenkin epäili, ettei Saksan kansa uskoisi tällä hetkellä tappion kärsineitä junkkereita. Tästä huolimatta junkkerien aatteilla oli edelleen valtaa Saksan ulkopolitiikassa, eikä liittoutuneiden tule sitä unohtaa, lehti muistutti. Tämän takia The Times

²⁶⁹ The Last Word, *The Times*, 19.6.1919.

²⁷⁰ The Last Word, *The Times*, 19.6.1919.

²⁷¹ Paul von Hindenburg (1847–1934) junkkeri, Tannenbergin taistelun (1914) sankari, Saksan keisarillisen armeijan sotamarsalkka (*Generalfeldmarschall*), Saksan ylimmän sotajohdon komentaja 1916–1919 (*Oberste Heeresleitung*) ja Weimarin tasavallan presidentti 1925–1934 (*Reichspräsident*). Kts. Von Der Goltz 2009.

²⁷² Yes or No?, *Times*, 20.6.1919; Nearing the Decision, *The Times*, 21.6.1919.

²⁷³ Nearing the Decision, *The Times*, 21.6.1919.

piti ankaria rauhanehtoja takuuna, että Saksa ei tulevaisuudessakaan tulisi uhkaamaan Eurooppaa:

They may succumb to dreams of William I. and Bismarck again, because the poison of "Prussian militarism" has permeated their soul. That is why stringent guarantees of a material order must be taken for their good behaviour.²⁷⁴

The Timesin artikkeleissa näkyvät Saksan uhmakkuus vastasi saksalaisten todellisia haasteita hyväksyä liittoutuneiden ankarat rauhanehdot. Saatuaan liittoutuneiden punakynällä korjatut lopulliset rauhanehdot 16.6. Saksan delegaation johtaja palasi Weimariin. Saksalle oli annettu 7 päivää ehtojen hyväksymiseen. Liittoutuneiden tietojen mukaan saksalaiset olivat rauhansopimusta vastaan ja oli todennäköistä, että Saksa hallitus kieltäytyisi sopimuksen allekirjoittamisesta. Saksan ulkoministeri Brockdorf-Rantzau ja Pariisin-delegaatio olivatkin sopimuksen hylkäämisen kannalla. Hallitukseen ei halunnut allekirjoittaa sopimusta huolimatta siitä, ettei Saksa olisi kyennyt torjumaan liittoutuneiden hyökkäystä ja lopulta 20.6. hallitus erosi. Uusi hallitus muodostettiin 22.6. vain päivää ennen uhkavaatimuksen aikarajaa, ja parlamentti hyväksyi rauhansopimuksen 23.6., muutamia tunteja ennen aselevon purkautumista.²⁷⁵

Rauhanehtojen hyväksymisen aikarajan lähestyessä The Timesin kärsimättömyys Saksan viivyttelyä kohtaan kärjistyi, kun se 23.6. uutisoi Saksan rikkoneen aselevon ehtoja. Pohjois-Scottlannissa sijaitsevaan Scapa Flow'n laivastotukikohtaan keskitetyn Saksan sotalaivaston miehistö oli kapinoinut ja upottanut aluksensa sen sijaan, että olisi luovuttanut ne rauhansopimuksessa liittoutuneille. Lehden mukaan rauhansopimuksen vastaisuus ilmeni Saksassa myös muilla tavoin: mielenosoittajat polttivat Ranskan lippuja ja "militaristiset" lehdet ylistivät saksalaisten uhmakkuutta. The Timesin mielestä nämä mielenosoitukset ja viivyttely antoivat huonon kuvan Saksasta ja kyseenalaistivat entisestään sen motiiveja. Mielenilmauksista huolimatta Saksan uusi hallitus oli lehden tietojen mukaan hyväksymässä rauhansopimuksen. Kuitenkin Saksan epäselvä viestintä ja sen toiminta Scapa Flow'ssa osoittivat lehden mukaan sen

²⁷⁴ Nearing the Decision, *The Times*, 21.6.1919.

²⁷⁵ Goldstein 2002, 19; Macmillan 2002, 471-474; Sharp 2018, 39; Steiner 2005, 66.

epäluotettavuuden. Uusi demokraattinen Saksa ei kunnioittanut sopimuksia sen enempää kuin vanha keisarillinen Saksakaan, lehti julisti.²⁷⁶

It [Scapa Flow] demonstrates, at the moment when the new Germany is affecting good behaviour, that “there will be parties to the Peace whose promises have proved untrustworthy” and that it “will rest in part upon the word of outlaws, and only upon that word”. Germany cannot be trusted, as Mr. Wilson foresaw, she must be controlled.²⁷⁷

Rauhansopimuksen allekirjoitus lähestyi kuitenkin päivä päivältä saksalaisten mielenilmauksista huolimatta. The Times kertoi. 26.6., että sopimuksen allekirjoitusta odotettiin lauantaille 28.6., ja 27.6. se raportoi, että Saksa oli nimennyt edustajansa allekirjoittamaan rauhansopimuksen edeltävänä päivänä. Rauhanprosessin päätös oli lähellä.²⁷⁸

Saksan laivasto (pois lukien sukellusveneet) oli ollut marraskuusta lähtien sijoitettuna Britannian laivastotukikohtaan Scapa Flowssa odottamassa kohtaloaan. Laivaston radikalisoitunut ja kapinallinen miehistö oli seurannut uutisia Pariisista petyneitä, kunnes 21.6. laivaston johtava amiraali päätti upottaa laivat pelastaakseen Saksan laivaston kunnian rippeet. Hän uskoi Saksan kieltäytyvän allekirjoittamasta rauhaa ja piti velvollisuutenaan estää alusten päätyminen vihollisen käsiin. Saksalaiset onnistuivat upottamaan 66 alusta, eivätkä britit onnistuneet pelastamaan kuin viisi. Laivaston upottaminen oli selkeä luottamuksen rikkomus ja johti siihen, ettei rauhansopimuksen hyväksymisen takarajaa (23.6.) siirretty Saksan pyynnöstä huolimatta.²⁷⁹

Rauhansopimuksen allekirjoituksen lähestyessä The Timesin uutisointia leimasi selvä kärsimättömyys ja ankara Saksa kritiikki. Mielestäni lehti oli pelästynyt Lloyd Georgen epäröintiä ja pyrki Scapa Flown lisäksi korostamaan Saksan kieroutta nostamalla esiin Hindenburgin uhmakkaat puheet ja muut mielenilmaukset

²⁷⁶ German 'Faith', *The Times*, 23.6.1919; The Outlaws' Word, *The Times*, 25.6.1919; Delaying the Signature, *Times*, 26.6.1919; The Signature and the Peace, *The Times*, 27.6.1919.

²⁷⁷ German 'Faith', *The Times*, 23.6.1919.

²⁷⁸ German 'Faith', *The Times*, 23.6.1919; The Outlaws' Word, *The Times*, 25.6.1919; Delaying the Signature, *The Times*, 26.6.1919; The Signature and the Peace, *The Times*, 27.6.1919.

²⁷⁹ Macmillan 2002 471-471; Sharp 2018 125-126; Goldstein 2002 19.

rauhanehtoja vastaan Saksan vastaista mielipidettä ylläpitääkseen. Se halusi korostaa, että Saksan kanssa ei kannattaisi neuvotella eikä rauhanehtoja lieventää.

Rauhanehtoja käsitellessä Pioneer jatkoi tapansa mukaan rauhanprosessin kritisointia. Terävästi nimetyssä artikkelissa 7.6. *The "Baby Killers"*, lehti tuomitsi rauhanprosessin suorin sanoin:²⁸⁰

The tale of the imposition of upon the world of the greatest injustice, the cruellest slavery, and the most stupendous piece of Capitalist hypocrisy is nearly told.²⁸¹

Lehden mukaan Pariisin nelikko ei noudattanut 14 kohdan ohjelman periaatteita rauhansopimuksen valmistelussa, vaan jatkoi salaisen diplomatian perinteitä ja pohjusti rauhan sieluttomalle ahneudelle. Myös Wilson oli pettänyt lupauksensa, koska Iso-Britannia, Ranska ja Italia olivat onnistuneet vesittämään hänen idealistiset tavoitteensa, lehti valitti. Pioneerin mielestä nelikko oli sotkeutunut niin pahasti valheisiin, tekopyhyyteen ja salaisiin sopimuksiin, ettei kukaan heistä pystynyt puhumaan enää totta. Konferenssin valmisteleva rauha ei ollut luvattu lopullinen, oikeudenmukainen rauha, se ei kukistaisi militarismia, vaan levittäisi sitä, lehti julisti. Pioneer nosti esiin kauppasaarron ja sen aiheuttaman nälänhädän esimerkkinä liittoutuneiden tekopyhydestä, vaikka ne samaan aikaan kritisoivat Saksaa sotarikoksista:

To-day, whilst Church and Christian State are bade to prepare themselves to praise God for salvation of the world from the "baby killers" [Germans] – the German babes are condemned to a death by torturing starvation; German men and women are reduced to the point of fighting like wild beasts for scraps of offal ... that is the miserable prelude to a death by disease...²⁸²

Pioneer ymmärsi saksalaisten vihaa, koska brititkin olisivat vihaisia, jos heidät pakotettaisiin samanlaiseen rauhansopimukseen. Lehti totesi, että ankara rauha oli kapitalistien syytä, ja vaikka saksalaiset olivat syrjäyttäneet keisarin ja junkkerit, niin lehden mielestä heidät korvattaisiin vain liittoutuneiden "jukkereilla".²⁸³

Upon the terrible dynamic of hate the future of the world is being founded because we in our blindness have trusted the soulless hypocrisy of the silver tongued representatives of Capitalistic Imperialism. We have betrayed more than the Germans; for we are betrayed by our own representatives.²⁸⁴

²⁸⁰ The "Baby Killers", *Pioneer*, 7.6.1919.

²⁸¹ The "Baby Killers", *Pioneer*, 7.6.1919.

²⁸² The "Baby Killers", *Pioneer*, 7.6.1919.

²⁸³ The "Baby Killers", *Pioneer*, 7.6.1919; Political Notes by F. W. Jowett, *Pioneer*, 14.6.1919.

²⁸⁴ The "Baby Killers", *Pioneer*, 7.6.1919.

Sodan sytyttyä elokuussa 1914 liittoutuneet asettivat Saksan kauppasaartoon, jossa Britannian laivastolla oli keskeinen rooli. Saartoa ylläpidettiin rauhanneuvotteluiden loppuun asti. Saarto esti elintarvikkeiden ja sotatarvikkeiden tuonnin Saksaan, joka johti nälänhätään ja levottomuuksiin. Kauppasaarron aiheuttama paine Saksalle oli Jeffreyyn mukaan keskeinen tekijä sen romahdukseen syksyllä 1918.²⁸⁵

Pioneer käsitteli rauhannehtojen lisäksi myös Scapa Flown tapahtumia, mutta se ei kritisoinut laivaston upotusta. Saksan petollisuuden kritisoinnin sijaan lehti selvitti omassa 28.6. julkaistussa artikkelissaan *The Scuttling at Scapa Flow* tapahtuman taustoja, sen mukaan liittoutuneet olivat kiistelleet pitkään Saksan laivaston kohtalosta. Ranska ja Italia olivat sen tietojen mukaan vaatineet laivaston luovuttamista niille, kun taas Yhdysvallat ja Britannia halusivat upottaa sen. Kiista oli Pioneerin mukaan osoitus liittoutuneiden valtiomiesten petollisuudesta ja valheellisyydestä, joiden julkisiin julistuksiin ei ollut luottamista. Lehden mielestä kiista myös kyseenalaisti kansainliiton toimintamahdollisuudet sekä rauhan pitävyyden:

There is singularly little prospect of a permanent peace when the framers of the instrument of that peace are striving for the possession of still more lethal weapons of warfare.²⁸⁶

Suurempana huomiona Scapa Flown tapahtumissa Pioneer piti kuitenkin saksalaisten matruusien toimia. Sen mukaan heidän kapinointinsa ei ollut osoitus epätoivosta tai petollisuudesta, kuten kapitalistinen lehdistö tulkitsi upottamisen, vaan se oli osoitus epäriilun rauhan vastustuksesta ja vihasta, joka heijasteli saksalaisten tunteita rauhansopimuksesta. Lehti pelkäsi, että tämä Saksaa yhdistävä viha saattaisi johtaa lopulta uuteen sotaan. Sen mielestä Saksan loukattua oikeudentuntoa tulisi lepytellä tavoittelemalla parempaa, demokraattista rauhaa.²⁸⁷

If we would save ourselves from the consequences of social hate, it lies with us to appease the violated sense of justice of the conquered peoples. To readjust the base that the world shall feel and know that a clean, honourable future is opening to its footsteps – a future when warships will no longer be coveted, and armaments will be limited to a real league of peoples interworking for the welfare of the whole mankind is the task of Democracy.²⁸⁸

²⁸⁵ Jeffrey 2015, 56; Payne 2011, 74.

²⁸⁶ *The Scuttling at Scapa Flow, Pioneer*, 28.6.1919.

²⁸⁷ *The Scuttling at Scapa Flow, Pioneer*, 28.6.1919.

²⁸⁸ *The Scuttling at Scapa Flow, Pioneer*, 28.6.1919.

Pioneer oli oikeassa nostaessaan esiin liittoutuneiden kiistat laivaston kohtalosta. Saksan laivaston kohtalo oli ollut yksi kiistanalaisista kysymyksistä konferenssissa, ja vaikka laivaston upotus kovensikin liittoutuneiden suhteita Saksaan, se oli heille myös helpotus. Laivaston kohtalo oli luonut etenkin jännitteitä Britannian ja Yhdysvaltojen välillä. Vaikka kumpikaan maa ei ollut halunnut Saksan laivoja, koska niiden integrointi maiden laivastoihin olisi ollut kallista, jonka ne kannattivat niiden upottamista, mutta Ranska ja Italia vaativat alusten jakoa. Kiista Yhdysvaltain ja Britannian välillä syttyikin maaliskuussa laivojen jaosta, koska Britannia olisi saanut suurimman osan laivastosta huolimatta siitä, olisiko jako suoritettu sotakulujen tai tappioiden pohjalta. Yhdysvallat, joka oli Britannian suurin haastaja laivaston koossa, ei halunnut kasvattaa Britannia laivastoa yhtään suuremmaksi. Jännitteitä lisäsi myös Yhdysvaltain laivaston rakennusprojekti, joka uhkasi Britannian perinteistä merten herruutta. Vaikka huhtikuussa Yhdysvallat lupasi Britannialle muuntaa laivaston rakennusprojektiaan ja kiistan kärjistymiseltä välttyttiin, niin Saksan laivaston kohtalo kiristi edelleen suurvaltojen välejä, kunnes kiista ratkesi laivojen upottamisen myötä.²⁸⁹

Pioneerin huomiot saksalaisten vihasta ankaraa rauhaa kohtaan eivät olleet uniikkeja, vaan heijastelivat muuttunutta mielialaa. Kuten aiemmin selvitin, niin Lloyd George oli joulukuisista vaalilupauksistaan huolimatta alkanut epäillä rauhannehtojen reiluutta. Pääministerin epäröinti heijasteli myös brittien ja Pariisin delegaation muuttuneita mielipiteitä. Esimerkiksi brittidelegaation talousasiantuntijana toiminut ja myöhempi Versaillesin sopimuksen kriitikko Keynes erosi delegaatiosta 5.6. vastalauseena epäreiluina pitämilleen rauhannehdolle, vaikka olikin ollut mukana sotakorvausten määrittelyssä.²⁹⁰ Linja muutos ei sinänsä näkynyt The Timesissa taikka Pioneerissa, koska molemmat olivat seuranneet omaa linjaansa jo aselevosta saakka, tosin Pioneerin linja näytti viimein saaneen enemmän kannatusta. Siinä missä The Times piti matruusien saksalaisille tyypillisenä petollisuutena ja syynä miksi rauhannehtojen tulisi olla ankarat, Pioneer piti rauhannehtojen aiheuttamaa vihaa perusteena niiden lieventämiseen, jotta saksalaisten katkeruus ei johtaisi uuteen sotaan.

²⁸⁹ Macmillan 2002 178-179, 471-471; Sharp 2018 125-126; Goldstein 2002 19.

²⁹⁰ Douglas 2014, 14; Steiner 2001, 13.

Vaikka Saksa olikin ilmoittanut hyväksyneensä rauhanehdot 23.6. ja rauhansopimuksen allekirjoitus oli asetettu Sarajevon laukausten viisivuotispäivälle 28.6., Pariisissa kiersi vielä huhuja, että Saksa saattaisi vielä kieltäytyä allekirjoittamasta rauhaa. Vielä 25.6. näytti siltä, että Saksa saattaisi lähettää vain ala-arvoisia virkamiehiä allekirjoittamaan rauhansopimuksen, koska hallituksella oli hankaluuksia löytää vapaaehtoisia ministereitä allekirjoittamaan sopimuksen. Lopulta 27.6. Saksan edustajiksi oli valittu enemmistö sosiaalidemokraattien liikenneministeri Johannes Bell ja uusi ulkoministeri Hermann Müller, aiempi ulkoministeri ja Saksan delegaation johtaja Brockdorff-Rantzau oli eronnut vastalauseena rauhanehdoille muun hallituksen mukana 20. kesäkuuta.²⁹¹

Versaillesin rauhansopimus allekirjoitettiin 28.6. Versaillesin palatsin peilissa. Versaillesissa liittoutuneet ja Saksa allekirjoittivat rauhansopimuksen ja Kansainliiton peruskirjan. Rauhanehdot olivat ankarat: Saksa menetti siirtomaansa, Elsass-Lothringenin ja Saarlin hiilikaivosten tuotot Ranskalle, Länsi-Preussin, Posenin ja kolmanneksen Ylä-Sleesiasta Puolalle, Danzigista tehtiin vapaakaupunki, Memelin Liettualle, Pohjois-Schleswigin Tanskalle ja Eupenin, Malmédyn ja Moresnetin Belgialle. Samalla myös Iso-Britannia ja Yhdysvallat allekirjoittivat puolustus sopimukset Ranskan Saksan uuden hyökkäyksen varalta, jotka eivät kuitenkaan koskaan astuneet voimaan, koska Britannian turvatakuut oli sidottu USA:n takuisiin ja Yhdysvaltojen senaatti ei ratifioinut niitä. Kuusi kuukautta kestänyt rauhanprosessi oli viimein saanut päätöksensä, ja sota oli Saksan osalta päättynyt.²⁹²

Versaillesin rauhansopimuksen allekirjoituksen jälkeen The Times ja Pioneer kommentoivat rauhaa, mennyttä sotaa ja tulevaisuutta ominaisilla tyyleillään artikkeleissaan *The Peace* ja *The True History of War*. The Times käsitteli rauhan saapumista 30.6. pääkirjoituksessaan *The Peace*. Artikkelit oli hyvin helpottunut ja kiitollinen, että rauha oli viimein kaikkien uhrausten ja kärsimyksen jälkeen saapunut:

Gratitude, relief, bright but chastened hope, awe, and wonder are the feelings which the Peace must inspire in thoughtful and earnest minds. ... We have done all that our fathers did, and done it on a far greater scale. Not once have our peoples faltered. In the darkest hours their spirit rose undaunted and their self sacrifice was most

²⁹¹ Graebner, Bennett 2011, 58; Macmillan 2002, 473-475; Sharp 2018, 39-40.

²⁹² Graebner, Bennett 2011, 58; Macmillan 2002, 474-475; Sharp 2018, 39-40; Fulbrook 2014, 26.

complete. In all the vicissitudes of war, by sea and land and air, the old courage, the old tenacity, the old inventiveness, and the old discipline were there.²⁹³

Lehti oli myös hyvin tietoinen elävänsä historiallisten mullistusten aikakautta, jota se vertasi Rooman valtakunnan tuhoon, reformaatioon ja Ranskan suuren vallankumoukseen:

We are living in one of the immense upheavals of the world. There has been no change comparable to it among the States of Europe since the downfall of the Roman Empire, not even the changes wrought by the rise of the Arabs and of the Turks. It has new leavened [raised, transformed, changed] the minds of the masses of mankind as the Reformation did, or the French Revolution.²⁹⁴

Sen mukaan Eurooppa oli mullistusten keskipisteessä, kun vanhat sotilasmonarkiat olivat kaatuneet: Habsburgit, Hohenzollernit ja Romanovit olivat menettäneet kruununsa ja koko Keski- ja Itä-Euroopan poliittinen järjestelmä oli romahtanut. Uusia ja vanhoja valtioita oli noussut keisarikuntien raunioista. Pystyisivätkö uudet valtiot välttämään aluelaajennusten houkutuksen ja vastustamaan bolsevismin leviämistä ja kannattivatko nämä uudet valtiot vapauden periaatteita ja Kansainliittoa, lehti pohti. The Times kuitenkin toivoi, että liittoutuneiden demokratiat olivat sodassa osoittaneet niiden edustaman vapauden, kunnian ja moraalin ylivoiman. Lopuksi lehti vielä toivoi, että demokratian arvot pitäisivät pintansa, etteivät saksalaiset periaatteet tekisi uutta paluuta.²⁹⁵

Artikkelin positiivisesta ja helpottuneesta sävystä huolimatta lehden huomiot historiallisista mullistuksista ja uusien valtioiden synnystä kertoivat myös tulevaisuuden epävarmuudesta. Olivatko mullistukset positiivisia, miten uudet valtiot toimisivat ja vastustaisivatko ne bolsevismia? Samaa epävarmuutta lehti osoitti myös pohtiesaan liittoutuneiden arvojen (demokratia ja vapaus) voittoa ja saksalaisten arvojen (militarismi) paluun uhkaa. Artikkelissa huomionarvoista oli myös sen selvä keskittyminen laajoihin yleisen tason käsitteisiin, kuten Ranskan suureen vallankumoukseen ja arvomaailmoihin konkreettisten yksilöllisten kokemusten sijaan. Artikkelin ei huomionnut sitä, että rauhansopimus ei tarkoittanut sodankäynnin päättymistä, vaan Euroopassa käytiin edelleen sota: Venäjällä riehui edelleen sisällissota, joka levisi myös

²⁹³ The Peace, *The Times*, 30.6.1919.

²⁹⁴ The Peace, *The Times*, 30.6.1919.

²⁹⁵ The Peace, *The Times*, 30.6.1919.

sen rajojen ulkopuolelle muun muassa Puolaan (Puolan-Neuvosto-Venäjän sota) puna-armeijan pyrkiessä maailmanvallankumouksen hengessä valtaamaan takaisin Saksalle Brest-Litovskin rauhassa menettämiään alueita lännessä; lisäksi Itä-Euroopassa ja Balkanilla syttyi etnisiä konflikteja, kun itsenäistyneet kansakunnat sotivat toisiaan vastaan kiistellyistä alueista.²⁹⁶

Helputuksen ja toiveikkuuden sijaan Pioneer kritisoi tyypilliseen tapansa rauhan juhlintaa 5.7. julkaisemassaan artikkelissaan *The True History of War*. Pioneer keskittyi tulkitsemaan sodan seurauksia vasemmistolaisesta näkökulmasta ja piti rauhan juhlintaa ennenaikaisena, koska ensin piti selvittää rauhan todellinen hinta:

The war is over. Already the calls to a national rejoicing are being made. Already we have seen in different parts of South Wales posters put out by the Churches and Chapels calling upon the Christian peoples to rejoice. To rejoice? Why? Surely, before even we give thanks that the formalities of the end have begun, we must count the cost, that we may know how we shall rejoice, and for what we rejoice.²⁹⁷

Lehden mukaan rauhan hintana oli nälänhädästä kärsivät lapset. Oliko tarvetta juhlia tšekkoslovakialaisten ja itävaltalaisien lasten kärsiessä samaan aikaan nälänhädästä, entä oliko oikein, että syyttömät lapset kärsivät isiensä synneistä, lehti kysyi. Pioneer selitti, että lasten kärsimys oli seurausta sodasta, joka oli taloudellisten intressien konflikti, eli kapitalistinen konflikti.

War is the result of the clash of economic interests – our interests as theirs, and these little ones are the history of four and three-quarters years of war.²⁹⁸

Juhlimisen aiheutta olisi, vasta kun sota ihmiskuntaa kiduttavaa kapitalistista järjestelmää vastaa olisi lopulta voitettu, lehti julisti.

Not to rejoicing, not to the celebration of a false peace, not to the prostitution of religion by praises that lie before the facts of life, but to war do the children, that are not children because the world's mismanagers have quarrelled amongst themselves, call us relentless, unsparring, never ending except in victory complete and final war, upon the whole damnable system [capitalism] that can so torture humanity, so twist the limbs of its childhood, as these are being tortured and have been twisted [starving children].²⁹⁹

²⁹⁶ Sharp 2018, 131-135, 160; Goldstein 2002, 51-52; Payne 2011, 47-49.

²⁹⁷ *The True History of War, Pioneer*, 5.7.1919.

²⁹⁸ *The True History of War, Pioneer*, 5.7.1919.

²⁹⁹ *The True History of War, Pioneer*, 5.7.1919.

The Timesin artikkelin yleisen tason analyysin sijaan Pioneerin kriittinen tulkinta rauhasta keskittyi konkreettisiin kokemuksiin sodan hinnasta, joista se johti aatteellisen argumenttinsa kapitalismin tuholle. Siinä missä The Timesin artikkeli oli helppottunut sodan päättymisestä, Pioneer muistutti internationalismin hengessä sodan jatkuvan muualla, vaikka Britanniassa se olisikin päättynyt.

Pioneer olikin oikeassa ainakin siinä, ettei rauhan tuloa kannattanut vielä juhlia. Versaillesin rauhansopimus oli vasta ensimmäinen, vaikkakin merkittävin, ensimmäisen maailmansodan päättäneistä sopimuksista. Liittoutuneet joutuivat vielä solmimaan rauhan muiden tappion kärsineiden keskusvaltojen kanssa. St. Germainin sopimus Itävallan kanssa allekirjoitettiin 10.9.1919, Neuillyn sopimus Bulgarian kanssa 27.11.1919, Trianonin sopimus Unkarin kanssa 4.6.1920 ja Sèvresin sopimus Osmani-valtakunnan kanssa 10.8.1920, joka lopulta korvattiin itsenäistyneen Turkin kanssa solmitulla Lausannen sopimuksella 24.6.1923.³⁰⁰

Ankara rauhansopimus katkeroitti saksalaiset, kuten Pioneer oli usein varoit-
tanut. Rauhansopimukset olivat siirtäneet miljoonia saksalaisia vähemmistöiksi uusiin valtioihin, Saksan aseistariisunta nähtiin tekopyhänä, Itävallan ja Saksan yhdistymisen kieltämistä pidettiin 14 kohdan periaatteiden vastaisena ja sotakorvauksia pidettiin epäreiluina, etenkin koska Saksa pakotettiin hyväksymään ne tietämättä niiden lopullista summaa. Saneltua rauhaa (*Diktat*) pidettiin Saksassa heikon talouden, työttömyyden, verojen, inflaation, korkeiden hintojen ja matalien palkkojen syynä. Rauhansopimuksen ehtojen lisäksi myös saksalaispoliitikkojen representaatiot rauhanehdoista ja sotakorvauksista edistivät tyytymättömyyttä rauhanehtoihin ja niiden revisionismia. Jo kesällä 1919 selkäänpuukotusteoria³⁰¹ sai Saksassa huomattavaa kannatusta, ja monille demokratia muuttui synonyymiksi kansalliselle nöyryytykselle ja taloudelliselle tuholle.³⁰² The Timesin pelot Saksan arvojen uudesta noususta näyttivät käyneen toteen.

³⁰⁰ Sharp 2018, 40.

³⁰¹ Selkäänpuukotusteoria oli teoria, jonka mukaan Saksa armeijaa ei ollut voitettu ensimmäisessä maailmansodassa, vaan kotirintaman juutalaiset ja bolševikit olivat pettäneet sen. Saksan armeijan ylin johto oli alkanut levittämään myyttiä jo 1918. Se levisi nopeasti Saksan oikeistoon ja etenkin natsit käyttivät sitä hyväksi. Kts. Fulbrook 2014 21; *World War I*, Encyclopedia Britannica.

³⁰² Macmillan 2002, 479-480; Fulbrook 2014, 26-27.

Huolimatta The Timesin pyrkimyksistä ohjalla brittihallitusta, Thompsonin tutkimuksen mukaan Northcliffen vaikutusvalta oli aselevon jälkeen huomattavasti vähentynyt. Hän ei esimerkiksi pystynyt lehtiensä kautta vaikuttamaan konservatiivienemmistöisen hallituksen muodostamiseen tammikuussa tai kääntämään poliitikkojen päitä Pariisissa, vaikka onnistuikin vaikuttamaan mielipiteisiin jonkin verran. Thompsonin mielestä Northcliffen ja Lloyd Georgen yhteenotto huhtikuussa osoitti, ettei Northcliffe enää kyennyt kuin kritisoimaan hallitusta lehtiensä kautta ilman vaikutusvaltaa.³⁰³

3.3. Yhteenveto

Toukokuu alkoi The Timesin pääkirjoituksissa Saksan kritisoinnilla, kun lehti syytti Saksaa Pariisin vappumellakoista lietsoakseen kaaosta. Keskeisessä roolissa toukokuussa oli molemmissa lehdissä kuitenkin Saksalle esitetyt rauhan ehdot. Saksan protestoidessa ankaria rauhan ehtoja The Times jatkoi Saksan kritisoimista muistuttamalla sen sotarikoksista ja petollisuudesta. Pioneer puolestaan yhtyi Saksan kritiikkiin, että rauhan ehdot olivat liian ankarat. Lehti piti niitä Wilsonin periaatteiden ja demokration vastaisina, jotka johtaisivat vain militarismin leviämiseen.

Kesäkuussa rauhan prosessi läheni päätöstään. Kuun alussa The Times käsitteli Lloyd Georgen pyrkimyksiä lieventää rauhan ehtoja, jotka heijastelivat koko brittidelegaation epäilyksiä rauhan ehdoista. Aluksi lehti piti liennytyspyrkimyksiä huhuina ja puolusti pääministeriä. Mutta lopulta se joutui toteamaan huhujen olevan totta ja kritisoi ankarasti pääministeriä ja totesi hänen uhanneen rauhantoteutumista. Tämän lisäksi The Times uutisoi kesäkuussa Saksan pyrkimyksistä vastustaa rauhan ehtoja, jotka kulminoituivat Saksan hallituksen eroon. Lopulta Saksan uusi hallitus kuitenkin allekirjoitti rauhansopimuksen. Hallituksen eron lisäksi huomattava merkki saksalaisten vastustuksesta rauhan ehdoille oli Scapa Flow'n selkkaus, jonka molemmat lehdet huomioivat. Scapa Flowhun sijoitetun Saksan laivaston matruusit upottivat aluksensa sen sijaan, että olisivat luovuttaneet ne liittoutuneille. The Times piti selkkausta osoituksena Saksan petollisuudesta ja uhmakkuudesta. Pioneer sen sijaan

³⁰³ Thompson 2013, 236-237.

oli ymmärtäväisempi ja piti sitä saksalaisten vastalauseena liian ankarille rauhanehdoille. Pioneer nosti esiin myös Saksan kauppasaarron. Kuten rauhansopimusta, lehti piti kauppasaartoa kapitalismin ja imperialismin ilmentymänä.

Kun Versaillesin rauha oli allekirjoitettu 28.6. molemmat lehdet tarkastelivat vielä rauhan saapumista. The Times korosti juhla-artikkelissaan rauhan ja aikakauden historiallisuutta, vanhojen imperiumien kaatumista ja suurten mullistusten aikaa. Pioneer sitä vastoin kyseenalaisti rauhan juhlimisen, koska sota ja kärsimys ei ollut vielä loppunut kaikkialla eikä sodan perimmäistä syytä, kapitalismia, ollut vielä kukistettu.

4. Lopuksi

Pariisin rauhankonferenssin avajaisten alla tammikuussa tulevalta rauhasta odotettiin paljon. Presidentti Wilsonin 14 kohdan ohjelma ja Kansainliitto oli otettu rauhan pohjaksi, ja neuvotteluista odotettiin uudenlaista ja avointa prosessia. Rauhanprosessin alussa The Timesin ja Pioneerin odotukset vastasivat pintapuolisesti toisiaan, kun molemmat lehdet julistivat olevansa Wilsonin periaatteiden takana. Tästä huolimatta lehtien odotukset rauhasta erosivat hyvin selvästi.

Vastoin Wilsonin rauhanohjelman henkeä The Times odotti Saksan rankaisemista ja ankaraa rauhaa, jotta se ei voisi uhata liittoutuneita tulevaisuudessa. Lehti ei myöskään huomionnut tätä räikeää epäkohtaa. Ankaraan rauhaan yhtyi myös lehden toive pikaisesta rauhasta, jotta liittoutuneiden yhteinen rintama ei hajoaisi ja antaisi Saksalle mahdollisuutta neuvotella rauhanehdoista. The Timesin kannatus Wilsonin ehdotuksille näyttikin enemmän heijastelevan niiden kansansuosiota ja Wilsonin vaikutusvaltaa rauhanneuvotteluissa, eikä lehden vilpittömyyttä uskoa niihin. Sen sijaan Pioneer toivoi 14 kohdan ohjelman hengessä sovitteluvaa rauhaa, jota se piti Wilsonin rauhanehdotusta työväenliikkeen ideaalien mukaisena ja takaisi myös rauhan pysyvyyden.

Molemmat lehdet liittivät myös Venäjän ja bolševismien osaksi rauhanprosessia. The Times oli bolševismien vastainen ja odotti, että Pariisin konferenssi löytäisi ratkaisun bolševismien leviämiseen. Pioneer puolestaan oli ymmärtäväinen bolševikkeja kohtaan ja toivoi sotilaallisen intervention Venäjälle päättämistä ja sisällissodan osapuolia Pariisiin rauhanneuvotteluihin.

Rauhankonferenssin avajaisten jälkeisen innostuksen jälkeen lehtien linjat jatkoivat kevään aikana kehittymistään. Konferenssin työn edetessä kevään kuluessa The Times säilytti toiveensa ankarasta rauhasta koko rauhanprosessin ajan, ja linja jopa hieman koveni Steedin korvatessa Dawsonin lehden päätoimittajana helmikuussa. Samoin lehden toive nopeasta rauhasta jatkui rauhan allekirjoittamiseen asti ja näkyi lehdessä turhautumisena konferenssin pitkittyessä. The Times toivoi konferenssin keskittyvän olennaiseen, yksityiskohdista voisi päättää allekirjoituksen

jälkeen. Lisäksi lehti pelkäsi ankaran puolesta ja kritisoi Lloyd Georgen epäselviä sotakorvauslupauksia ja hänen kesäkuisia vaatimuksiansa rauhannehtojen lieventämisestä.

Myös Wilsonin rauhanohjelma oli The Timesin uutisoinnissa mukana koko rauhanprosessin ajan, vaikka huomio laskikin kevään kuluessa. Lehti uutisoi alkukeväästä paljon Kansainliiton peruskirjan kehitysprosessista, mutta liiton perustamisen jälkeen (28.4.) Wilsonin periaatteet nousivat vain paikoitellen esiin muun muassa rauhannehtojen perusteluina.

Myös Pioneer jatkoi valitsemallaan linjalla ja korosti keväällä edelleen 14 kohdan periaatteita, Kansainliittoa ja sovittelevaa rauhaa. Kevään kuluessa konferenssi näytti kuitenkin valmistelevan ankaraa rauhaa, jota lehti kritisoi yhä useammin Wilsonin ohjelman vastaisena ja ennusti sen johtavan jopa uuteen sotaan. Pettymyksen kasvu kevään aikana näyttäytyi Pioneerin retoriikassa myös vallankumouksellisen kanssa flirttailuna.

Kevään aikana lehtien suhde bolsevismiin pysyi myös suurin piirtein samana. The Times toivoi edelleen konferenssin löytävän ratkaisun bolsevismin leviämiseen ja Pioneer vaati koko prosessin ajan intervention lopettamista ja neuvotteluita bolsevikkien kanssa. Kuitenkin tammikuussa ja helmikuussa suunnitellun Prinkipon-kokouksen epäonnistuminen jälkeen The Times ei enää uskonut bolsevismin tukahduttamiseen diplomaattisin keinoin. Lehti myös kritisoi konferenssin epäselvää linjaa bolsevismiin, kun maaliskuun lopulla kommunistit kaappasivat vallan Unkarissa ja vaati tekoja aatteen leviämistä vastaan. Sen mukaan bolsevismia vastaan pitäisi ottaa tiukka linja, mutta samalla varoa radikalisoimasta työväenliikettä ajamalla heidän etuaan.

Entä miten lehtien uutisointi erosi virallisista rauhantavoitteista? Iso-Britannia oli lähtenyt sotaan puolustamaan Belgian koskemattomuutta ja siten Euroopan voimatasapainoa Saksalta. Kuitenkin Britannia oli aselevossa sitoutunut 14 kohdan ohjelman mukaiseen rauhaan. Tästä huolimatta konservatiivi enemmistöinen hallitus ei uskonut niihin vilpittömästi, vaan voimatasapainon säilyttäminen oli rauhanneuvotteluissa Britannian hallituksen keskeinen rauhantavoite ja siihen pyrittiin ankaralla

rauhalla, jotta Saksa ei voisi enää uhata sitä. Rauhanprosessin edetessä bolsevismi kuitenkin korvasi Saksan suurimpana uhkana voimatasapainolle, joka ilmeni muun muassa brittidelegaation ja pääministeri Lloyd Georgen toiveina lieventää rauhanehtoja.

The Timesin ankara linja myötäili selvästi hallituksen rauhantavoitteita, kunnes epäselvyydet sotakorvauksista ja myöhemmin Lloyd Georgen epäröinti usuttivat lehden kritisoimaan linjan muutosta. Lehden taktiikka ei ollutkaan koskaan tukea sokeasti hallitusta, vaan ajaa ankaraa rauhaa, jota lehden omistaja Northcliffe piti Britannian intressien mukaisena.

Pioneerin sen sijaan uskoi vilpittömästi Wilsonin periaatteisiin ja Kansainliittoon. Lehti toivoikin koko rauhanprosessin ajan hallituksen virallisten sitoumusten mukaista lempeää rauhaa. Linja oli konferenssin avajaisten aikaan epäsuosittu, mutta kevään kuluessa Lloyd Georgen Fontainebleaun muistiossa maaliskuussa ilmaisemat toiveet lievemmistä rauhanehdoista ja delegaation kesäkuinen epäröinti osoittivat linjan saaneen jonkin verran kannatusta virallisilta tahoilta.

Lehdet maalasivat hyvän kuvan siitä, miten Britannian oikeiston ja vasemmiston mielipiteet rauhanprosessista erosivat toisistaan. Oikeistoksi luen konservatiivit ja liberaalit ja vasemmistoksi työväenpuolueen, vaikka puolueet eivät olleetkaan ideologisesti homogeenisiä. The Times edusti pääosin konservatiivista näkökulmaa ajaessaan ankaraa rauhaa, vaikka varoikin radikalisoimasta työläisiä, josta se syytti taantumuksellisia konservatiiveja. Pioneer sen sijaan edusti avoimesti itsenäistä työväenpuoluetta, joka oli työväenpuolueen vasemmalla laidalla.

The Timesin kirjoitusten pohjalta konservatiivinen oikeisto toivoi ankaraa rauhaa, jotta Saksa ei voisi jälleen uhata liittoutuneita. Toive ankarasta rauhasta oli valtavirtaa alkuvuodesta 1919, mutta sitä haastoi liberaali aate sovittelevasta rauhasta, jota myös Lloyd George oli kannattanut ennen joulukuun 1918 vaaleja. Liberaalien toiveet lempeämmästä rauhasta nousivatkin uudelleen pintaan rauhankonferenssin edetessä muun muassa maaliskuun Fontainebleaun muistiossa ja kesäkuussa brittidelegaation ja Lloyd Georgen epäröinnin myötä.

Pioneerin mukaan vasemmisto taas oli ollut alusta asti lievemmän rauhan kannalla, kuitenkin ehtojen lievyys vaihteli työväenpuolueen maltillisen linjan ja ILP:n ja Pioneerin ajaman hyvin lempeän linjan välillä. Vasemmisto oli lehden mukaan myös yleisesti pettynyt Wilsonin periaatteiden pettämiseen ja ankaraan rauhaan.

Vaikka lehtien linjat säilyivätkin koko rauhanprosessin ajan pääosin samoina, niin ne joutuivat vastaamaan rauhanneuvotteluiden kehittymiseen eri tavoin. Kumpaakaan voi syyttää vain kynnisesti joko tukeneen hallitusta ja kritisoineen sitä linjamuutosten mukaan. The Timesin linjan takana oli lehden pyrkimys kannattaa hallitusta sen ajaessa ankaraa rauhaa ja kritisoida sitä, jos se epäröi. The Timesin ankaraa rauhaa vaatinut linja joutui kevään edetessä puolustuskannalle brittidelegaation ja Lloyd Georgen kyseenalaistaessa rauhannehtojen oikeudenmukaisuutta ja mahdollisia seurauksia. Sen sijaan Pioneerin varovaisen optimistinen suhtautuminen rauhanprosessiin muuttui konferenssin edetessä pettymykseksi Wilsonin petettyä periaatteensa ja peloksi ankaran rauhan seurauksista. Pioneerin pettymys vahvisti lehden uskoa sosialismiin, kun se oli menettänyt kaiken uskonsa hallitsevan kapitalistisen järjestelmän kykyyn solmia pysyvä rauha.

Huolimatta brittidelegaation ja Lloyd Georgen epäluuloista ja vasemmiston vastustuksesta, ankara rauha solmittiin 28. kesäkuuta 1919. Tammikuun toive uudeltaisesta, reilusta rauhasta oli hävinnyt. Mutta oliko lempeämmällä rauhalla mitään mahdollisuutta? Sovittelua kannattaneet äänet olivat olleet kuitenkin koko rauhanprosessin vähemmistössä: Britannian hallituksessa konservatiivit olivat enemmistössä, Lloyd Georgen koalitio oli voittanut vaalit lupaamalla rankaista Saksaa, Wilson oli ollut neljän neuvostossa yksin periaatteidensa kanssa ja etenkin Ranska tavoitteli turvaa rankaisemalla Saksaa. Versaillesin rauhan ehdot heijastelivat poliittisia realiteetteja eivätkä lievemmat rauhan ehdot olisi konferenssissa olleet mahdollisia.

Lähteet

Alkuperäislähteet

The Times, 1918–1919.

Pioneer, 1916–1919.

Wilson, Woodrow: *Address of the President of the United States: delivered at a joint session of the two houses of Congress, January 8, 1918*. Washington, 1918.

Hansard -verkkoarkisto.

<https://hansard.parliament.uk/>

Tutkimuskirjallisuus

Alston, Charlotte: British Journalism and the Campaign for Intervention in the Russian Civil War, 1918-20. *Revolutionary Russia* 20, no. 1 (2007): 35–49.

Broué, Pierre: *The German Revolution, 1917–1923*. Alkuteos: Révolution en Allemagne, 1917-1923 (1971). Ed. Ian H. Birchall, Brian Pearce. Trans. John Archer. Leiden, Boston: Brill, 2005.

Callaghan, John: The Problem of War Aims and the Treaty of Versailles. *Labour, British Radicalism and the First World War*, Ed. Bland Lucy and Carr Richard. Manchester: Manchester University Press, 2018, 240–56.

Cohen, Michael: 'Cartooning Capitalism': Radical Cartooning and the Making of American Popular Radicalism in the Early Twentieth Century. *International review of social history* 52, no. S15 (December 2007), 35–58.

Douglas, Jake: The Passing of Carthaginian Peace: Keynes, Britain, and the Reparations Question, 1918-1920. *James Blair Historical Review*, Vol. 5, Iss. 1 (2014), 9-31.

Encyclopedia of World Biography, 2nd ed., vol. 5. Detroit: Gale, 2004.

Fulbrook, Mary: *A History of Germany, 1918–2014: The Divided Nation*. 4th ed. Chichester: John Wiley & Sons, 2014.

Gerwarth, Robert; Horne, John: Bolshevism as Fantasy: Fear of Revolution and Counter-Revolutionary Violence, 1917–1923. *War in Peace: Paramilitary Violence in Europe after the Great War* First edition. Ed. Robert Gerwarth and John Horne. Oxford: Oxford University Press, 2014, 40–51.

Goldstein, Erik: *The First World War Peace Settlements, 1919-1925*. London: Routledge, 2002.

Graebner, Bennett: *The Versailles Treaty and Its Legacy: The Failure of the Wilsonian Vision. The Versailles Treaty and Its Legacy*. New York: Cambridge University Press, 2011.

- Gregory, Adrian: *The Last Great War: British Society and the First World War*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Hannah, Simon: *A Party with Socialists in It: A History of the Labour Left*. London: Pluto Press, 2018.
- Henig, Ruth: *Versailles and After 1919–1933*. Florence: Routledge, 1995.
- Henig, Ruth: *Versailles and After 1919–1933*. Abingdon: Routledge, 2005.
- Jeffrey, Keith: British Strategy and War Aims in the First World War. *The Purpose of the First World War: War Aims and Military Strategies*. Ed. Holger Afflerbach. Vol. 91. Berlin/München/Boston: De Gruyter Oldenbourg, 2015, 45–60.
- Johnston, Neil: *The History of the Parliamentary Franchise*. Iso-Britannian parlamentin alahuoneelle teetetty tutkimus. 2013. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/RP13-14/RP13-14.pdf> [haettu 6.10.2020].
- Kennedy, Dane: *Britain and Empire, 1880–1945*. London: Taylor and Francis, 2014.
- Keynes, John: *The Economic Consequences of the Peace*. London: Macmillan 1924.
- Knock, Thomas J.: *To End All Wars: Woodrow Wilson and the Quest for a New World Order*. New edition. Princeton, N.J: Princeton University Press, 2019.
- Kramer, Alan: *Dynamic of Destruction: Culture and Mass Killing in the First World War*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Lentin, Anthony: Apeasement at the Paris Peace Conference. *The Paris Peace Conference, 1919 ; Peace Without Victory?* Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2001.
- MacMillan, Margaret: *Paris 1919*. New York: Random House, 2003.
- Mitchell, Allan: *Revolution in Bavaria, 1918–1919: The Eisner Regime and the Soviet Republic*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2015.
- Panayi, P: Anti-German Riots in London During the First World War. *German history* 7, no. 2 (1989), 184–203.
- Payne, Stanley G.: *Civil War in Europe, 1905–1949*. New York: Cambridge University Press, 2011.
- Prott, Volker: Tying up the Loose Ends of National Self-Determination: British, French, and American Experts in Peace Planning, 1917–1919. *The Historical Journal*, Vol. 57, Iss. 3 (2014), 727–750.
- Reid, J. H. Stewart: *The Origins of the British Labour Party*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1955.
- Sharp, Alan: *David Lloyd George: Great Britain*. London: Haus Publishing Ltd, 2008.
- Sharp, Alan: *The Versailles settlement: Peacemaking after the First World War, 1919–1923*, 3rd edition. London: Palgrave, 2018.
- Stavrianakis, Anna: Militarism. *International Encyclopedia of the Social & Behavioural Sciences second edition*. Ed. James D. Wright. Amsterdam: Elsevier, 2015.

Steiner, Zara: *The Treaty of Versailles Revisited. The Paris Peace Conference, 1919 Peace without Victory?* London: Palgrave Macmillan, 2001.

Steiner, Zara: *The Lights That Failed: European International History 1919–1933.* Oxford: Oxford University Press, 2005.

Steil, Benn: *The Battle of Bretton Woods: John Maynard Keynes, Harry Dexter White, and the Making of a New World Order. The Battle of Bretton Woods.* Princeton: Princeton University Press, 2013.

Thompson, J. Lee: *Fleet Street Colossus: The Rise and Fall of Northcliffe, 1896-1922. Parliamentary History, Volume 25, Part 1.* (2006), 115-138.

Thompson, J. Lee: *Politicians, the Press and Propaganda: Lord Northcliffe and the Great War, 1914-1919.* Kent: Kent State University Press, 2013.

Ullman, H. Richard: *Anglo-Soviet Relations, 1917–1921, Volume 2: Britain and the Russian Civil War.* Vol. 5531. Princeton: Princeton University Press, 1968.

Van Daele, Jasmien: *Engineering Social Peace: Networks, Ideas, and the Founding of the International Labour Organization. International Review of Social History* 50, no. 3 (2005), 435–466.

Von Der Goltz, Anna: *Hindenburg power, myth, and the rise of the Nazis.* Oxford: Oxford University Press, 2009.

Yearwood, Peter J: *Guarantee of Peace: The League of Nations in British Policy 1914-1925.* Oxford: Oxford University Press, 2009.

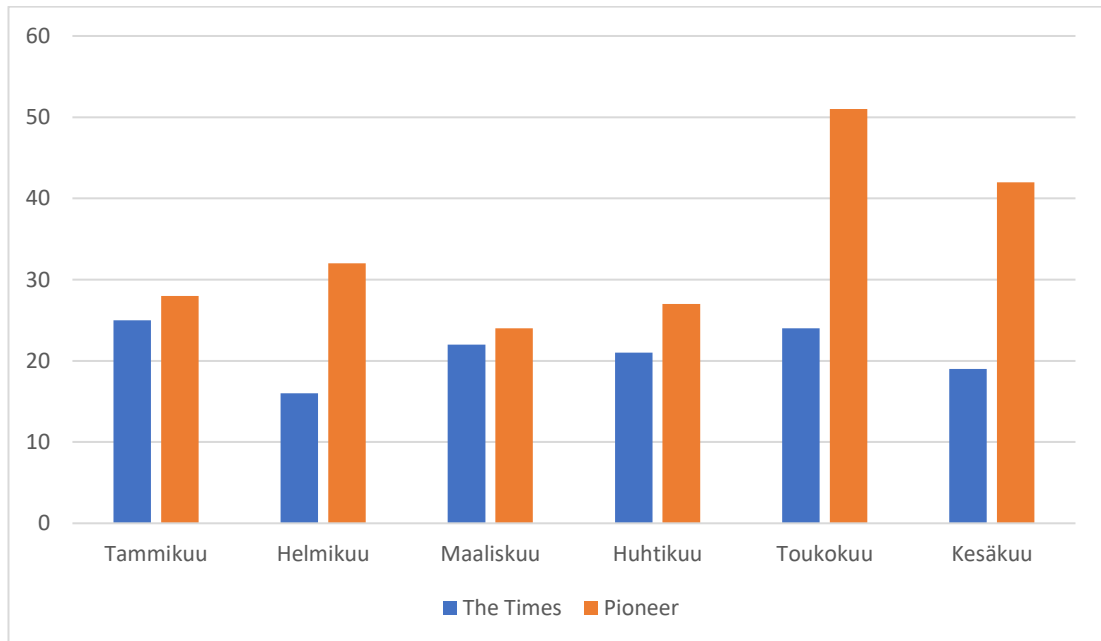
Liitteet

Liite 1. Wilsonin rauhanesityksen 14 kohtaa

- I. Rauhanprosessin ja rauhansopimuksen tulee olla julkisia, eikä salaisia sopimuksia solmita enää tulevaisuudessakaan.
- II. Merenkulun ehdoton vapaus.
- III. Valtioiden välinen vapaakauppa.
- IV. Takuut, että kansallinen aseistautuminen rajataan kansallisen turvallisuuden vaatimalle minimitasolle.
- V. Puolueeton siirtomaa-alueiden uudelleen järjestely, joka ottaa huomioon myös paikallisten asukkaiden intressit.
- VI. Miehittäjien vetäytyminen Venäjältä, jotta Venäjä voi itse vapaasti päättää omasta poliittisesta kehityksestään.
- VII. Miehittäjien vetäytyminen Belgiasta ja sen itsenäisyyden palauttaminen.
- VIII. Koko Ranska tulee vapauttaa ja sen vallatut alueet palauttaa, lisäksi Elsass-Lothringen tulee palauttaa Ranskalle.
- IX. Italian rajat tulee piirtää uudelleen kansallisuuksien mukaisesti.
- X. Itävalta-Unkarin kansoille tulee taata vapain mahdollisuus autonomiseen kehitykseen.
- XI. Romanian, Serbian ja Montenegron miehitys tulee päättää, Serbialle tulee taata pääsy merelle, Balkanin valtioiden väliset rajat tulee korjata vastaamaan kansallisia ja historiallisia rajoja, Balkanin valtioille tulisi antaa kansainväliset takuut niiden poliittiselle ja taloudelliselle itsenäisyydelle sekä alueelliselle koskemattomuudelle.
- XII. Osmanivaltakunnan turkkilaiselle osalle tulee taata itsenäisyys, valtakunnan muille kansallisuuksille tulee turvata oikeus elämään ja koskematon mahdollisuus autonomiseen kehitykseen. Dardanellit tulee kansainvälisten takuiden turvaamana avata pysyvästi laivaliikenteelle ja kaupalle.
- XIII. Itsenäinen Puola tulee perustaa puolalaisten asuttamille alueille, jolle on turvattu pääsy merelle ja jonka itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus on taattu kansainvälisillä sopimuksilla.
- XIV. Tulee perustaa kansainliitto, joka takaa poliittisen itsenäisyyden ja alueellisen koskemattomuuden niin suurille kuin pienille valtioille.³⁰⁴

³⁰⁴ Address of the President of the United States Delivered at a Joint Session of the Two Houses of Congress 8.1.1918, 5-7.

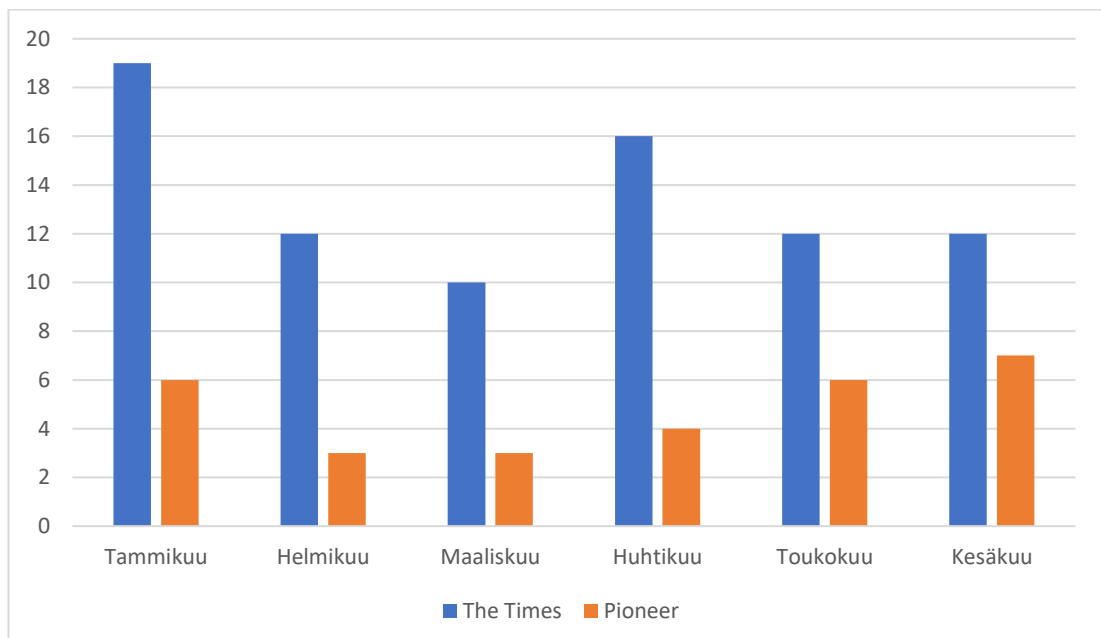
Liite 2. Rauhanprosessia koskevat uutisartikkelit kuukausittain

Lähde: The Times ja Pioneer 1.1.-30.6.1919. Hakusanat: Peace, Conference, Armistice.

Pioneerin korkeaa tulosta selittää, se että hakukoneessa artikkelityyppiä ei voi rajata koskemaan vain valtakunnallisia uutisia, vaan siinä on mukana myös yleinen mielipidepalsta sekä paikallisuutiset.

Liite 3. Alkuperäislähteet kuukausittain

Lähde: The Times ja Pioneer 1.1.-30.6.1919.

Tässä kaaviossa on esillä artikkelit, jotka sisältönsä puolesta soveltuivat alkuperäislähteiksi. Kaikkia en kuitenkaan ole tässä työssä soveltanut.